

Mey-maaya-mawiya masa
Jan
ma wuzlala
Mey da ray
Mey-maaya-mawiya masa Jan
ma wuzlala

Jan na, ara ndaw da wuzlah gula hay nga Yesu kuraw a ray a cew. Ara gula masa Yesu ma wuɗa kalah (13.23; 21.20). Aɗga mɛlmanɗ nga Jak, papa ata Zebede (Mt 4.21).

Derewel e aɗga wal nekɔfey ta masa Matiye, Mark, leɗ Luk ma wuzlalamata. Jan na, a wuzda mabara nga mey nga Yesu, asaya aa guzley da ray slɛra masa Yesu ma ka. Jan a wuɗey ndɔhay a sɛrmara Yesu Kɛriste na, ara Mey nga Gazlavay masa aa daha ta Gazlavay dɛga bɛla ta zley daa ba aranɗ. Mey nga Gazlavay a na, ta tɔrey la nga ndaw-magɔdanɗ. Ta sawa la a bɛla, amba ndɔhay a tɔram nga bɛza hay nga Gazlavay.

Dɛga daa fasɛlawal 2 haa fasɛlawal 12, Jan aa guzley da ray maazla hay maasala ma rɛzla ndaw masa Yesu ma kata. Ta fa maazla hay a na, ya sɛrkwa Yesu aa Bɛzey nga Gazlavay fara fara.

Dɛga daa fasɛlawal 13 haa fasɛlawal 21, Jan aa guzley da ray Yesu ma da mbɛkda bɛla. Aa guzley da ray Yesu ma kɛtata gula aɗga hay da ray menjey ata fa dɛba nga memɔcey aɗga (13-16). Aa guzley da ray Yesu ma dɛrar danɗay a Gazlavay, ma kar ambahw amba a mbɛkdata

gula an̄ga hay asi har nga Gazlavay (17). Aa guzley da ray ndəhay ma kərzamara Yesu nga kədəy vagay (18-19). Asaya, aa guzley da ray Yesu ma sləkɔdawa daa meməcey leŋ da ray Yesu ma wuztar vaw a gula an̄ga hay amba a vəltar gədan̄ (20-21).

Daa ɔerewel e keɔe na, mey mekele mekele daha nga vəley gədan̄ a ndəhay:

Gazlavay a wuɔta ndəhay kalah (3.16-17)

Yesu a ləvey: «Yah na, ɔaf mevəley heter mendəvey ba.» (6.35, 48)

Yesu a ləvey: «Yah na, slam-mewedey.» (8.12; 9.5)

Yesu a ləvey: «Yah na, mey-slam nga təban̄ hay.» (10.7, 9)

Yesu a ləvey: «Yah na, ndaw-mecəkwer maaya.» (10.2-4, 11, 14)

Yesu a ləvey: «Yah, ray aɔaw na, ya sləkɔdatərwa ndəhay daa meməcey, asaya, ya vəltar heter mendəvey ba.» (11.25-26)

Yesu a ləvey: «Yah na, cəveɔ ma handata ndəhay ŋgada fa Gazlavay.» (14.6)

Mey da ray Yesu Kəriste, ma zəlmara Mey nga Gazlavay

¹ Masa *Gazlavay ta ləma bəla daa ba aran̄ na, ndaw ma zəlmara Mey nga Gazlavay aa daha cay. Mey a manjakaya ta Gazlavay *. Mey a na, ara Gazlavay a ray an̄ga.

* **1:1 1.1** Yesu ara Gazlavay ray an̄ga. Nəka Mt 1.23; Rm 9.5; Fəl 2.6; Kwa 1.19; 2.9; Tit 2.13; Heb 1.3; 2Pi 1.1; 1Jŋ 5.20. **1:1 1.1-2** MC 1.1-2.4; Jan 17.5; Fəl 2.6; 1Jŋ 1.1-2; CWJ 19.13-16

² Masa Gazlavay ta zlar nga ləmtərwa cek hay tabiya daa ba aran na, Mey a manjakaya ta Gazlavay.

³ Gazlavay a katərwa cek hay tabiya ta fa ndaw aha. Kwa Gazlavay ta key cek manjar anga na, daa ba.

⁴ Ara anga ma vəltar heter a cek hay tabiya. Anga fa wadatar dey a ndəhay amba a njam aa slam-mewedey, a səmərə cek masa fara fara.

⁵ Anga na, slam-mewedey, anga fa wedey daa ləvan. Ləvan a, ta gwa nga sərta daa ba sələk.

⁶ Zleezle, ndaw daha mezəley *Jan †. Gazlavay ta slərdərwa la fa ndəhay.

⁷ A sawa nga wuzdatara a ndəhay mey da ray slam-mewedey a, amba kwa waawa a təba mey anga da ray slam-mewedey a.

⁸ Fara fara, Jan na, ara slam-mewedey a ba. Ama a sawa na, amba a wuzey mey da ray a gway.

⁹ Ndaw ma zəlmara Mey nga Gazlavay heyey na, ara slam-mewedey fara fara. Masa anga ma sawa a bəla na, a wadatar dey nga ndəhay tabiya.

¹⁰ Ndaw ma zəlmara Mey heyey ta sawa la a bəla. Gazlavay a ləma bəla na, ta fa anga. Ama ndəhay da bəla ta səmərə ara anga na, daa ba.

¹¹ Anga ta sawa la aa hwayak anga, ama ndəhay daa hwayak anga ha ta təbmara daa ba.

1:3 1.3-4 1.9-10; 5.26; 1Kwr 8.6; Kwa 1.16-17; Heb 1.2; CWJ 3.14
1:5 1.5 MC 1.3-4 † **1:6 1.6** Jan masa kefe na, ara Jan-Baptis.
 Nəka Jan 1.15. **1:6 1.6** Mt 3.1 **1:8 1.8** 1.20 **1:9 1.9-10** 8.12;
 17.25; 1Jn 2.8

¹² Ama ηgada ndəhay ma təbmara ta masa ma pamara nga ndaw ata fara fara na, ta vəltar gədan la nga tərey bəza hay nga Gazlavay.

¹³ A təram bəza hay nga Gazlavay na, anda bəzey ma yawa da hwaɸ ηgwas ba, asaya, anda mewulkey nga ndaw-magədan ma wudey nga yey bəzey ba. Ama a təram bəza hay nga Gazlavay na, maja ara Gazlavay a, ray anga ma wudey amba a təram bəz anga hay.

¹⁴ Yaw, Mey aha, ta tərey la nga ndaw-magədan, ndaw a ta njeɸ la da wuzlah ala. Maaya anga a ndəvey ba, ta wuzdərwa mey masa fara fara la da ray Gazlavay. Ala ta hətmar gədan anga la. Gədan a na, ara gədan nga Bəzey-menduleɸ masa Papaha ma vəldara.

¹⁵ Daa masa Jan ma hətər na, a wuzey mey da ray a saya, a wudey ta gədan, a ləvey: «Kede ara ndaw masa yah maa guzley zleezle da ray a heyey, ya ləvey: “Ndaw a sawa la fa dəba aɸaw. Anga na, a fənya ta gədan, maja daa masa ya ta yawa daa ba aran na, ndaw aha aa daha cay.”»

¹⁶ Ndaw aha, aa maaya kalah. Maaya anga a ndəvey ba. Maaya anga ha aa da ray aləkwa tabiya. Maja ηgene, aa fa pəsndakwar mey kalah ma fəna ma fəna.

¹⁷ Gazlavay a vəldandakwara *mewey anga na, ta har *Mawiz. Ama maaya anga ta mey

1:12 1.12 1Jn 3.1; Gal 3.26; 4.5 **1:13 1.13** 3.3, 5-6; 1Pi 1.23; 1Jn 3.9 **1:14 1.14** Gal 4.4; Fəl 2.7; 1Tm 3.16; Heb 2.14; 1Jn 4.2;
gədan ηga Bəzey-menduleɸ masa Papaha ma vəldara: Mt 17.2; Jan 2.11; 1Jn 1.1-3 **1:15 1.15** 1.24-27, 30; 5.31-34, 36

masa fara fara da ray a na, a sawa ta fa *Yesu *Keriste.

¹⁸ Kwa ndaw pal ta hetar Gazlavay ta dey anga daa ba selak. Ama Bezey-mendulen masa aa letek ta Gazlavay, manjakaya ta Papaha Bay Gazlavay na, ta wuzdandakwara Gazlavay a la.

Mey da ray Jan-Baptis

(Matiye 3.1-12; Mark 1.1-8; Luk 3.1-18)

¹⁹⁻²⁰ Pas pal daha, mahura hay nga *Jewif hay da *Jeruzelem a sleram ndohay ma ka kwakwas nga Gazlavay ta ndohay *Levi hay † ta fa Jan. A sleram ngaa cefdamerwa, anga na, wa? Jan ta bey mey ta bey daa ba. Ta zlurey nga mbefdatara daa ba, a wuzdatara, a lvtar: «Keriste, ndaw masa Gazlavay ma wala nga lehdata ndohay na, ara yah ba.»

²¹ Aa cefdamara saya, a lovmar: «Kah kah na, wa? Kah na, *Eli daw?» A mbefdatara, a lvtar: «Kay! yah na, Eli ba.» Aa cefdamara saya, a lovmar: «Kah na, *ndaw ma tela mey nga Gazlavay § masa ala fa sekwmara heyey daw?» Jan a mbefdatara, a lvtar: «Kay! yah na, ndaw a ba.»

1:17 1.17 7.19; Mab 31.18 **1:18 1.18** 6.46; 14.8-9; Mab 33.20; Mt 11.27; 1Tm 6.16; 1Jn 4.12 † **1:19-20 1.19** ndohay Levi hay: Ara ndohay ma jennmata ndohay ma ka kwakwas. Ara ata ma jefmara Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay, a nekamar dey. Asaya, ara ndohay ma zla walay daa Way a, aa serkadamata ndohay. **1:19-20 1.19-27** 5.33 **1:19-20 1.20** 3.28 § **1:21 1.21** Daa Mewey hay 18.15, Mawiz a lvtar a Jewif hay fa dafa anga na, ndaw ma tela mey mekele anda anga a sawa la. Neka Jan 1.25; 6.14; len 7.40. **1:21 1.21** Mt 2.14; Jan 6.14

²² Ta', aa cəfdamara saya, a ləvmar: «Kaa kah na, wa dəba wa? Wuzdandara amba ya diyam, ya kadamatara ŋgada ndəhay ma slərdamandərwa. Ka pada ray akah na, ŋga wa?»

²³ *Jan a mbədfdatara, a ləvtar: «Yah na, “ndaw ma wudey da wuzlah-ley, ma ləvey: Bay aləkwa mahura fa sawa, diymara cəved ŋga dər e.”

Mey a kefe na, ara anda Izay, ndaw ma təla mey ŋga Gazlavay maa guzley zleezle da ray adaw.»

²⁴ Da wuzlah ndəhay ma slərdamata fa Jan heyey na, *Fariza hay daha may.

²⁵ Aa cəfdamara, a ləvmar: «Da kah, *Kəriste, *ndaw masa Gazlavay ma wala ŋga ləhdata ndəhay ba, da kah, Eli ba, asaya, da kah ndaw ma təla mey ŋga Gazlavay heyey ba na, kaa ka katar *baptem a ndəhay na, kwara?»

²⁶ Jan a mbədfdatara, a ləvtar: «Yah na, ya kakwar baptem ta yam, ama ndaw da wuzlah akwar daha, masa ka səmbara ba.

²⁷ Anğa na, a da sawa fa dəba adaw, kwa ya fa da wusa ŋga pəska zewed ŋga tarak anğa daa ba.»

²⁸ Mey a kefe tabiya, a key da slala Betani masa da dey lanğar ŋga dəhwa ŋga Jurden, slam masa Jan ma katar baptem a ndəhay da hwad a.

Jan-Baptis a wuzey mey da ray Yesu

²⁹ Pepørek e, *Jan a hëtar Yesu fa sawa ngada fa vëfa, ta', aa guzley, a lövey: «Nëkmara, Bëz-tëban nga Gazlavay *, ma da la mebørey nga ndøhay da bëla.

³⁰ Ara ndaw masa yah maa guzley zleezle da ray a heyey, ya lövey: “Ndaw a sawa la fa dëba adaw. Annga na, a fënya ta gëdan, maja daa masa ya ta yawa daa ba aran na, ndaw aha aa daha cay.”

³¹ Zleezle na, yah ta ray adaw, ya sëra ara wa ba. Ama ya sawa nga wuzdatara ndaw aha a *Israyel hay ta *baptem masa yah ma ka ta yam.»

³² Jan a wuzey mey da ray ndaw aha, a lövey: «Yah ma hëtar *Mesëfney nga Gazlavay la ta dey adaw fa pawa salay da gazlavay da vad anda makurgwadakw, a njeý a ray a.

³³ Daa masa yah ma hëtar na, kwa ya ta sëra daa ba aran, ama Bay Gazlavay ma slërdiwa nga katar baptem a ndøhay ta yam ta wuzdiwa la, a lövya: “Ndaw masa kah ma da hëtar Mesëfney adaw ma da pawa salay a ray a na, ara annga ma da katar baptem a ndøhay ta Mesëfney adaw.”

³⁴ Fara fara, yah, Jan, ya ta hëtar la ta dey adaw. Ya gwa nga key sede da ray a, ya lövey ndaw aha ara Bøzey nga Gazlavay.»

Gula hay nga Yesu ngeeme na, wa hay wa?

* **1:29 1.29** Bëz-tëban nga Gazlavay: Ara mezøley nga Yesu. Anda meløvey, annga anda bëz-tëban masa Jëwif hay ma hërmara ngada Gazlavay amba Gazlavay a mbëkdatara mebørey ata. **1:29 1.29** 1.36; Iz 53.6-7; 1Pi 1.19; 1Jn 2.2; CWJ 5.6 **1:30 1.30** 1.15 **1:32 1.32** Mt 3.16 **1:34 1.34** Bøzey nga Gazlavay: 1.49; 5.18-23; 10.36; 11.27; 20.31; Mt 3.17; 27.54; SNM 9.20

35 Pepørek e, ata *Jan-Baptis ta gula anḡa hay cew, ata daa slam mekey *baptem heyey saya.

36 Masa *Jan ma hətər Yesu fa daw na, a ləvtar: «Nəkmara, kataḡay na, *Bəz-təbaḡ nḡa Gazlavay.»

37 Gula hay nḡa Jan heyey a cəndamara mey a na, ta', a diyam asi Yesu.

38 Yesu a mbəḡey dey fa dəba na, a hətatar gula hay nḡa Jan heyey fa səpmar wurzay, ta', aa cəḡḡata, a ləvtar: «Ka səpam fa yah na, me?» A mbəḡdamara, a ləvmar: «*Raabi*, slam akah menjey na, dama?» (*Raabi* na, anda meləvey ndaw maa sərkadata ndəhay.)

39 A mbəḡḡatara, a ləvtar: «Samawa taw, ka hətmar la.» Da ray nḡene, a diyam, a sərmara slam anḡa menjey heyey, a njam bama fetede haa pas a kəzley. (Daa masa ata ma cam ray ta Yesu na, gweegwe pas nḡaa kwad.)

40 Ndaw pal dasi ndəhay cew masa ma cəndamara mey nḡa Jan-Baptis ma diyam asi Yesu heyey na, ara *Andəre, məlman nḡa *Simanḡw *Piyer.

41 Ata ma mbəkdamara Yesu la na, Andəre a cam ray teesed na, ta məlmaha Simanḡw. A ləvar: «Ya ta hətmar *Kəriste la.» (Kəriste anda meləvey *ndaw masa Gazlavay ma wala nḡa ləḡḡata ndəhay.)

42 Ta', a handa Simanḡw fa Yesu. Yesu a nəka Simanḡw na, ta', a ləvar: «Kah na, Simanḡw, bəzey nḡa Jan, ama dəga wure keḡe, a da zəlmaka

Sefas.» (Yaw, Sefas na, a wudey nga lövey «Përad» †.)

Yesu a zölta ata Fölep ta Nataniyel nga key gula anga hay

⁴³ Pepërek e, Yesu a wudey nga daw aa hwayak nga *Galile. A daw a hëtfar *Fölep, ta', a lövar: «Sawa, sëpya.»

⁴⁴ (Fölep ara ndaw daa berney nga Betsayda, berney masa ata *Andëre ta *Piyer ma njam da hwad a.)

⁴⁵ Fa dëba ha, Fölep a cam ray ta Nataniyel, a lövar: «Sërfada zleezle na, *Mawiz ta wuzleley la daa dërewel nga kwakwas anga da ray ndaw ma da sawa, ba diya? Asaya, ndëhay ma tëla mey nga Gazlavay ta wuzlalam la da ray a may, ba diya? Ala ta hëtmär ndaw aha la. Ara Yesu, bëzey nga *Jawzef. Ndaw aha, a sawa da *Nezeret.»

⁴⁶ Nataniyel a mbëddara, a lövar: «Cëk maaya a gwa a bawa da Nezeret may daw?» Fölep a mbëddara, a lövar: «Sawa taw, ka hëtar la.»

⁴⁷ Masa Yesu ma hëtar Nataniyel fa sawa fa vëda na, aa guzley da ray a, a lövey: «Nëka, ndaw kedë na, ara ndaw *Israyel fara fara. Mevel anga maaya, a mbërzley ba.»

⁴⁸ Nataniyel aa cëfda, a lövar: «Ka sërya fa me?» Yesu a mbëddara, a lövar: «Dëga Fölep ta zëlkawa daa ba arañ na, ya ta hëtkä sem däsi wudez.»

† **1:42 1.42** Përad: Ara «Piyer» ta mey Gërek. Ta mey Hebëre may ara «Sefas». **1:42 1.42** Mt 10.2; 16.18 **1:45 1.45** Mew 18.15; Iz 9.5; 42.1-4; Ez 34.23; Mi 5.1-3

49 Nataniyel a mbəǝǝdara dəǝa, a ləvar: «Bay adaw, kah na, Bəzey ŋga Gazlavay, kah bay ŋga Israyel hay!»

50 Yesu a mbəǝǝdara, a ləvar: «Ka təǝa mey adaw maja yah ma ləvka yah ma hətka la dasi wudez heyey daw? Yaw, ka hətey maazla hay ma fəna ŋgene la saya.»

51 Ta', Yesu aa guzley saya, a ləvey: «Ya fa ləvkwar fara fara, ka da hətmar slam da vad mawurkaya. Maslan hay ŋga Gazlavay † fa təpam a vad, fa bəŋgamawa a hwayak, maja yah, Bəz ŋga Ndaw.»

2

Maazla masa Yesu ma ka ŋgeeme

1 Fa dəǝa ha ǝar cew na, gwagway ŋga meley kwakwa da Kana daa hwayak ŋga *Galile daha. Maman ŋga Yesu, aŋga fetede daa gwagway a.

2 Ta zəlmata ata Yesu ta gula aŋga hay la aa gwagway a may.

3 Yaw, masa gwagway a ta ndəvey daa ba aran na, wuzam * daa saba. Maman ŋga Yesu, ta', aa guzlar a Yesu, a ləvar: «Wuzam daa saba kaa na, kwara?»

1:49 1.49 1.34; 12.13; Mt 27.42 † **1:51 1.51** Maslan hay ŋga Gazlavay: Mesəfney a kar a Jakwap, a nəka sasal majəkdakaya dəga da hwayak kasl a gazlavay a vad. Maslan hay ŋga Gazlavay fa təpam a gazlavay a vad, fa bəŋgamawa a hwayak ta fa sasal a. Ta fa mesəfney a ŋgene, Jakwap a səra Gazlavay aa ta aŋga. Nəka MC 28.12. **2:1 2.1-11** 4.46 * **2:3 2.3** wuzam: Wuzam a na, ara yam ŋga babəza ŋga wudez maməslkaya.

⁴ Yesu a mbæfdara, a lëvar: «Mamay, walay alækwa da hwaɗ a me? Pas masa yah ma da wuzda vaw aɗaw ngada ndəhay, yah na, wa na, ta wuswa daa ba araŋ.»

⁵ Ta', mamanŋ nga Yesu aa guzltar ngada ma ka slëra hay daa gwagway a, a lëvtar: «Cëk masa anŋa ma da lëvkwar tabiya nga key na, kamara.»

⁶ Fetede gëzla hay daha maakwaw, gëzla pal na, a key liter temere. Ara gëzla hay masa *Jëwif hay ma pam yam a hwaɗ a nga përey har ta nga përey cek ata hay anda kwakwas ata ma lëvey.

⁷ Yesu aa guzltar ngada ma ka slëra hay heyey, a lëvtar: «Rëhdamata gëzla hay keɗe ta yam.» Ta', ma ka slëra hay a, a rëhdamata pece pece.

⁸ Fa dëba ha, Yesu aa guzltar, a lëvtar: «Wure keɗe kam yam a nekəɗey, handamara ngada bay-ray nga slëra nga gwagway a.» Ta', a kamar, a handamar.

⁹ Bay-ray a, aa cëkda yam a, ama ta terey sem nga wuzam. A sëra wuzam a, a sawa ta wura ba. Ama ndəhay ma ka slëra hay heyey na, a sërmara. Bay-ray nga slëra nga gwagway a, ta', a zëlërwa zel-kwakwa ha,

¹⁰ aa guzlar, a lëvar: «Kwa waawa ma key gwagway nga meley kwakwa na, a vëltar teesed a ndəhay mazëltakaya na, wuzam mecërey kalah. Fa dëba ha, da masa ndəhay mazëltakaya ha ta sam wuzam la ga na, a vëltar masa ma cërey përeh, ba diya? Ama nga kah na, wuzam masa ma cërey kalah na, ka bada haa wure keɗe daw?»

¹¹ Yesu a ka maazla anga ngeeme kede na, da Kana daa hwayak nga Galile. Ta fa maazla ha kede a wuzdərwa gədan anga. Da ray ngene, gula anga hay a pamara nga ndaw ata fara fara.

¹² Fa dəba ha, ta', a sləkdam, a diyam a Kapernayum ta ata mamaha, məlmaha hay, leŋ gula anga hay. A njamawa fetede dər nekədey.

Yesu a bəltərwa ndəhay ma ka filaw daa Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay

(Matiye 21.12, 13; Mark 11.15-17; Luk 19.45, 46)

¹³ Gwagway nga *Jəwif hay masa ata ma zəlmara *Pak gweegwe cay. Ta', Yesu a sləkdey, a daw a *Jeruzelem nga kawa gwagway a.

¹⁴ Masa anga ma wusey la na, a mbəzey aa *Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay. Fetede, a hətfey ndəhay ma ka filaw nga sla hay, nga təbaŋ hay leŋ nga makurgwadakw hay. Asaya, a hətfey ndəhay manjatakaya daa slam ata hay membədey dala.

¹⁵ Ta', a cəmey laza nga key laway, a bəltərwa ndəhay ma ka filaw tabiya ta təbaŋ ata hay, leŋ sla ata hay daa Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay a palah. A bəzla taabal hay nga ndəhay ma mbədam dala heyey. Dala kwakwac! kwakwac! aa kwecey.

¹⁶ Aa guzltar ngada ndəhay ma hədkadam makurgwadakw hay, a ləvtar: «Badamata cek hay a kede la tabiya fede! Ka da tərdamara way

2:11 2.11 maazla: 2.23; 3.2; 4.54; 6.26; 11.47-48; 20.30; SNM 2.22; Rm 15.19 **2:12 2.12** Mt 4.13 **2:13 2.13** 6.4; 11.55; 12.12; Mab 12.1-14

nga Papay, Bay Gazlavay, nga way ma ka filaw ba.»

¹⁷ Daa masa *gula hay nga Yesu ma hətmar cek masa Yesu ma ka na, a sərɤadamara mey mawuzlalakaya daa ɗerewel nga Gazlavay ma ləvey: «Bay Gazlavay, way akah na, ya wuɗa kalah, haa ya vəlda ray aɗaw maja way a.»

¹⁸ Mahura hay daa Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay, aa guzłmar a Yesu, a ləvmar: «Key maazla nga wuzɗandara kah ta cəveɗ nga kata cek hay a keɗe.»

¹⁹ Yesu a mbəɗɗatara, a ləvtar: «Bəzłmara Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay keɗe, ɗar maakar ya ləma la aa slam a.»

²⁰ Ta', nɗəhay a, a mbəɗɗamara, a ləvmar: «Haya! Mevey kwakwar məɤaɗ a ray a maak-waw, fa ləmamara way a keɗe. Ama kah, ka ləvey ka ləma la aa slam a ɗar maakar na, kwara!»

²¹ Yaw, Yesu maa guzley da ray Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay na, a key a ngey mey da ray ray anga.

²² Masa Yesu ma sləɗɗawa la daa meməcey na, gula anga hay a sərɤadamara mey da ray Way-mekey-kwakwas masa Yesu maa guzlda heyey. Da ray ngey, a təbmarə mey daa ɗerewel nga Gazlavay mawuzlalakaya zleezle, asaya, a təbmarə mey masa Yesu maa guzlda.

Yesu na, a səra cek daa mevel nga ndaw-magəɗan

2:16 2.16 Lk 2.49 **2:17 2.17** Ps 69.10 **2:18 2.18 2.11** **2:19**
2.19 Mt 26.61; 27.40; SNM 6.14 **2:21 2.21** 1Kwr 6.19 **2:22**
2.22 1.45; 12.16; 14.26; Lk 24.6-8, 27

²³ Masa Yesu aa da *Jeruzelem nga key gwagway nga *Pak heyey na, ta key maazla hay la fetede. Ndohay ga a tɔbmara mey anga maja ata ma hɔtmar maazla hay masa aa ma kata.

²⁴ Ama ta ngene he cɔpa, Yesu ta pata nga ndohay anga hay fara fara na, daa ba, maja a sɔra mewulkey nga ndohay a tabiya.

²⁵ Asaya, a wudfey kwa ndaw a kadar mey da ray ndohay ba, maja a sɔra cek daa mevel nga ndaw-magɔdan.

3

Ata Yesu ta Nikwedem

¹ Ndaw daha, mezɔley Nikwedem. Ara ndaw Fariza masa da wuzlah mahura hay nga *Jɔwif hay.

² Dasi tavaɗ pal daha, ndaw aha a daw a hɔtfar Yesu, aa guzlar, a lɔvar: «Bay adaw, ya sɔrmara ara Gazlavay ma slɔrdakawa ngaa sɔrkadata ndohay. Ya sɔrmara, ma gwa nga key maazla hay anda kah ma kata kede na, si ndaw ma sawa ta fa Gazlavay.»

³ Yesu a mbɔɗɗara, a lɔvar: «Ehe, ya fa lɔvka fara fara, da ndaw ta yawa nga dey cew daa ba na, aa da wuzlah ndohay masa Gazlavay fa wey da ray ata na, daa ba.»

⁴ Nikwedem aa cɔɗɗa saya, a lɔvar: «Ndaw ta key mahura cay na, a gwa nga yawa nga dey cew

2:23 2.23 2.11; 6.29; 7.31; 8.30; 9.38; 10.42; 11.45; 12.42; 20.29, 31; 16.9 3:1 3.1 Nikwedem: 7.50; 19.39 3:2 3.2 Mt 22.16; Jan 2.11 3:3 3.3 1.13

saya daw? A gwa nga vøhey a hwað mamaha nga yawa nga dey cew daw?»

⁵ Yesu a mbøðdara, a løvar: «Fara fara, ya fa løvka saya, da ndaw ta yawa ta fa yam, len ta fa *Mesøfney nga Gazlavay daa ba na, aa da wuzlah ndøhay masa Gazlavay fa wey da ray ata na, daa ba.

⁶ Ndaw ma yawa da hwað ndaw-magøðan na, ara ndaw gway, ama ndaw ma yawa ta fa Mesøfney nga Gazlavay na, Mesøfney nga Gazlavay a, aa da ray a.

⁷ Ya ta løvka la, si akwar ndøhay tabiya ka yamawa nga dey cew. Yaw, ka da røzley da ray mey a ba.

⁸ Wulkey da ray memed mekey cey. Kwa daa wura daa wura na, fa key anda aa ma wufey. Ka fa cønda meebørey a, ama ka søra a sawa dama ba, ka søra a daw ama ba. Ndaw ma yawa ta fa Mesøfney nga Gazlavay na, aa køne may.»

⁹ Ta', Nikwedem a mbøðdara, a løvar: «Cek aha a da key na, kwara?»

¹⁰ Yesu a mbøðdara, a løvar: «Kah, ndaw mahura maa sørkadata ndøhay da *Israyel, ba diya? Kaa ka søra cek aha ba, kwara?»

¹¹ Yaw, ya fa løvka fara fara, yaa guzlam na, da ray cek masa ala * ma sørmara. Ya wuzam mey na, da ray cek masa ala ma høtmar ta dey ala. Ama akwar na, ka wufam nga tøbmara mey ala ha ba.

3:5 3.5 Tit 3.5 **3:6 3.6** 6.63 **3:8 3.8** Ekz 11.5 * **3:11 3.11**
 ala: Anda meløvey, Yesu ta ndøhay mekele ma wuzam mey fara fara da ray Gazlavay. **3:11 3.11** 3.32; 8.26

¹² Nəka, da ya faa guzlkwar da ray cek hay ma kam da bəla kede na, ka gəmam nga təbmara mey adaw ba. Kaa wara yaa guzlkwar da ray cek hay masa da gazlavay da vad na, ka da təbmara kwara?

¹³ Kwa ndaw pal da bəla ta təpey a gazlavay a vad na, daa ba. Si yah, *Bəz nga Ndaw ma bərnəgawa da vad a.

¹⁴ Zleezle masa *Mawiz aa da wuzlah-ley na, ta vədəy zezekw nga bərey magaza la. A jəwa fa hwadam, ta', a banəada a vad. Yah, Bəz nga Ndaw, a da dərmaya fa hwadam, a da banəadamaya a vad anda ngey may,

¹⁵ amba kwa waawa ma paya nga ndaw anga fara fara na, a hətəy heter mendəvey ba.»

¹⁶ Yaw, Gazlavay a wudta ndəhay da bəla kalah, haa a slərdərwa Bəzey anga mendulen amba kwa waawa ma pa nga ndaw anga fara fara na, aa zədəy ba, ama a hətəy heter mendəvey ba.

¹⁷ Gazlavay a slərdərwa Bəzey anga a bəla na, nga katar sariya a ndəhay ngaa zədam ba, ama nga ləham daa mebərey ta fa anga.

¹⁸ Ndaw ma təba mey nga Bəzey anga na, Gazlavay fa da kar sariya amba aa zədəy na, daa ba. Ama ndaw ma təba mey anga ba na, Gazlavay ta kar sariya cay la, maja aa ma pa Bəzey-mendulen nga Gazlavay nga ndaw anga fara fara ba.

3:12 3.12 12.32; 14.1-3; 17.5 **3:13 3.13** MM 30.4; Rm 10.6
3:14 3.14 Mesl 21.9; Jan 8.28; 12.32-34; 18.32 **3:15 3.15** 20.31
3:16 3.16 3.36; 5.24; Rm 8.32; 1Jn 3.1; 4.9-10; 5.11, 13 **3:17**
3.17 12.47 **3:18 3.18** 5.22

¹⁹ Ahaw, Gazlavay ta slərdərwa Mewedey † anğa la a bəla, ama ndəhay a wudam mewedey a ba. A wudam na, ləvan jak, maja ata fa kam cek hay malamba. Yaw, Gazlavay a da katar sariya nḡaa zəddata na, maja.

²⁰ Kwa waawa ma key cek malamba na, a key a rəsa mewedey a, kwa fa da daw aa mewedey a daa ba. A zlurey maja cek hay malamba masa anğa ma kata ha, a da wuzmawa.

²¹ Ama ndaw masa fa key cek hay maaya na, a mbəzey aa mewedey a la, amba ndəhay a hətmatar cek hay maaya masa anğa ma kata na, ara cek hay masa Gazlavay ma wudəy.

Jan-Baptis a wuzey mey da ray Yesu sayə

²² Fa dəba ha, ata Yesu ta gula anğa hay a sləkdəm da *Jeruzelem, a diyam aa slam mekele daa hwayak nḡa *Jude he, a njam fetede ta gula anğa hay a, a katar *baptem a ndəhay.

²³ *Jan-Baptis may, fa katar baptem a ndəhay. A katar baptem a na, da Enanw gweegwe ta slala mezəley Salim, maja yam ga fetede daha. Ndəhay fa diyam fa ata, fa kamatar baptem.

²⁴ Daa nḡene, ta kərzamara Jan-Baptis aa fərsəne daa ba aran.

²⁵ Gula hay nḡa Jan-Baptis siya fa kam yawa ta ndaw *Jəwif daha da ray mepərey ta mepərey cek hay nḡa tərey maaya fa mey nḡa Gazlavay anda kwakwas nḡa Jəwif hay ma ləvey.

† **3:19 3.19** Mewedey a na, ara Yesu. Ləvan na, ara bay-malula.

3:19 3.19 8.12 **3:20 3.20** Ef 5.11-13 **3:21 3.21** 1jḡ 2.4 **3:22**
3.22 4.1-2 **3:24 3.24** Mt 4.12; 14.3

²⁶ Gula hay nga Jan-Baptis heyey a diyam fa *Jan a, a ləvmar: «Bay ala, ka fa sərfada ndaw masa akwar cew e da dey langar nga wayam nga Jurdeŋ heyey, ba diya? Nəka, ndəhay ga fa diyam la ngada fa vəɗa, aa fa katar baptem kaa na, kwara?»

²⁷ Jan-Baptis e, a mbəɗɗatara, a ləvtar: «Ma gwa nga key cek anda ngene na, si ndaw masa Gazlavay ma vəlar gədaŋ.

²⁸ Akwar ray akwar ta cəndamara la ta sləmay akwar, yah ma ləvkwar: “Yah na, *Kəriste, *ndaw masa Gazlavay ma wala nga ləhdata ndəhay ba. Ama yah na, ndaw masa Gazlavay ma slərdərwa teesed da ray a nga diyey cəved aŋga.”

²⁹ Akwar fa sərmara, da ndaw a ley ngwas na, ngwas aha ara ngada ndaw aha. Ama gula-manɗasɗi manjakaya da cakay a nga jəna, a cənda day aŋga na, aa səmey. Ara anda keɗe, wure keɗe yah daa meesəmey masa fara fara.

³⁰ Anja sləmay nga ndaw aha nga zəley ma fəna nga yah.»

Mey da ray Yesu, ndaw ma sawa ta da vad

³¹ Ndaw ma sawa ta da gazlavay da vad na, a fənta ndəhay tabiya. Ndaw masa da bəla na, ara ndaw-magədaŋ gway. Anda keɗe, aa guzley na, si da ray cek hay masa ma kam da bəla gway. Ndaw ma sawa ta da gazlavay da vad na, [a fənta ndəhay tabiya.]

3:26 3.26 1.29-34 **3:27 3.27** 19.11; 1Kwr 4.7; Heb 5.4 **3:28 3.28** 1.20; Mal 3.1; Mt 11.10 **3:29 3.29** Mt 9.15 **3:31 3.31** 8.23; 15.19; 1Jn 4.5

³² Anda keɗe, aa guzley da ray cek masa aŋga ma hɛtar ta dey aŋga, ta masa aŋga ma cɛnda ta slɛmay aŋga, ama ndɛhay a tɛbmara mey aŋga ha ba cɛŋga.

³³ Ndaw masa ma tɛba mey aŋga ha la na, a key a wuzdatara a ndɛhay na, Gazlavay ara ndaw ma mbɔrzley ba fara fara.

³⁴ Ndaw masa Gazlavay ma slɛrdɛrwa na, aa guzley mey hay ŋga Gazlavay, maja Gazlavay ta vɛlda Mesɛfney aŋga tabiya sem a ray a.

³⁵ Gazlavay Papan, a wuda Bɔzey aŋga, ta vɛlar gɛdan la amba a wey da ray cek hay cɛpa.

³⁶ Kwa waawa ma pa Bɔzey a ŋga ndaw aŋga fara fara na, a hɛtey heter mendɔvey ba la. Ama kwa waawa ma tɛbra mey aŋga ba na, fa da hɛtey heter mendɔvey ba daa ba. Anda keɗe, Gazlavay fa cey mevel da ray a mandaw mandaw.

4

Mey da ray ata Yesu ta ŋgwas Samari daha

¹⁻³ Ndɛhay *Fariza hay a cɛndamara na, *gula hay ŋga Yesu ga, a fɛna ŋga *Jan-Baptis, asaya, Yesu fa katar *baptem a ndɛhay ga, a fɛna Jan-Baptis a. (Fara fara na, Yesu, ta ray aŋga ta key baptem kwa ŋgada ndaw pal daa ba. Ama ara gula aŋga hay ma kamara gway.) Masa Yesu ma cɛnda mey masa Fariza hay maa guzldamara

heyey na, a sløkdëy daa hwayak nga *Jude, a vøhey a *Galile.

⁴ Nga wusey a Galile he na, si a daw ta da *Samari.

⁵ Daa madaw anga ha na, a wusey aa hwayak nga Samari, a slala Sikar gweegwe ta ley daha. Ara ley masa *Jakwap ma vøldara zleezle ngada bøzey anga *Jawzef.

⁶ Bøldaw nga Jakwap a fetede daha. Yesu a gørey nga madaw. Ta', a møskey vaw da mey bøldaw a. Ara gweegwe da wuzlah-pas.

⁷ Wure ngene, ngwas Samari daha, a daw nga tødkawa yam daa bøldaw a. Ta', Yesu a løvar: «Vølya yam nga sey cey.»

⁸ Daa ngene, gula hay nga Yesu ata sem a slala nga hødkawa cek mezømey.

⁹ Ngwas Samari kaa, a mbøfdara a Yesu, a løvar: «Kah na, ndaw *Jøwif, ba diya? Kaa, kaa cøfdëy yam nga sey fa yah, ngwas Samari na, kwara?» (Ngwas aha aa guzley anda kedë na, maja ndøhay Jøwif hay a zløram ta ndøhay Samari hay ba sølak.)

¹⁰ Yesu a mbøfdara, a løvar: «Da ka søra maaya masa Gazlavay ma ka ngada ndaw, asaya, da ka sørya, yah, ndaw maa cøfdafaka yam nga sey kedë na, anja ara kah ma daa cøfdafaya yam jak. Anda kedë, ya da vølka yam masa ma vøley heter mendøvey ba.»

¹¹ Ngwas a, a løvar: «Papay aðaw, cek metøfkey yam fa kah daa ba, asaya, bøldaw

4:1-3 4.1-2 3.22 **4:4 4.4** 4.9; Lk 9.52; 17.11, 16; SNM 8.4-25
4:5 4.5 MC 33.19; 48.22 **4:9 4.9** 2Bay 17.29-41; Es 4.1-3; Mt 10.5; Lk 9.52-53 **4:10 4.10** 4.26; 7.37

a, aa selesen. Kaa ka da hətərwa yam ma vəley heter mendəvey ba ha na, dama?

¹² Bəndaw a kede na, ara papaŋ ŋga papa ala Jakwap ma zləndara. Anŋa ta bəz anŋa hay len gənaw anŋa hay ta sam yam a la may. Kaa kah na, ka fəna Jakwap daw?»

¹³ Yesu a ləvar: «Kwa waawa ma sey yam a kede, yam a kar la cənŋa.

¹⁴ Ama ndaw ma da sey yam masa yah ma da vəldara na, kwa yam fa da kar daa saba səlak. Yam a, a da njeŋ daa anŋa, a ndəvey ba, asaya, a da vəlar heter mendəvey ba.»

¹⁵ Ŋgwas a, a mbəddara, a ləvar: «Papay adaw, vəlya yam a may taw, amba yam a kaya saba, asaya, amba ya sawa ŋga tədkey yam fedə saba na!»

¹⁶ Yesu aa guzlar, a ləvar: «Daw, zələrwa zel akah, samawa fedə.»

¹⁷ Ŋgwas a, a mbəddara, a ləvar: «Yah na, zel adaw daa ba.» Yesu a ləvar: «Kah maa guzley la, ara anŋa. Ahaw, zel akah daa ba,

¹⁸ maja ka ta ley zel hay la zlam, asaya, ndaw masa akwar cew e wure kede na, ara zel akah ba fara. Ka taa guzley la ara anŋa.»

¹⁹ Ŋgwas a, a ləvar: «Papay adaw, ya nəkaka kede na, kah, *ndaw ma təla mey ŋga Gazlavay.

²⁰ Papaŋ ŋga papa ala hay a dərəm dangay ŋgada Gazlavay na, daa anŋwa kede. Ama akwar Jəwif hay, ka ləvam slam medərey-dangay ŋgada Gazlavay na, si da *Jeruzelem gway.»

²¹ Yesu a mbøfdara, a løvar: «Kwakwa, jøkfaya slømay. Pas a, a wuswa la masa ndøhay a da dørmar dāngay a Papay, Bay Gazlavay, kwa daa wura daa wura. Fa da diyam nga dərwa dāngay daa aᅅgwa kefe ta da Jeruzelem daada na, daa ba.

²² Akwar Samari hay, akwar fa døram dāngay, ama ka sørmara ndaw masa akwar ma dørmar dāngay a ba. Ala Jøwif hay na, ya sørmara ndaw masa ala ma dørmar dāngay, maja ndaw ma da løhdata ndøhay na, a bawa daa sækway ala Jøwif hay.

²³ Pas a fa sawa, ta wuswa cay, masa ndøhay ma nam ray a Bay Gazlavay Papan fara fara na, a namar ray la ta mevel pal ta fa gødan nga Mesøfney aᅅga. Bay Gazlavay Papan a wudta ndøhay ma namar ray anda ᅅgene.

²⁴ Gazlavay na, ara Mesøfney, ndaw a gwa nga høtar ta dey ba. Anda kefe, ndøhay ma namar ray na, si a namar ray ta mevel pal, ta fa gødan nga Mesøfney aᅅga.»

²⁵ ᅅgwas a, a mbøfdara, a løvar: «Ya søra *Køriste, *ndaw masa Gazlavay ma wala nga løhdata ndøhay na, a sawa la. Da masa ta sawa cay na, a wuzdandara cek hay tabiya maaya maaya la.»

²⁶ Yesu a mbøfdara, a løvar: «Køriste he na, ara yah, ndaw masa maa guzika kefe.»

²⁷ Daa masa Yesu faa guzlam ta ᅅgwas Samari kefe heyey na, gula aᅅga hay a vøhmawa, a

rəzlam ga maja aa faa guzley ta ηgwas. Ama kwa ndaw pal taa cəfdə ηgwas aha: «Ka wufey fa ndaw a me?» na, daa ba. Asaya, kwa ndaw pal taa cəfdə Yesu: «Kaa guzlam ta ηgwas aha maja me?» na, daa ba.

²⁸ Nηgwas aha, mbak! a mbəkda kwakulam anηa da mey yam a, ta', a vəhey a slala. A daw a ləvtar a ndəhay:

²⁹ «Samawa ta nəkmara ndaw katay cey, aa guzlya da ray cek masa yah ma kata tabiya! Da ara Kəriste, ndaw masa Gazlavay ma wala ηga ləhdata ndəhay heyey kwa!»

³⁰ Ndəhay a, a bamawa daa berney a, ta', a diyam ηgada fa Yesu a.

³¹ Masa ηgwas aha ta vəhey sem a slala heyey na, gula hay ηga Yesu aa guzmar a Yesu a, a ləvmar: «Bay ala, zəmey cek dəba.»

³² Yesu a mbəfdatara, a ləvtar: «Cek adaw mezəmey daha masa akwar ma səmra ba.»

³³ Gula anηa hay aa cəfdam vaw da wuzlah ata, a ləvam: «Haya! Ndaw mekele ta handar cek ηga zəmey la daw?»

³⁴ Yesu a mbəfdatara saya, a ləvtar: «Cek adaw mezəmey na, ara mekey cek ma mbafar a ndaw ma slərđiwa, asaya, ara ηga ndəvda sləra masa aa ma vəldiwa ηga key.

³⁵ Ka wulkam, ka ləvam: “Wure kefe mendərey kiya məfad ηga kawa cek da ley.” Yah na, ya fa ləvkwar, nəkam dey, cek da ley ta key cay, mendərey ηga kawa.

³⁶ Ndaw ma karawa cek da ley a na, ta hōtey mawurbay nga slēra an̄ga cay. Da ray n̄gene, ndaw ma slēka cek aha ta ndaw ma karawa cek aha da ley aa sēmam daa slam a. Ara kōne may, n̄gada ndaw ma zēlwa ndōhay nga hōtey heter mendōvey ba.

³⁷ Mey a daha a lōvey: “Ndaw a slēka daw, ama ma da karawa a way na, ndaw mekele.” Mey a kede ara an̄ga fara.

³⁸ Ya ta slērdakwar la nga kawa cek da ley masa akwar ma hōvmara ba. Ma hōvmara na, ndōhay mekele, ama ara akwar ma da zēmam wiya da ray cek ata ha.»

³⁹ Ndōhay Samari hay ga da slala ha, a pamara Yesu nga ndaw ata fara fara maja n̄gwas aha ma lōvtar: «Ndaw aha aa guzlya da ray cek hay masa yah ma kata tabiya.»

⁴⁰ Maja n̄gene, ata ma wusmawa fa Yesu heyey na, a kamar ambahw nga n̄jey ta ata. Yesu, ta', a n̄jey ta ata d̄ar cew, an̄ga faa s̄erkadata.

⁴¹ Masa ata ma cōndamara mey an̄ga ha la na, ndōhay ga mekele saya a tōbmara mey a.

⁴² Ta', aa guzlm̄ar a n̄gwas a, a lōvmar: «Ya pamara nga ndaw ala fara fara na, ara maja kah ma lōvndar heyey daada ba, ama maja ala ma cōndamara mey an̄ga ta slēm̄ay ala. Wure kede, ya ta s̄ermara cay, fara fara ara an̄ga ndaw ma da lōhdata ndōhay da bēla.»

Yesu a mbēlda bēzey nga ndaw mahura nga n̄gwamna

⁴³ Yesu ma key la d'ar cew da *Samari na, ta', a daw aa hwayak nga *Galile * heyey d'aba.

⁴⁴ Yesu ta ray anga taa guzley la, a l'ovey: «*Ndaw ma t'ela mey nga Gazlavay na, nd'ohay daa hwayak anga a r'osmara.»

⁴⁵ Ama masa Yesu ma wusey la a Galile na, nd'ohay fetede, a t'obmara maaya maaya, maja ata ma h'otmar maazla hay masa anga ma kata la tabiya daa masa ata ma diyam aa gwagway nga *Pak da *Jeruzelem.

⁴⁶ Yesu ta', a daw a Kana saya, daa hwayak nga Galile he, a slala masa aa ma t'orda yam nga wuzam heyey. Fetede, ndaw mahura nga ngwamna daha, b'zey anga vaw fa car. B'zey a, a lawa da Kapernayum.

⁴⁷ Masa ndaw aha ma c'onda Yesu ta sl'okdey sem da *Jude ngada Galile na, anga may, ta', a sl'okdey a daw fa Yesu a, a kar ambahw amba a diyam cew e, nga mb'old'orwa b'zey anga da Kapernayum, maja b'zey anga ha fa da m'ocey.

⁴⁸ Yesu a l'ovar: «Akwar siya hay, da ka ta h'otam maazla hay ma r'ozla ndaw daa ba na, anja akwar fa da t'obmara mey adaw daa ba, ba diya?»

⁴⁹ Ndaw mahura nga ngwamna heyey a mb'ed'ara, a l'ovar: «Bay adaw, nakwa la fiyaw fiyaw maja b'zey adaw a fa b'orzley.»

⁵⁰ Yesu a mb'ed'ara, a l'ovar: «Daw a way, b'zey akah a mb'oley la.»

* **4:43 4.43** Nezeret, slala masa Yesu ma g'oley da h'wad a na, aa da Galile. **4:44 4.44** Mt 13.57 **4:46 4.46** 2.1-11 **4:46 4.46-53** Mt 8.5-13 **4:48 4.48** Mk 13.22; 1Kwr 1.22

Ndaw aha, a tɔba mey nga Yesu heyey, ta', a daw.

⁵¹ Masa anɔa fa daw ngada way na, ndɔhay ma ka slɔra anɔa hay a cadamara ray daa cɔvedɔ, a lɔvmar: «Bɔzey akah ta mbɔley cay.»

⁵² Ndaw aha aa cɔfdɔta, a lɔvtar: «Bɔzey a, a key ngama ha na, dɔga nga vara?» A mbɔdamara, a lɔvmar: «A kar ngama, awaw fa vaw daa saba na, dɔga ngaa kwana ta bɔrey pal ngaa pas.»

⁵³ Anda kedɛ, ndaw aha, a sɔra bɔzey anɔa a key ngama na, daa masa Yesu maa guzlar, ma lɔvar: «Bɔzey akah a mbɔley la» heyey. Da ray nɔgene, anɔa ta ndɔhay da way anɔa tabiya a pamara Yesu nga ndaw ata fara fara.

⁵⁴ Kedɛ he, ara maazla nga dey cew e masa Yesu ma ka daa masa anɔa ma slɔkdɛy da Jude ngada Galile.

5

Yesu a mbɔlda ndaw maahɔlbakaya

¹ Fa dɔba ha, *Jɔwif hay a kam gwagway da *Jeruzelem. Yesu, ta', a daw aa gwagway a may.

² Daa berney nga Jeruzelem e, gweegwe ta mey-mbew mahura membɔzey aa berney a, mezɔley Slam-membɔzey nga tɔban hay, wurak nga yam daha. Wurak a na, a zɔlmara ta mey *Hebɔre «Betzata». Ray a mazlɔrkaya ta balak hay zlam.

³ Dasi balak hay a na, masa-bøle hay ga manatakaya: wulaf hay daha, jegwer * hay daha, maahølbatakaya hay daha. [Ata manjatakaya fa sækwmara amba yam a wusey,

⁴ maja *maslanŋ nga Bay Gazlavay fa pawa salay aa wurak aha, fa wusa yam a. Ndaw ma mbøzey teesed aa yam ma wusey a na, a mbøley kwa daa macay wura wura cøpa.]

⁵ Fetede, ndaw daha anŋa maahølbakaya døga mevey kwakwar maakar a ray a daanŋafad.

⁶ Masa Yesu ma høtar ndaw aha manakaya na, a søra anŋa maahølbakaya menjey ga. Ta', aa cøfda, a løvar: «Ka wudøy nga mbøley daw?»

⁷ Ndaw aha a mbøfdara, a løvar: «Bay adaw, masa yam fa wusey daa wurak na, kwa ndaw nga mbøzdaya aa yam a daa ba. Da ya løvey, ya daw may na, ndaw mekele ta mbøzey sem teesed da ray adaw.»

⁸ Yesu aa guzlar, a løvar: «Sløkdøy, la gegøded akah, daw ta salay akah.»

⁹ Wure wure ŋgene, ndaw aha ta mbøley sem, ta', a la gegøded anŋa, a daw.

Yesu a mbølda ndaw a na, ta pas memøskøy-vaw.

¹⁰ Masa mahura hay nga Jøwif hay ma høtmar ndaw aha fa la gegøded anŋa na, aa guzlar, a løvmar: «Tasana na, *pas memøskøy-vaw, ba diya? Kaa kwakwas aløkwa a vølka cøved nga la gegøded akah gway daw?»

* **5:3 5.3** jegwer: Ndaw masa salay pal maaya ba. **5:8 5.8-9**
 Mt 9.6-7 **5:9 5.9** 5.16, 18; 7.21-22; 9.14; Mk 2.27-28 **5:10 5.10**
 Mab 20.8-10; Jer 17.21-22

11 A mbøfdatara, a løvtar: «Ndaw ma mbøldaya na, a løyva “La gegøded akah, daw ta salay akah.”»

12 Mahura hay nga Jøwif hay aa cøfdamara saya, a løyvar: «Ara ndaw a wura, ma løyka “la gegøded akah, daw” kefe na!»

13 Ama ndaw aha na, a søra ndaw masa ma mbølda ha saba, maja Yesu taa zødfar sem da wuzlah ndøhay ga fetefe.

14 Fa døba ha, Yesu a cam ray ta ndaw aha daa *Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay, ta', a løyvar: «Nøka, wure kefe, ka ta mbøley cay. Ka da key mebørey saba, daa ba na, banay mahura ma føna kefe, a høtfaka la.»

15 Ndaw aha ta', a daw fa mahura hay nga Jøwif hay heyey, a løyvar: «Ara Yesu ma mbøldaya.»

16 Da ray ngene, a zlamar nga cekeley mey fa Yesu, maja aa ma mbølda ndaw aha ta pas memøskøy-vaw.

17 Yesu ta', aa guzltar, a løyvar: «Papay Bay Gazlavay fa key sløra mandaw mandaw, yah may, ya key sløra mandaw mandaw anda anga.»

18 Mahura hay nga Jøwif hay heyey a søpam dabaray ta gødan ta gødan nga kødmara Yesu vagay maja aa maa guzltar a. Ma catar mevel na, mey da ray pas memøskøy-vaw daada saba, ama maja aa ma zøla Gazlavay Papaha. Ngene,

a key a pa ray anġa nġa Gazlavay.

Mey da ray gədan masa Gazlavay ma vəldara a Yesu

¹⁹ Yesu aa guzltar a mahura hay nġa *Jəwif hay ma cakalafamar mey heyey, a ləvtar: «Ya fa ləvkwar fara fara, yah Bəzey nġa Gazlavay, ya gwa nġa key cek taava adaw ba. Ya nəkey dey na, fa cek masa Papay ma ka, fa dəba ha, ya ka anda anġa.

²⁰ Fara fara, Papay na, a wudya, yah Bəzey anġa, asaya, aa fa wuzdatiwa cek hay tabiya masa anġa ray anġa ma kata. A da wuzya cek hay ga ma rəzlam ndaw ma fəna masa akwar ma hətmar keđe. Ka rəzlam la ga maja.

²¹ Yaw, Papay fa sləkɗadatərwa ndəhay daa meməcey, fa vəltar heter. Yah, Bəzey anġa may, ya da vəltar heter a ndəhay masa yah ma wudəy nġa vəldatara.

²² Yaw, ma da katar sariya a ndəhay na, ara Papay ba, ama ara yah, maja ta vəlya cəved la nġa katar sariya a ndəhay,

²³ amba ndəhay a namaya ray anda ata ma namar ray a Papay. Da ndaw a naya ray, yah, Bəzey anġa ba na, fa da nar ray a Papay, ndaw ma slərđiwa daa ba may.

²⁴ «Ya fa ləvkwar fara fara, da ndaw fa jəkey sləmay fa mey adaw, asaya, da ndaw fa təba

5:18 5.18 mekədey Yesu vagay: Mt 14.5; Jan 7.1, 25; 8.37, 40; 11.53; **a zəla Gazlavay Papaha:** 1.34; 3.3 5; 8.16-19; 10.17-18, 29-38; 14.8-11, 20, 28; 15.9-10; 16.27-28; 17.1-26 **5:19 5.19** 1.34
5:20 5.20 3.35 **5:21 5.21** Rm 4.17; Ef 2.5; Jan 11.25 **5:22 5.22** 3.18; 5.27, 30; 9.39; 12.47-48; SNM 10.42; 1Jn 2.28 **5:23 5.23** Fəl 2.10-11

mey nga Papay, ndaw ma slərđiwa na, ndaw aha ta hətəy heter mendəvey ba cay. Sariya ngaa zəđda daa ba, ama ta sləkđawa sem daa meməcey.

²⁵ Ya fa ləvkwar fara fara, pas a, a sawa la, ta wuswa cay, masa ndəhay maməctakaya a da cəndamara đay adaw, yah, Bəzey nga Gazlavay. Ndəhay ma cəndamara, ma təbmara mey adaw na, a da njam ta dey.

²⁶ Papay aa ta gədanj nga vəley heter. Anda keđe, ta vəldiwa gədanj a la ngada yah, Bəzey anja may, amba ya vəltar heter a ndəhay.

²⁷ Asaya, ta vəlya cəved la nga katar sariya a ndəhay, maja yah, *Bəz nga Ndaw.

²⁸⁻²⁹ Pas a, a wuswa la masa ndəhay da vəgeđ a da cəndamara đay adaw, asaya, a da bamawa daa cəvay ata hay. Ka da rəzlam fa cek hay a ngenə ba. Anda keđe, ndəhay manjar mebərey na, a da sləkđamawa daa meməcey, a da hətam heter mendəvey ba, ama ndəhay ta mebərey na, yah, Bəzey nga Gazlavay, ya da katar sariya ngaa zəđdata.

³⁰ «Yah na, ya gwa nga key cek taava adaw ba, ama si ta gədanj nga Gazlavay. Da ya fa key sariya a ndaw na, ya ka anda Gazlavay ma ləvya. Sariya masa yah ma da ka na, aa fara fara, maja ya ka ta cəved e anda Gazlavay, ndaw ma slərđiwa, ma ləvya nga ka.»

Mey da ray ndəhay ma kam sede da ray Yesu

5:24 5.24 3.16; 5.22; 6.35; 8.51; 10.28; 11.25-26; 14.6; 17.2; 20.31;
 1jñ 2.25; 3.14 **5:25 5.25** 11.43; Mk 5.41; Lk 7.14 **5:26 5.26**
 1.4 **5:28-29 5.29** 11.24 **5:30 5.30** 4.34

³¹ Yesu aa guzley saya, a løyey: «Da ya key sede da ray adaw na, kaa wara ndəhay a da sərmara mey masa yah maa guzlda, ara mey fara fara na, kwara?»

³² Ama ara ndaw mekele ma key sede da ray adaw. Ya səra, sede masa aa ma ka da ray adaw a na, aa fara fara.

³³ Akwar na, ka ta sləram ndəhay fa *Jan-Baptis la. Anğa taa guzlkwar la da ray mey masa fara fara.

³⁴ Ama yah na, walay adaw ta ndaw amba a key sede da ray adaw na, daa ba. Yaa guzlkwar da ray Jan-Baptis na, ya wudəy amba ka təbmara Gazlavay a ləhdakwar daa mebərey.

³⁵ Jan-Baptis a na, anğa anda petər la magədkaya nğa wadə slam kwedek! kwedek! Pas pal daha akwar taa səmam la daa mewedəy anğa ha.

³⁶ Cek ma fəna mey masa Jan-Baptis maa guzley da ray adaw na, daha. Cek aha na, ara sləra masa Papay ma vəl diwa nğa key. Sləra masa yah ma ka ha na, fa wuzda fara fara ara Papay ma slər diwa.

³⁷ Papay, ndaw ma slər diwa may, anğa ray anğa taa guzley la da ray adaw, yah, Bəzey anğa. Ama akwar ma cəndamara dəy anğa daa ba, akwar ma hətmar ta dey akwar daa ba may.

³⁸ Akwar fa rəsmara mey anğa, maja akwar fa təbmara mey adaw, yah, Bəzey anğa masa anğa ma slər diwa na, daa ba.

³⁹ «Akwar faa sərkam mey nga Gazlavay maaya maaya amba ka hətam heter mendəvey ba ta fa vəfa. Ahaw, fara fara mey nga Gazlavay a na, aa guzley da ray adaw.

⁴⁰ Ama nga hətey heter mendəvey ba ha na, ka wudam nga samawa fa yah ba.

⁴¹ «Yah na, ya fa səpey amba ndəhay aa həmdamaya daa ba.

⁴² Ama akwar na, ya sərə mewulkey akwar. Akwar fa wudmara Gazlavay daa ba.

⁴³ Yah na, ara Papay Bay Gazlavay ma slərđiwa, ka gəmam nga təbmaya ba. Ama da ndaw mekele a sawa saw nga ray anğa gway na, ka təbmara jak.

⁴⁴ Ka wudam amba ndəhay aa həmdamakwar. Ama ka wudam amba Gazlavay masa fara fara aa həmdakwar ba jak. Kaa wara ka da təbmara mey adaw na, kwara?

⁴⁵ «Ka wulkam ara yah ma da wudkwar fa mey nga Gazlavay daw? Ara yah ba, ara *Mawiz ma da wudkwar, ndaw masa akwar ma wulkam a ləhdakwar la.

⁴⁶ Da fara fara akwar ta təbmara mey nga Mawiz la na, ka təbmara mey adaw la may, maja Mawiz a, a wuzleley na, da ray adaw.

⁴⁷ Da ka təbmara mey nga Mawiz ma wuzlala da ray adaw a ba na, kaa wara ka da təbmara mey adaw na, kwara?»

5:39 5.39 Lk 24.27, 44; SNM 13.27; 17.11; 2Tm 3.15-16; 1Pi 1.10-11
5:41 5.41 7.18 **5:44 5.44** 5.41 **5:45 5.45** Mew 31.24-29 **5:46**
5.46 Mew 18.15, 18; Lk 24.27; Jan 6.14; SNM 3.22; 7.37 **5:47 5.47**
Lk 16.29-31

6

Yesu a vøltar cek mezəmey a ndəhay ma fəna gabal zlam

(Matiye 14.13-21; Mark 6.30-44; Luk 9.10-17)

¹ Fa dəba ha, Yesu a sləkdey, a zləngey a dey lanğar nga dəhwa nga *Galile. A zəlmara dəhwa ha saya, dəhwa nga Tiberiyat.

² Ndəhay ga fa səpmar wurzay, maja ata ma hətam maazla hay masa Yesu ma kata nga mbəley masa-macay hay.

³ Ata Yesu ta gula anğa hay, ta', a təpam aa ray nga anğwa, a njam fetede.

⁴ Daa nğene, gwagway nga *Jəwif hay mezəley *Pak gweegwe cay.

⁵ Yesu a banğada dey na, a hətey ndəhay ga fa samawa nğada fa vəda. Ta', aa cəfda *Fəlep, a ləvar: «Ya da hədkakurwa cek mezəmey nğada ndəhay tabiya kefe na, dama?»

⁶ Yesu aa guzlar anda nğene na, a key a jada Fəlep maja anğa na, ta səra cek masa aa ma da ka sem.

⁷ Fəlep a mbəddara, a ləvar: «Kwa gabal temere cew * na, fa da wusa nga hədkawa cek mezəmey amba kwa waawa a hətey nekədey nekədey na, daa ba.»

6:2 6.2 Mt 6.25; Janj 2.23 **6:3 6.3** anğwa: Mt 5.1; 15.29; Mk 3.13; 6.46; Lk 22.39 **6:4 6.4** 2.13 * **6:7 6.7** gabal temere cew: Ta mey Gerek a ləvey «deniye» temere cew. *Deniye* pal na, ara mawurbay nga sləra nga ndaw fa mevərndey.

8 Gula mekele da wuzlah gula anğa hay mezøley *Andøre, masa mølmanŋ nga *Simanŋw *Piyer, aa guzlar, a løvar:

9 «Bøz-gula fede daha, anğa ta pen † zlam len ewet cew. Kaa ngada ndøhay ga keđe na, a da wusey wa?»

10 Yesu aa guzlar a gula anğa hay, a løvtar: «Løvmatar a ndøhay nga njam a hwayak.» Daa slam a ngene kwakwas mapøckaya daha, ta', a njam fetede. Zel hay daa slam aha, a key gabal zlam.

11 Yesu hal! a hølta pen hay a, a kar suse a Gazlavay, fa døba ha, a wunkatara a ndøhay a. A høla ewet, a ka køne saya. A zømamara, a røham, siya mbak!

12 Masa ata ma røham cay na, Yesu aa guzlar a gula anğa hay, a løvtar: «Cakalamara siya masa mambøkakaya, kwa kuset keđe a da nøsey nga tede ba.»

13 Gula hay nga Yesu a cakalamara siya nga pen zlam masa ata ma zømamara heyey na, a røhey gadakar kuraw a ray a cew.

14 Masa ndøhay ma høtmar maazla masa Yesu ma ka na, aa guzlam, a løvam: «Fara fara, ndaw keđe ara *ndaw ma tøla mey nga Gazlavay masa ma løvam zleezle a da sawa a bøla heyey.»

15 Ama Yesu a søra a da samawa nga pamara aa bay nga gødanŋ. Maja ngene, a mbøkdata,

6:8 6.8 Andøre: 1.40; 12.22; Mt 4.18; Mk 13.3 † **6:9 6.9** pen: Pen keđe na, a tamara ta hapa nga cek anda daw mezøley «orge» ta mey Nasara. Ara daf ata masa ata ma zømamara mandaw mandaw. **6:11 6.11** 21.9, 13 **6:14 6.14** Mew 18.15, 18; Jan 1.21; 2.11; 5.46; 7.40; SNM 3.22-23

a tōpey ηgada anɣwa saya, a njeɣ taava anɣa fetede.

*Yesu a daw ta salay da ray dēhwa ηga Galile
(Matiye 14.22-33; Mark 6.45-52)*

¹⁶ Taa kwad a ηgene, *gula hay ηga Yesu a bēnɣamawa daa anɣwa ηgada meɣ dēhwa.

¹⁷ Ta', a tōpam aa kwambiwal, a diyam a Kapernayum a dey lanɣar ηga dēhwa ha. Tavad a kōrzata daa masa ata fa tēnɣam. Ama Yesu ta wuseɣ a cakay ata daa ba araη.

¹⁸ Memed fa key ga. Yam fa cewesley.

¹⁹ Masa gula hay ηga Yesu a, fa diyam ta kwambiwal, a key kōlemeeter zlam da daa ba maakwaw na, a hōtmar Yesu gweegwe ta ata, fa daw ta salay da ray yam a. Da ray ηgene, mandōrzay a katar.

²⁰ Ama Yesu aa guzltar, a lōvtar: «Ara yah, ka da zluram ba!»

²¹ Da ray ηgene, a wudam ηga lamara aa kwambiwal a, ama wure wure ηgene, kwambiwal a ta wuseɣ sem a rav-zazay aa slam masa ata ma diyam aha.

Ndēhay ga a sēpmara Yesu

²² Pepōrek e, ndēhay ga ma lamawa ta dey lanɣar ηga dēhwa heyey, a nōkmara na, ara kwambiwal pal daa slam aha daada. Asaya, a sēpmara Yesu ta tōpeɣ aa kwambiwal a ta gula anɣa hay daa ba, ama ara gula anɣa hay taava ata ma tōpam aa kwambiwal a ηga tēnɣey a dey lanɣar ηga dēhwa.

²³ Ama fa dɔɓa ha, kwambiwai hay mekele a samawa da Tiberiyat, aa slam masa ndohay ga ma zomam peɗ masa Bay Mahura ma kar suse a Gazlavay maja heyey.

²⁴ Yaw, ndohay ga heyey, a nokmara na, ata Yesu ta gula anɗa hay, ata fetede daa saba. Da ray nɗene, a tɔpam kwambiwai hay ma samawa da Tiberiyat heyey, a diyam nɗada Kapernayum, a sɔpmara Yesu.

Yesu, anɗa daf ma voley heter mendovey ba

²⁵ Ndohay ga heyey a tɔngam ta kwambiwai hay a hetfamar Yesu aa ta dey langar nɗa dɔhwa. Ta', aa cɔfdamara, a lɔvmar: «Bay ala, ka sawa fede kaa na, kwara? Ka wuswa nɗa vara?»

²⁶ Yesu a mbɔfdatara, a lɔvtar: «Ya fa lɔvkwar fara fara, ka sɔpmaya na, maja akwar ma hetam maazla masa yah ma ka ba. Ama ka sɔpmaya na, maja akwar ma zomam cek haa ka rɔham.

²⁷ Ka da sɔpam nɗa hetey daf ma da nɔsey da bɔla kefe ba. Ama sɔpam nɗa hetey daf mevoley heter mendovey ba. Daf mevoley heter mendovey ba ha na, ara yah, *Bɔz nɗa Ndaw ma da vɔldakwara, maja Papay, Bay Gazlavay, ta wuzda la ara anɗa ma vɔldiwa gɔɗan a.»

²⁸ Ndohay a, aa cɔfdamara Yesu saya, a lɔvmar: «Bay ala, kaa ya da kam slɔra ma mbafar a Gazlavay na, wura?»

²⁹ Yesu a mbɔfdatara, a lɔvtar: «Slɔra ma mbafar a Gazlavay na, ara mepey ndaw masa anɗa ma slɔrdɔrwa nɗa ndaw anɗa fara fara.»

³⁰ Aa guzlm̄ar a Yesu, a l̄ovmar: «Kandar maazla masa ala ma da h̄otmar ta dey ala, amba ya s̄ermara ara Gazlavay ma sl̄erdakawa, asaya, ya pamaka nga ndaw ala fara fara. Kaa ka da kandar maazla ha na, wura?»

³¹ Zleezle, papaŋ nga papa al̄ekwa hay ta z̄omam cek mez̄oley “man” † la da wuzlah-ley. Mawuzlalakaya daa d̄erewel nga Gazlavay, a l̄ovey: “Ta v̄oltar cek mez̄omey la ma kwiywa ta da vad.”»

³² Yesu a mb̄eŋdatara, a l̄ovtar: «Ya fa l̄ovkwar fara fara, ma v̄elkwar cek mez̄omey ma kwiywa ta da vad na, ara *Mawiz ba, ama ara Gazlavay Papay ma v̄elkwar cek mez̄omey masa fara fara ma kwiywa ta da vad.

³³ Ahaw, cek mez̄omey masa Gazlavay ma v̄eldakwara na, ara ndaw ma pawa salay ta da vad. Ara aŋga ma da v̄oltar heter mend̄ovey ba a nd̄ohay da b̄ela.»

³⁴ A mb̄eŋdamara a Yesu d̄eba, a l̄ovmar: «Bay ala, na v̄elndar cek mez̄omey a ŋgene mandaw mandaw taw!»

³⁵ Yesu a mb̄eŋdatara saya, a l̄ovtar: «Yah na, d̄af mev̄oley heter mend̄ovey ba. Da ndaw ta sawa la asi adaw na, may fa da car daa saba, asaya, da ndaw ma paya la nga ndaw aŋga fara fara na, yam fa da kar daa saba may.

³⁶ Ya taa guzlkwar la, ya l̄ovkwar: “Akwar ma

† **6:31 6.31** “man”: Ara cek mez̄omey masa Gazlavay ma v̄elndara ŋgada nd̄ohay Israyel hay daa masa ata da wuzlah-ley mevey kwakwar m̄eŋad. **6:31 6.31** Ps 78.24; Mab 16.4, 31; Jan 6.49 **6:33 6.33** 6.41, 51 **6:34 6.34** 4.15; Mt 6.11 **6:35 6.35** 4.13-14; 6.48-58; 7.37

høtmaya la ta dey akwar, ama ka tēbmara mey adaw ba cēnga.”

³⁷ Ndəhay tabiya masa Papay ma veldatiwa na, a samawa la asi adaw. Ndaw ma sawa asi adaw na, ya fa da bēla daa ba,

³⁸ maja ya pawa salay da vad na, nga key cek anda yah ma wufey ba, ama nga key cek anda Gazlavay, ndaw ma slərđiwa, ma wufey.

³⁹ Gazlavay, ndaw ma slərđiwa, a wufey ndəhay masa aa ma veldatiwa na, yaa zədey kwa pal da wuzlah ata ba. Ama ya da sləkđadatərwa daa meməcey ta pas masa bēla ma da ndəvey.

⁴⁰ Cek ma mbafar a Papay na, anja ndəhay tabiya ma sərmaya, yah, Bəzey anğa, ta ma pamaya nga ndaw ata fara fara na, nga hətam heter mendəvey ba. Ya da sləkđadatərwa daa meməcey ta pas masa bēla ma da ndəvey.»

⁴¹ Masa Yesu ma ləvey «Yah na, đaf ma pawa salay ta da vad» heyey na, *Jəwif hay aa nguram mey da ray a,

⁴² a ləvam: «Anğa na, Yesu, bəzey nga *Jawzef, ba diya? Aləkwa fa sərmatakwa ata papaha ta mamaha kaa gway na! Kaa aa guzley, a ləvey anğa đaf ma pawa salay ta da vad na, kwara?»

⁴³ Yesu a mbəđdatara, a ləvtar: «Mbəkdamara meengurey-mey.

⁴⁴ Kwa ndaw ma gwa nga sawa asi adaw ta gədan anğa na, daa ba. Si Papay, ndaw ma slərđiwa, ma handərwa. Yaw, ya da

6:36 6.36 16.9; 20.29 **6:37 6.37** 17.2, 24 **6:38 6.38** 4.34; Mt 26.39 **6:39 6.39** 10.28; 17.12; 18.9 **6:40 6.40** 5.24; 6.44, 54; 11.24 **6:42 6.42** Mt 13.55

sləkɸadərwa daa meməcey ta pas masa bəla ma da ndəvey.

⁴⁵ Ndəhay ma təla mey ŋga Gazlavay ta wuzlalam la, a ləvam: “Ara Gazlavay ma daa sərkadata ndəhay tabiya.” Yaw, kwa waawa ma jəkey sləmay fa Papay, ma təba meesərkedey aŋga na, a sawa la asi adaw.

⁴⁶ Sərmara na, kwa ndaw pal ma hətar Papay daa ba, si yah, ndaw ma sawa ta fa aŋga gway.

⁴⁷ Ya fa ləvkwar fara fara, ndaw ma paya ŋga ndaw aŋga fara fara la na, ta hətey heter mendəvey ba cay.

⁴⁸ Yah na, ɸaf mevəley heter mendəvey ba.

⁴⁹ Zleezle papaŋ ŋga papakw akwar hay ta zəmam cek mezəmey la da wuzlah-ley, ama ta ŋgene he cəpa ta məcam sem cəŋga.

⁵⁰ Ama ndaw ma zəma ɸaf ma pawa salay ta da vad na, fa da məcey daa ba.

⁵¹ Yah na, ɸaf mevəley heter mendəvey ba ma pawa salay ta da vad. Da ndaw ma zəmey ɸaf a la na, a da njeŋ ŋga sərmataw. ɸaf masa yah ma da vəldakwara ha na, ara aslaw ŋga vaw adaw. Ya vəlda amba ndəhay da bəla a hətam heter mendəvey ba.»

⁵² Jəwif hay a kam yawa ta gədaŋ da ray mey a keɸe, aa cəɸɸam vaw da wuzlah ata, a ləvam: «Ndaw aha keɸe a da vəldandakwara aslaw ŋga vaw aŋga ŋga zəmey na, kwara?»

⁵³ Da ray ŋgene, Yesu aa guzlar, a ləvtar: «Ya fa ləvkwar fara fara, da akwar ma zəmam aslaw ŋga vaw adaw daa ba, asaya, da akwar ma sam

mambaz adaw, yah, Bəz nga Ndaw, daa ba na, ngene, akwar fa da hətam heter mendəvey ba daa ba.

⁵⁴ Ndaw masa fa zəmey aslaw nga vaw adaw ta masa fa sey mambaz adaw na, ta hətey heter mendəvey ba cay. Yaw, ya da sləkɸadərwa daa meməcey ta pas masa bəla ma da ndəvey.

⁵⁵ Maja aslaw nga vaw adaw na, ara cek mezəmey masa fara fara, asaya, mambaz adaw na, ara cek mesey masa fara fara.

⁵⁶ Ndaw ma zəmey aslaw nga vaw adaw ta ma sey mambaz adaw na, a da njeý macəmkaya ta yah, yah may, ya da njeý macəmkaya ta anğa.

⁵⁷ Papay, ndaw ma slərđiwa, aa ta dey, ya njeý dasi har anğa. Anda keɸe, ndaw masa fa zəmey aslaw nga vaw adaw na, a da njeý dasi har adaw may.

⁵⁸ Yah na, ɸaf ma pawa salay ta da vad. ɸaf a ara anda cek mezəmey masa papanj nga papakw akwar hay ma zəmamara zleezle ba, maja ta zəmamara cek aha la, ta məcam sem cəngə. Ama ndaw ma zəma ɸaf masa yah ma da vəɸdara keɸe na, a da njeý ta dey nga sərmataw.»

⁵⁹ Keɸe he, ara meesərkeɸey nga Yesu daa *way-mewuzey-mey nga Gazlavay da Kaper-nayum.

Mey da ray heter mendəvey ba

⁶⁰ Masa ndəhay a ma cəndamara meý nga Yesu la na, ndəhay ga da wuzlah ata masa ma diyam asiya heyey a ləvam: «Mey anğa ha keɸe na,

aa ta banay nga coney. Ma da gwa nga jekfar sləmay na, wa?»

⁶¹ Ama Yesu ta səra sem ndəhay a faa nguram mey da ray mey anga ha. Ta', aa guzltar, a ləvtar: «Mey adaw a keɖe na, fa həbkwār ray daw?»

⁶² Yaw, kaa da wara akwar ma da hətmaya, yah, *Bəz nga Ndaw, fa təpey aa slam masa yah ma pawa salay da hwad a na, ka da ləvam kwara?»

⁶³ Ara *Mesəfney nga Gazlavay ma vəltar heter a ndəhay. Ndaw-magədan taava anga na, a gwa nga njeɣ ta gədan anga daada ba. Mey masa yah maa guzldakwara keɖe na, a sawa ta fa Mesəfney nga Gazlavay, a vəltar heter a ndəhay.

⁶⁴ Ama ndəhay siya da wuzlah akwar, a təbmara mey adaw a ba.»

Dəga zleezle, Yesu a sərta ndəhay masa ma da təbmara mey anga ba, asaya, a səra ndaw ma da vəlda a har masa-gəra anga hay nga kəɖey vagay.

⁶⁵ Yesu aa guzltar saya, a ləvtar: «Ara maja ngeɣe, yah ma ləvkwār kwa ndaw ma gwa nga sawa asi adaw ta gədan anga na, daa ba, si Papay ma vəlar cəved nga sawa gway.»

⁶⁶ Dəga anga maa guzley ngeɣe na, ndəhay ga dasi ndəhay ma diyam asi Yesu a, a mbəkdamara, a diyam asiya saba.

⁶⁷ Yesu, ta', aa guzltar a gula anga hay kuraw a ray a cew, a ləvtar: «Kaa akwar may, ka wudam nga diyam na, gway daw?»

68 *Simanɔw *Piyer a mbəɔɔɔdara, a ləvar: «Bay ala, ya diyam na, fa wa dəba wa? Mey akah na, a vəley heter mendəvey ba a ndəhay, ba diya?»

69 Wure keɔe, ala ta səmra cay, ya təɔmara, kah na, ndaw nga Gazlavay masa aa ma slərdərwa nga key sləra anɔa.»

70 Yesu a mbəɔɔɔdatara, a ləvtar: «Ma walakwar, akwar kuraw a ray a cew keɔe na, ara yah, ba diya? Ama ndaw pal da wuzlah akwar daha na, anɔa gula nga *Satanɔ, bay-malula.»

71 Yesu aa guzley na, da ray Juda, bəzey nga Simanɔw Iskariyawt. Juda ha na, kwa anɔa da wuzlah gula anɔa hay kuraw a ray a cew heyey na, ara anɔa ma da vəlda Yesu a har masa-gəra anɔa hay nga kəɔey vagay.

7

Mey da ray Yesu ta məlmaha hay

1 Fa dəba ha, Yesu a pəkey daa hwayak nga *Galile. A wuɔey nga daw nga pəkey daa hwayak nga *Jude ba, maja mahura hay nga *Jəwif hay fetede fa səpmara nga kəɔey vagay.

2 Daa nɔene *gwagway nga Way-mekərcey *gweegwe cay.

3 Ta', məlmaha hay aa guzmar, a ləvmar: «Sləkɔey la da Galile fede, daw aa hwayak nga Jude amba ndəhay ma səpmaka a hətmar sləra masa kah ma ka ta dey ata.

6:71 6.71 12.4 7:1 7.1 5.18 * 7:2 7.2 gwagway nga Way-mekərcey: Ara gwagway mahura nga Jəwif hay. A kamara ɔar daanɔafad da Jeruzelem, daa hwayak nga Jude. 7:2 7.2 Lev 23.33-34; Mew 16.13-15

⁴ Maja kwa waawa, da a wudfey ndəhay tabiya nga sərmara na, a bey cek masa aa ma ka fa dey nga ndəhay ba. Ka fa key maazla hay mekele mekele anda keɗe, kata fa mey nga ndəhay tabiya amba a sərmaka.»

⁵ Kwa məlmanj nga Yesu hay a ta ray ata na, fa pamara Yesu a nga ndaw ata fara fara daa ba.

⁶ Yesu a mbəɗɗatara, a ləvtar: «Pas masa maaya ngada yah na, ta wuswa daa ba aranj, ama ngada akwar na, kwa pas wura wura na, anja maaya.

⁷ Akwar na, ndəhay da bəla fa da hətam cəved nga rəsmakwar daa ba, ama yah na, fa rəsmaya, maja ya fa wuzdatərwa cek hay malamba masa ata ma kamata.

⁸ Akwar na, diyam aa gwagway a. Yah na, ya fa da daw daa ba, maja pas adaw ta wuswa daa ba aranj.»

⁹ Fa dəba ha masa Yesu maa guzley la anda keɗe na, ta', a njeɗ da Galile he cəngə.

Yesu aa sərkadata ndəhay daa gwagway nga Way-mekərceɗ

¹⁰ Masa məlmanj nga Yesu hay ata sem la aa gwagway heyey na, Yesu ta', a daw aa gwagway a may, ama a səhwey ta səhwey, kwa ndaw ma hətar daa ba.

¹¹ Mahura hay nga *Jəwif hay a səpmara daa gwagway a, a ləvam: «Ndaw a heyey aa dama?»

¹² Ndəhay ga daa gwagway a faa səkam mey da ray Yesu a, siya hay a ləvam: «Ara ndaw maaya.»

Ndohay siya may, a lovam: «Kay! Ara ndaw maaya ba, fa betey ndohay.»

¹³ Kwa ndaw ta gwa ngaa guzley da ray Yesu fa mey nga ndohay daa ba, maja a zluram ta mahura hay nga Jowif hay.

¹⁴ Masa gwagway a heyey ta key cay dar mafad na, Yesu ta', a daw aa *Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay, aa serkadata ndohay.

¹⁵ Mahura hay nga Jowif hay ma cendamara mey nga Yesu a na, a razlam, a lovam: «Haya! Ndaw a kaa meeme, taa serkey nga sarey mey nga Gazlavay daa ba, ama a sarta mey hay a maaya maaya na, kwara?»

¹⁶ Yesu a mboddatara, a lovtar: «Mey masa yah maa serkadatara a ndohay kede na, ara mey adaw ba, ama ara mey nga Gazlavay, ndaw ma slerdiwa.

¹⁷ Mey masa yah maa serkadatara a ndohay, da ara mey nga Gazlavay, da daa ba, da ara mey adaw na, ndaw ma wufey nga key cek ma mbafar a Gazlavay na, a sara la.

¹⁸ Ndaw maa serkadata ndohay ta gedarj anga gway na, a key ngene, a sepey amba ndohay aa hendamara. Ama ndaw maa serkadata ndohay amba ndohay aa hendamara ndaw ma slerdarwa na, ngene ara ndaw maaya ma mborzley ba.

¹⁹ Zleezle *Mawiz ta wuzkwar kwakwas hay la nga sepey, ba diya? Ama kwa ndaw pal da wuzlah akwar ta sepa kwakwas a ta coved e daa

ba. Kaa ka səpmaya nga kədəy vagay na, maja me?»

²⁰ Ndəhay a mbəddamara, a ləvmar: «Kah na, ta malula da ray. Ma wudəy nga kədəka vagay na, wa?»

²¹ Yesu a mbəddatara, a ləvtar: «Pas pal daha, ya ta mbəley ndaw la ta *pas meməskey-vaw. Akwar ta rəzlam la ga maja.

²² Wulkam cey, Mawiz ta wuzkwar kwakwas la nga *mesley mandawal. Kwakwas nga mesley mandawal a, a zley na, fa Mawiz ba, ama dəga fa papan nga papakw akwar hay zleezle. Kwa ta pas meməskey-vaw na, akwar fa slam mandawal nga bəza hay.

²³ Akwar fa slam mandawal nga bəzey kwa ta pas meməskey-vaw amba kwakwas nga Mawiz a zləbey ba. Kaa ka cam mevel a ray adaw maja yah ma mbəley ndaw ta pas meməskey-vaw na, kwara?

²⁴ Ka da wulkam da ray ndaw, ka ləvam anga maaya, da daa ba, anga maaya ba maja akwar ma hətmar ta dey gway na, kəne ba. Ama wulkam maaya maaya da ray cek masa ndaw aha ma ka amba kaa guzlam fara fara ta cəved e.»

Mey da ray ndəhay maa guzlam da ray Kəriste

²⁵ Ndəhay siya da *Jeruzelem aa guzlam da wuzlah ata, a ləvam: «Kədə na, ara ndaw masa ata ma səpmara nga kədəy vagay heyey, ba diya?

7:19 7.19 1.17; SNM 7.53; Rm 2.17-24 **7:20 7.20** 8.48 **7:21 7.21-23** 5.9 **7:22 7.22** MC 17.9-14; Lev 12.3 **7:23 7.23** 5.9
7:24 7.24 8.15 **7:25 7.25** 5.18

²⁶ Nøkmara, anga faa guzley fa mey nga ndøhay. Kaa aa guzmar saba kwara? Mahura aløkwa hay ta sørmara la fara fara ara *Køriste, *ndaw masa Gazlavay ma wala nga løhdata ndøhay heyey fara daw?

²⁷ Yaw, Køriste ma da sawa na, ya sørkwa slam masa anga ma sawa da hwad a ba. Ama ndaw kede na, ya sørkwa slam masa anga ma sawa, ba diya?»

²⁸ Daa masa Yesu faa sørkadata ndøhay daa *Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay na, aa guzley ta gødan, a løvey: «Akwar na, ka sørmaya fara daw? Asaya, ka sørmara slam masa yah ma sawa da hwad a fara fara daw? Ya sawa na, nga ray adaw ba, ama ara ndaw ma slørdiwa. Ndaw a, aa maaya fara fara. Akwar na, ka sørmara ndaw aha ba.

²⁹ Yah na, ya søra ndaw aha, maja ya sawa da cakay a, asaya, ara anga ma slørdiwa.»

³⁰ A søpam cøved amba a kørzamara Yesu, ama kwa ndaw pal ta pafar har daa ba, maja pas anga ta wuswa daa ba aran.

³¹ Ta ngenne he cøpa, ndøhay ga fa tøbmara mey anga cønnga. Aa guzlam, a løvam: «*Ndaw masa Gazlavay ma wala nga løhdata ndøhay ma da sawa na, a key maazla hay ma føna nga ndaw kede la daw?»

Yesu a løvey ndøhay fa da høtmar daa saba na, maja me?

³² Mey masa ndəhay maa səkdamara da ray Yesu heyey na, *Fariza hay ta cəndamara sem. Da ray ɲgene, Fariza hay a, ta *bay-ray hay ɲga ndəhay ma ka kwakwas ɲga Gazlavay, a sləram ndəhay ma jəda *Way-mekey-kwakwas ɲga Gazlavay ɲga kərzamərwa Yesu.

³³ Yesu ta', aa guzley, a ləvey: «Ya da njeɲ da cakay akwar da bəla keɖe na, nekəɖey gway. Fa dəba ha, ya da daw a cakay ndaw ma slərɖiwa.

³⁴ Ka səpmaya la, ama akwar fa da hətmaya daa saba, maja ka gwamara ɲga diyam aa slam masa yah ma da daw a hwaɖ a ba.»

³⁵ Mahura hay ɲga *Jəwif hay aa cəɖam vaw da wuzlah ata, a ləvam: «A da daw na, ta', ama may ama, amba ya hətkwar saba na! A da daw fa ndəhay aləkwa hay Jəwif hay ma njam da wuzlah Gərek hay daw? A daa sərkadatərwa Gərek hay daw?

³⁶ Aa guzley, a ləvey: “Ka səpmaya la, ama akwar fa da hətmaya daa saba, maja ka gwamara ɲga diyam aa slam masa yah ma da daw a hwaɖ a ba.” Mey a keɖe na, a wuɖey ɲga ləvey me?»

Mey da ray yam ma vəley heter mendəvey ba

³⁷ Dar ɲga madagway-dakw ɲga *gwagway ɲga Way-mekərceɲ na, ara ɖar mahura ma fənta ɖar hay siya ɲga gwagway a. Ta pas ɲgene, Yesu a leceɲ ta leceɲ fa meɲ ɲga ndəhay, aa guzley ta gədaɲ, a ləvey: «Da ndaw yam fa kar na, ɲga sawa fa yah ɲga sey.

³⁸ Yaw, mawuzlalakaya daa dferewel nga Gazlavay, a løyey: “Ndaw ma paya nga ndaw anga fara fara la na, yam ma völey heter mendövey ba fa vavawa daa mevel anga”.»

³⁹ Yesu maa guzley anda kefe na, da ray *Mesəfney nga Gazlavay. Ndəhay masa ma pamara Yesu nga ndaw ata fara fara na, a hətam Mesəfney aha la. Daa ngene, Yesu ta völdərwa Mesəfney a, a bəla daa ba aran, maja Yesu ta təpey a vad nga njeý aa slam anga mewedey daa ba aran.

Ndəhay a wudkam d'ay da wuzlah ata maja Yesu

⁴⁰ Masa ndəhay ma cəndamara mey nga Yesu la na, ndəhay siya da wuzlah ata aa guzlam, a ləvam: «Fara fara, ndaw kefe ara *ndaw ma təla mey nga Gazlavay ma da sawa heyey.»

⁴¹ Ndəhay siya a ləvam: «Ara *Kəriste, *ndaw masa Gazlavay ma wala nga ləhdata ndəhay.» Mekele hay saya a ləvam: «Kəriste he a da sawa na, daa hwayak nga *Galile daw?»

⁴² Mawuzlalakaya daa dferewel nga Gazlavay a løyey: “Kəriste, ndaw masa Gazlavay ma wala na, a da bawa daa səkway nga Bay *Davit, a da yawa da Betəlehem, slala masa Bay Davit e ma yawa zleezle da hwad a.”»

⁴³ Anda kefe, ndəhay a, a wudkam d'ay da wuzlah ata maja Yesu.

44 Ndohay siya da wuzlah ata a wudam nga kərzamara Yesu, ama kwa ndaw pal ta pafar har daa ba.

Mahura hay nga Jəwif hay a təbmara mey nga Yesu ba

45 Masa ndohay ma jəfa *Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay ma vəhmawa la na, *bay-ray hay nga ndohay ma ka kwakwas nga Gazlavay ta *Fariza hay aa cəfdamata, a ləvmatar: «Akwar ma kərzamərwa daa saba maja me?»

46 Ndohay ma jəfa Way-mekey-kwakwas heyey a mbəddamatara, a ləvmatar: «Iga menjey ala, ya ta hətam ndaw maa guzley maaya anda anga daa ba.»

47 Fariza hay aa guzlmatar saya, a ləvmatar: «Yaw, akwar may ta fəckwar sem aa cəved anga ngene may daw?»

48 Ala Fariza hay na, ala fa təbmara mey nga ndaw aha daa ba. Kwa ndaw mahura nga *Jəwif hay pal fa təba mey nga ndaw aha daa ba may.

49 Ndohay ma təbmara mey anga ngene na, ara ndohay ma səmra *kwakwas nga Mawiz ba, ara ndohay masa Gazlavay ta nəsta sem.»

50 Nikwedem, masa ma daw fa Yesu zleezle heyey na, anga da wuzlah Fariza hay a. Ta', a mbəddatara, a ləvtar:

51 «Kwakwas aləkwa a voley cəved nga kərzey ndaw anda kefe ba. Si ya jəkfwakwar sləmay, ya sərkwa cek masa aa ma ka la dɔgay.»

⁵² Fariza hay siya a mbøfdamara, a løvmar: «Kah may, kah ndaw *Galile daw? Janga ðerewel nga Gazlavay amba ka sèra kwa *ndaw ma tèla mey nga Gazlavay pal masa ndaw Galile na, daa ba.»

Mey da ray ngwas daha ma ley vaw saw da palah

⁵³ Fa dèba ha, aa wadàm ray, kwa waawa a daw a way anga.

8

¹ Masa *Fariza hay maa wadàm ray cay na, ta', Yesu a daw aa Anḡwa nga *Awliviye.

² Pepèrek e, slam bøn-ben na, ta', a vèhwa aa *Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay. Ndèhay ga a ngøcham a cakay a, ta', a njeý, aa sèrkadata.

³ *Ndèhay maa sèrkada kwakwas nga Mawiz ta Fariza hay a handamawa ngwas daha fa mey nga Yesu a. Ngwas aha a kørzamørwa fa ley vaw saw da palah. Deñ! a lacadamara ngwas aha a wuzlah ndèhay tabiya,

⁴ aa guzłmar a Yesu, a løvmar: «Bay ala, ehe, ngwas keðe, ya kørzamørwa fa ley vaw saw da palah.

⁵ Kwakwas nga Mawiz a løvey kwa ngwas wura wura ma ley vaw saw da palah anda keðe na, si meezekey anga ta anḡwa vagay. Kaa kah na, ka wulkey kwara?»

⁶ Aa guzłmar a Yesu anda keðe na, a wudàm a ngamar gadañ amba a hètam dabaray nga

dadøffamar mey. Ama Yesu ta', aa cødkwey, a tøhwey cek ta har fa hwiyak.

⁷ Ndøhay kaa heyey na, faa guzlmær cønga, faa guzlmær cønga. Ta', Yesu a, a lecey, aa guzltar, a løvtar: «Da ndaw pal dasi akwar ngene manjar mebørey daha na, nga ley anywa ha nga hazaka teesed cey.»

⁸ Fa døba ha, Yesu ta', aa cødkwey saya, a tøhwey cek fa hwiyak saya.

⁹ Masa ndøhay ma handamørwæ ngwas heyey ma cøndamara Yesu maa guzley anda kedø la na, a søhwam pal pal, ndøhay mahura hay teesed, mendørey Yesu taava anwa, ngwas a malacakaya fa mey anwa.

¹⁰ Yesu ta', a lecey, aa guzlar a ngwas a, a løvar: «Kwakwa, ndøhay ma handamakawa heyey na, ata ama døba ama? Ndaw pal da wuzlah ata ta hazakaka la daw?»

¹¹ Ngwas aha a mbøddara, a løvar: «Daa ba, bay adaw.» Yesu a løvar: «Yah may, ya fa da hazakaka daa ba. Daw, ama døga tasana ka da key mebørey saba.»]

Yesu aa guzley da ray ray anwa

¹² Yesu aa guzltar a ndøhay makustakaya daa Way-mekey-kwakwas heyey saya, a løvtar: «Ma wadfa slam da bøla na, ara Yah. Ndaw ma søpya na, fa da pøkey daa løvan daa saba, ama a da njey daa slam-mewedey masa ma vøley heter mendøvey ba.»

8:6 8.6 Mt 22.15 **8:7 8.7** Mew 17.7; 13.10 **8:9 8.9** Mt 22.22
8:11 8.11 5.14 **8:12 8.12** 1.5, 9-10; 3.19; 9.4-5; 11.9-10; 12.35-36,
 46; Iz 49.6; Mt 5.14; Lk 2.32; 2Kwr 4.4, 6; Ef 5.8-14; 1Jn 1.5-7; 2.8;
 3.14

13 *Fariza hay aa guzlm̄ar, a l̄ovmar: «Ka faa guzley da ray akah ta mey akah. Maja ṅgene, mey masa kah maa guzlda ha na, ara mey fara fara ba.»

14 Yesu a mb̄oḏdatara, a l̄ovtar: «Kwa ya faa guzley da ray aḏaw ta mey aḏaw na, ama mey masa yah maa guzlda ha, ara mey fara fara. Ara mey fara fara na, maja ya s̄era slam masa yah ma sawa da hwaḏ a, asaya, ya s̄era slam masa yah ma da daw a hwaḏ a may. Ama akwar na, ka s̄ermara slam masa yah ma sawa da hwaḏ a ba, ka s̄ermara slam masa yah ma da daw a hwaḏ a ba may.

15 Akwar na, ka wulkam da ray ndaw, ka l̄ovam ndaw keḏe aṅga maaya, da daa ba, aṅga maaya ba, maja akwar ma h̄otmar ta dey daada gway. Mewulkey akwar ṅgene, ara mewulkey ṅga ndaw-maḡoḏaṅ. Ama yah na, yaa guzley da ray ndaw ba.

16 Yaw, da ya taa guzley la da ray ndaw na, a key ṅgene, yaa guzley fara fara, maja ara yah taava aḏaw maa guzley da ray ndaw aha ba, ama ala ta Papay, ndaw ma sl̄oḏiwa.

17 Mawuzlalakaya daa kwakwas akwar, a l̄ovey, da nd̄ohay cew taa guzlam la letek da ray cek na, ara mey fara fara, ba diya?

18 Yah na, ya faa guzley da ray aḏaw ta mey aḏaw. Papay, ndaw ma sl̄oḏiwa faa guzley da ray aḏaw may.»

8:13 8.13 5.31-32 **8:14 8.14** 3.2; 7.28-29, 33-36; 8.21-22, 42; 13.1, 33; 16.5, 10, 28; 17.8; 20.17 **8:15 8.15** 7.24 **8:17 8.17** Mew 19.15 **8:18 8.18** 5.36; 1Jṅ 5.9

¹⁹ Fariza hay aa cɔfdamara, a lɔvmar: «Papakw a na, aa dama?» Yesu a mbɔddatara, a lɔvtar: «Akwar na, ka sɔrmaya ba, ka sɔrmara Papay ba may. Da ka sɔrmaya na, anja ka sɔrmara Papay la may.»

²⁰ Yesu aa guzlda mey a keɔɔe na, anja manjakaya gweegwe ta slam mecekeley dala daa *Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay. Aa faa sɔrkadata ndɔhay daa Way a, ama kwa ta kɔrzamara daa ba, maja pas anja ta wuswa daa ba aran.

Yesu a patar lengesl ngada ndɔhay ma tɔbmara mey anja ba

²¹ Yesu aa guzltar saya, a lɔvtar: «Yah na, ya da daw. Fa dɔba ha, ka sɔpmaya la, ama akwar fa da hɔtmaya daa saba. Anda keɔɔe, ka da mɔcam ta meɔrey da ray. Aa slam masa yah ma da daw na, akwar fa da gwamara nga diyam a hwad a daa ba.»

²² Mahura hay nga *Jɔwif hay aa guzlam da wuzlah ata, a lɔvam: «Ndaw aha aa guzley, a lɔvey, aa slam masa anja ma da daw na, ya gwakwa nga nakwa ba. A lɔvey anda keɔɔe na, a da kɔɔa ray anja vagay kwa!»

²³ Yesu a mbɔddatara, a lɔvtar: «Akwar na, ndɔhay da ray hwayak keɔɔe. Ama yah na, ya sawa da gazlavay da vad. Akwar na, ndɔhay nga bɔla keɔɔe, ama yah na, ndaw nga bɔla keɔɔe ba.

²⁴ Maja ngene, ya ta lɔvkwar la: “Ka da mɔcam ta meɔrey da ray.” Da ka tɔbmara “Yah

na, ara Yah” * ba na, fara fara, ka da mɛcam ta meɔrey da ray.»

²⁵ Aa cɛfdamara Yesu, a lɔvmar: «Kah na, wa?» Yesu a mbɛfdatara, a lɔvtar: «Yah na, ndaw masa yah ma wuzdakwara dɛga zleezle heyey.

²⁶ Mey hay ga da ray akwar daha amba yaa guzley da ray a. Anda kedɛ, ya da mbɛdkwar ray maja meɔrey akwar. Fara fara, mey masa yah ma kada a ndɔhay na, ara mey masa yah ma cɛndɔrwa fa ndaw ma slɔrdiwa. Anɔa na, ndaw maa guzley mey fara fara.»

²⁷ Yesu maa guzley anda kedɛ na, da ray Papaha, Bay Gazlavay. Ama ndɔhay a, a cɛndamara ba.

²⁸ Maja nɔgene, Yesu aa guzltar saya, a lɔvtar: «Da masa akwar ma baɔgadɛmaya, yah, *Bɛz nɔga Ndaw cay fa hwadam mazlangalakaya na, daa nɔgene, ka sɛrmara la “Yah na, ara Yah.” Asaya, ka sɛrmara la, yah na, ya gwa nɔga key cek taava adaw ba, ama ya kedey na, mey masa Papay maa sɛrkadiwa.

²⁹ Ndaw ma slɔrdiwa na, anɔa ta yah, ta mbɛkɔdaya taava adaw daa ba. Ya fa key cek mandaw mandaw ma mbafar.»

³⁰ Masa Yesu maa guzley la anda nɔgene na, ndɔhay ga a tɔbmara mey anɔa.

Beke hay na, wa hay wa?

* **8:24 8.24** Yah na, ara Yah: Gazlavay a wuzar vaw a Mawiz, a lɔvar: «Mezɔley adaw na, “Yah na, ara Yah”» Nɛka Mab 3.14, asaya, nɛka Iz 43.10. **8:24 8.24** 13.19 **8:28 8.28** 3.14; 4.34; 5.18 **8:30 8.30** 2.23

³¹ Yesu aa guzltar ngada *Jəwif hay masa ma təbmara mey anğa dəba, a ləvtar: «Da akwar ta təbmara mey adaw la, ka mbəkdamara ba na, ngene akwar gula adaw hay fara fara.

³² Anda keđe, ka səmra mey masa fara fara la, mey a, a da pəskakurwa daa beke.»

³³ A mbəđdamara, a ləvmar: «Ala na, ndəhay daa səkway nğa *Abəraham, kwa ndaw pal dasi ala masa beke na, daa ba səlak! Kaa ka ləvndar mey a, a da pəskandar daa beke na, kwara?»

³⁴ Yesu a mbəđdatara, a ləvtar: «Ya fa ləvkwar fara fara, kwa waawa ma key mebərey na, anğa beke maja mebərey fa wa.

³⁵ Nəka, beke na, a sləfmara a wuzlah ndəhay masa da way bay anğa ba, ama bəzey nğa ndaw nğa way a na, a sləfmara a wuzlah ndəhay da way a.

³⁶ Anda keđe, da ara yah, Bəzey nğa Gazlavay, ma pəskakwar daa beke na, ka da njam akwar beke hay saba fara fara.

³⁷ Ahaw, ya səra akwar na, ndəhay daa səkway nğa Abəraham. Ama akwar fa səpmaya nğa kədey vagay, maja mey adaw ta mbəzkwar aa mevel daa ba.

³⁸ Yah na, ya kedey mey masa Papay ma wuzdiwa. Akwar na, ka kam cek masa papakw akwar ma kadakwara.»

³⁹ A mbəđdamara saya, a ləvmar: «Ala na, ndəhay daa səkway nğa Abəraham.» Yesu a ləvtar: «Da akwar ndəhay daa səkway nğa

8:31 8.31 14.15; 15.8 **8:33 8.33** Mt 3.9; Rm 4.12 **8:34 8.34**
 Rm 6.16, 20; 2Pi 2.19 **8:35 8.35** Mab 21.2 **8:36 8.36** Gal 5.1
8:37 8.37 5.18

Abərahəm na, anja ka kam cek anda anğa ma ka la.

⁴⁰ Ama wure keđe, akwar fa səpmaya nğa kədey vagay, yah, ndaw masa ma wuzdakwara mey masa yah ma cəndərwa ta sləmay adaw fa Gazlavay. Ya fa ləvkwar, Abərahəm na, ta key cek anda akwar ma kamara kaa na, daa ba.

⁴¹ Akwar na, akwar fa kam cek anda papakw akwar ma ka.»

A mbəđdamara a Yesu, a ləvmar: «Ala na, bəza hay nğa ndaw mekele ba, Papa ala na, pal, ara Bay Gazlavay.»

⁴² Yesu a mbəđdatara, a ləvtar: «Da Gazlavay ara Papakw akwar na, anja ka wudmaya la, maja ya sawa da cakay a, asaya, yah fedə maja anğa. Ya sawa na, nğa ray adaw ba, ama ara anğa ma slərđiwa.

⁴³ Kaa ka cəndamara mey adaw ba na, maja me? Ara maja akwar ma gəmam nğa jəkam sləmay fa mey adaw ba.

⁴⁴ Anda keđe, papakw akwar na, *Satan, bay-malula. Ka kam cek hay cəpa na, masa ma mbafar a papakw akwar a gway. Dəga daa mezley nğa bəla na, papakw akwar, bay-malula ha, fa kəđta ndəhay vagay. Asaya, a njeý daa cəved masa fara fara ba sələk, maja mey masa fara fara fa bawa da mey anğa daa ba. Membərzley na, aa da mey anğa, maja ara ndaw membərzley. Membərzley tabiya na, a sawa ta fa vəda.

⁴⁵ Yah na, ya faa guzlkwar mey masa fara fara. Da ray ηgene, ka tɔbmara mey adaw ba cɔnga.

⁴⁶ Ndaw pal da wuzlah akwar ma gwa ηga lɔvya ya ta key mebɔrey la na, wa? Kaa da ya faa guzlkwar mey masa fara fara na, ka tɔbmara ba, maja me?

⁴⁷ Ndaw ma lɔvey Gazlavay ara Papaha na, a jɔkfar slɔmay fa Gazlavay a. Ama akwar na, bɔza hay ηga Gazlavay ba. Ara maja ηgene, akwar ma jɔkam slɔmay fa mey aηga ba may.»

Yesu a fɛna Abɔraham na, kwara?

⁴⁸ *Jɔwif hay a mbɔɔdamara a Yesu, a lɔvmar: «Ala maa guzlmaka, ya lɔvam kah, ndaw *Samari ηga tede, kah ta malula da ray heyey na, ara aηga fara.»

⁴⁹ Yesu a mbɔɔdatara, a lɔvta: «Kay, malula da ray adaw daa ba, ama a key ya hɔslar ray a Papay. Akwar na, ka gɔmam ηga hɔslmaya ray ba.

⁵⁰ Kaazla yah ta ray adaw, ya fa wudɛy ndaw ηga hɔslya ray daa ba, ama ndaw pal daha, a hɔslya ray la, ara aηga ma da dɔsla mey a.

⁵¹ Ya fa lɔvkwara fara fara, ndaw ma cɔnya mey na, fa da mɔcey daa ba ηga sɔrmataw.»

⁵² Jɔwif hay heyey a mbɔɔdamara, a lɔvmar: «Wure kedɛ, ya ta sɔrmara cay, kah na, ta malula da ray fara, maja *Abɔraham ta mɔcey sem, ndɔhay ma tɔla mey ηga Gazlavay ta mɔcam sem may. Kaa kah na, ka lɔvey: “Ndaw

8:46 8.46 2Kwr 5.21; 1Pi 2.22; 1Jη 3.5 **8:47 8.47** 10.27; 18.37
8:48 8.48 4.9; 7.20; 10.20; Mk 3.21-22 **8:50 8.50** 7.18 **8:51**
8.51 5.24

ma cənya mey na, fa da məcey daa ba nga sərmataw” na, kwara?

⁵³ Abərahām, papaŋ nga papa ala hay ma!, ta məcey sem. Kaa kah na, ka fəna Abərahām a daw? Asaya, ndəhay ma təla mey nga Gazlavay may ta məcam sem. Kaa ka pa ray akah na, nga wa may wa?»

⁵⁴ Yesu a mbəfdatara, a ləvtar: «Da ya fa həsley ray na, mehəsley-ray adaw a, ara cek nga tede. Ma həslya ray na, ara Papay, ndaw masa akwar ma ləvam: “Ara Gazlavay ala” heyey.

⁵⁵ Ama ka sərmara ndaw a ba, si yah pal ma səra. Da ya ləvey ya səra ba na, ŋgene yah, ndaw membərzley anda akwar. Ama yah na, ya səra ndaw aha, asaya, ya fa jəkfar sləmay, ya fa təba mey aŋga.

⁵⁶ Abərahām, papaŋ nga papakw akwar, taa səmey la ga maja a wulkey a hətər masawa adaw la a bəla. Ahaw, ta hətər la, taa səmey la maja.»

⁵⁷ Da ray ŋgene, Jəwif hay aa guzlmār, a ləvmār: «Məvey akah a wusa kwakwar zlam ba kaa gway na, ka hətərwa Abərahām a na, dama?»

⁵⁸ Yesu a mbəfdatara, a ləvtar: «Ya fa ləvkwar fara fara, dəga Abərahām ta yawa daa ba aran na, “Yah na, ara Yah.”»

⁵⁹ Da ray ŋgene, mahura hay nga Jəwif hay aa kwalam aŋgwa ŋgaa zekey Yesu a vagay. Ama Yesu ta’, a bey, a bawa la daa *Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay.

9

Yesu a wurey dey nga ndaw-wulaf

¹ Pas pal daha, Yesu fa pəkey daa berney nga *Jeruzelem. Fetede, a hətəy ndaw daha. Ndaw aha, anğa wulaf dəga nga mayawa anğa.

² Gula hay nga Yesu aa cəfdamara Yesu a, a ləvmar: «Bay ala, ndaw keđe a yawa, anğa wulaf na, maja me? Ara maja mebərey anğa daw? Da daa ba, maja mebərey nga ata papaha ta mamaha daw?»

³ Yesu a mbəfdatara, a ləvtar: «Ara maja mebərey anğa ba, asaya, ara maja mebərey nga ata papaha ta mamaha ba may. Ndaw aha, anğa wulaf na, ara amba Gazlavay a ka sləra anğa da ray a.

⁴ Pas, aa daha dğay kaa na, maaya na, ya kakwa sləra nga ndaw ma slərđiwa, ba na, ya da hətəwa har saba, maja tavad fa da key, kwa ndaw fa da gwa nga ka sləra ha daa saba.

⁵ Daa masa yah da bəla keđe na, ara yah ma wadə bəla ha.»

⁶ Fa dəba ha, anğa maa guzley la anda keđe na, tef! a təfey meesleb a hwayak, ta', a dey hahay ta meesleb e, a kwarara fa dey nga ndaw-wulaf heyey,

⁷ a ləvar: «Daw ta pərarawa dey daa wurak nga yam nga Siləwe.» (Siləwe he a wudəy nga ləvey «ndaw-meslərey.») Ta', ndaw-wulaf heyey a daw a pərarawa dey daa wurak a, a vəhwa na, a hətəy dey dəba.

⁸ Meseembew anğa hay ta ndəhay ma hətmar maamandaw fa rəkey heyey na, a hətmar anğa fa hətar dey dəba, a ləvam: «Kede na, ara ndaw ma rəkey maamandaw fede heyey, ba diya?»

⁹ Ndəhay siya a ləvam: «Ahaw, ara anğa.» Siya hay may a ləvam: «Ara anğa ba, ara ndaw ma lawa cəla.» Ndaw a, a ləvtar: «Ahaw, ara yah, ndaw-wulaf heyey.»

¹⁰ Ta', ndəhay a, aa cəfdamara, a ləvmar: «Kaa, dey akah a wurey kwara?»

¹¹ Ndaw a, a mbədfatara, a ləvtar: «Ndaw mezəley Yesu daha, ta', a dəy hahay, a kwarayawa fa dey adaw, fa dəba ha, a ləvya nğa daw nğa pərarawa dey daa wurak nğa yam nğa Siləwe. Da ray ngene, ta', ya daw. Masa yah ma pərarawa cay na, ya hətar dey dəba.»

¹² Ndəhay a, aa cəfdamara, a ləvam: «Ndaw aha, anğa dama?» A ləvtar: «Ya səra ba.»

¹³ Ta', a handamara ndaw masa Yesu ma wurara dey heyey fa *Fariza hay,

¹⁴ maja Yesu a dəy hahay, a wurara dey nğa ndaw a na, ta *pas meməskey-vaw.

¹⁵ Fa dəba ha, Fariza hay a, aa cəfdamara ndaw aha saya, a ləvmar: «Haa ka hətar dey anda kede na, ndaw aha, a kada na, kwara?» A ləvtar: «A kwarayawa hahay fa dey. Ta', ya pəra dey a, cay, ta', ya hətar dey dəba.»

¹⁶ Ndəhay siya da wuzlah Fariza hay a, a kam yawa da wuzlah ata. Siya hay a ləvam: «Ndaw ma key cek anda kede na, ara Gazlavay ma slərdərwa ba, maja a key sləra ta pas meməskey-

vaw, ara cek masa kwakwas aləkwa ma təkā sem, ba diya?» Siya hay a ləvam saya: «Ndaw ta mebərey da ray na, a gwa ŋga key maazla anda keđe daw?» Anda keđe, a kam yawa ga haa a wudkam đay da wuzlah ata.

¹⁷ Fa dəba ha, ta', aa cəfdamara ndaw masa Yesu ma wurara dey heyey saya, a ləvmar: «Kaa kah may, ka da ləvey da ray ndaw ma wurkawa dey keđe na, kwara?» A mbəđdatara, a ləvtar: «Yah na, ya ləvey ara *ndaw ma təla mey ŋga Gazlavay.»

¹⁸⁻¹⁹ Ndaw aha a yawa aŋga wulaf, ama wure keđe dey aŋga ta wurey sem na, mahura hay ŋga *Jəwif hay a təbmara mey a ba, si ata maa cəfdamata ata papaha ta mamaha la đagay. Ta', a zəlmətərwa, a ləvmatar: «Keđe na, ara bəzey akwar daw? A yawa na, fara fara aŋga wulaf daw? Yaw, kaa wure keđe aŋga fa hətar dey na, kwara?»

²⁰ A mbəđdamatara, a ləvmatar: «Fara fara, ya sərmara ara bəzey ala, a yawa na, aŋga wulaf.

²¹ Ama ya sərmara cek ma key ta aŋga ba, asaya, ya sərmara ndaw ma wurara dey keđe ba may. Cacəfdamara aŋga ray aŋga, ara bəzey saya daw? A gwa ŋga wuzdakwara.»

²² Ata papaha ta mamaha aa guzlam anda keđe na, maja fa zluram ta mahura hay ŋga Jəwif hay masa da wuzlah Fariza hay heyey. Mahura hay a, ta cəmam đay ata sem, a ləvam kwa waawa ma pa Yesu la ŋga *ndaw masa Gazlavay ma wala ŋga ləhdata ndəhay na, ŋgene a

badamara ndaw aha daa *way-mewuzey-mey nga Gazlavay.

²³ Ara maja ngene, ata papaha ta mamaha heyey maa guzlam, ma ləvam: «Ara bəzey saba, cacəfdamara taw!»

²⁴ Fariza hay a, a zəlmərwa ndaw masa Yesu ma wurara dey heyey saya, a ləvmar: «Wuzdandara fara fara ta mezəley nga Gazlavay, maja ala na, ya səmərə ndaw ma wurkawa dey keđe, ara ndaw ta mebərey.»

²⁵ A mbəddatara, a ləvtar: «Ayəwa, da aa ta mebərey, da aa ta mebərey daa ba na, ya səra ba. Ama yah ma sərey na, cek pal. Zleezle na, yah wulaf, ama wure keđe, dey adaw ta wurey cay, ya fa hətar dey dəba.»

²⁶ Ndəhay a, a ləvmar saya: «Kaa ndaw aha na, a kaka me? A wurkawa dey a na, kwara?»

²⁷ A mbəddatara, a ləvtar: «Yah ma wuzdakwara cay, ama ka wudam nga jəkfamaya sləmay ba. Kaa ka wudam ya wuzdakwara saya na, kwara? Ayəwa, da ka wudam nga key gula anğa hay may kwa?»

²⁸ Da ray ngene, a cədmərə ndaw aha, a ləvam: «Hey! Gula anğa na, kah! Ala na, gula hay nga *Mawiz.

²⁹ Ala na, ya səmərə Gazlavay taa guzlar la a Mawiz, ama ndaw keđe na, ya səmərə a sawa dama, ba.»

³⁰ Ndaw a, a mbəddatara, a ləvtar: «Aayaa! Akwar ta rəzlmaya sem, maja ka səmərə ndaw

a, a sawa na, dama ba. Kaa, anɔa na, ta wuryawa dey adaw sem!

³¹ Ya sarkwa ndohay ta meborey na, Gazlavay a jekfatar slomay ba. Ama da ndaw a nar ray a Gazlavay, a kar cek anda aa ma wufey na, nɔgene, a jekfar slomay la.

³² Doga nɔa menjey alokwa na, ya ta conkwa ndaw ma wurey dey nɔa ndaw ma yawa, anɔa wulaf la daw?

³³ Da ndaw aha, ara Gazlavay ma slerdorwa ba na, a gwa nɔa key cek anda kede ba.»

³⁴ A mboddamara, a lovmar: «Kah na, ndaw ta meborey fara fara doge nɔa mayawa akah, kaa ka wufey nɔaa sarkadandar cek may daw?» Da ray nɔgene, ta', a badamara daa way-mewuzey-mey nɔa Gazlavay.

³⁵ Yesu a cenda na, ta badamara ndaw masa anɔa ma wurara dey heyey sem. Ta', a daw a hetfar, a lovar: «Kah ma pa *Bez nɔa Ndaw la nɔa ndaw akah fara fara daw?»

³⁶ Ndaw a, a mboddara, a lovar: «Bez nɔa Ndaw na, ara wa, Bay Mahura? Wuzdiwa cey, amba ya pa nɔa ndaw adaw fara fara na!»

³⁷ Yesu a lovar: «Ka fa hetar ndaw aha ta dey akah, ara yah, ndaw maa guzka kede!»

³⁸ Ndaw aha, a lovar: «Ya paka nɔa ndaw adaw fara fara, Bay Mahura!» Ta', ndaw aha a regedey fa mey anɔa.

Yesu a wata wulaf hay ta ndohay ta meborey

³⁹ Yesu aa guzley ta mey-menğey dəba, a lövey: «Ya sawa a bəla kefe ɲga wuzdatara a ndəhay na, wulaf hay a da hətmar dey, ndəhay ma hətmar dey may, a da təram wulaf hay.»

⁴⁰ Ndəhay *Fariza hay siya masa da cakay a, a cəndamara Yesu maa guzley anda kefe na, ta', aa cəfdamara, a ləvmar: «Kaa, ala na, wulaf hay may daw?»

⁴¹ Yesu a mbəddatara, ləvtar: «Da akwar ndəhay wulaf hay na, ɲgene fara fara akwar ta mebərey daa ba. Ama wure kefe, ka ləvam akwar fa hətmar dey, maja ɲgene, ka da njam ta mebərey da ray.»

10

Mey-menğey ta ndaw-mecəkwer

¹ Yesu aa guzltar saya, a ləvtar: «Ya fa ləvkwar fara fara, ndaw ma mbəzey a gezlen təban hay taa mey-mbew ba, ama a mbəzey ta ray-way na, ndaw a ɲgene ara ndaw-mayal ma sla dəy ɲga ndaw.

² Ama ndaw ma mbəzey a gezlen təban hay taa mey-mbew na, ndaw a ɲgene ara mecəkwer * ɲga təban hay a.

³ Ndaw ma jəfta təban hay ta tavad a wurara mey-mbew ɲgada mecəkwer e, asaya, təban anğa hay, a cəndamara dəy anğa. A zəltə təban hay a pal pal ta mezəley ata, a badatərwa a palah.

9:39 9.39 5.22 **9:40 9.40** Mt 15.14; 23.26 **9:41 9.41** 15.22

* **10:2 10.2** mecəkwer: Ara bay ɲga təban hay, a kəzley fa mey ɲga təban anğa hay.

⁴ Masa ta badatərwa cəpa cay na, mecəkwer e, a kəzley fa mey ata, təbaŋ hay a, a səpmar wurzay maja a səmra dāy aŋga.

⁵ Anda keđe, da ara ndaw mekele na, təbaŋ hay a fa da səpmara daa ba səlak, ama a da hwam ta ndaw aha maja a səmra dāy aŋga ba.»

⁶ Yesu aa guzlar ta mey-meŋgey anda keđe, ama ndəhay a cəndamara mabara ŋga mey a ba.

Yesu a ləvey, aŋga ndaw-mecəkwer maaya

⁷ Yesu aa guzley saya, a ləvey: «Ya fa ləvkwar fara fara, yah na, mey-slam ŋga təbaŋ hay.

⁸ Ndəhay tabiya ma samawa teesəd da ray adaw † ma mbəzam a gezlen təbaŋ hay a na, ara mayal hay ma bəzla ndəhay. Ama təbaŋ hay a, ta cənmatar mey daa ba.

⁹ Yah na, mey-slam. Da ndaw a mbəzwa ta fa yah na, ya ləhda. Ndaw a, a gwa a mbəzey, a bawa ta mandərzay ba. Asaya a gwa ŋga hətəy cek mezəmey.

¹⁰ Ndaw-mayal a sawa na, ŋga leley, ŋga kədey ndaw vagay, asaya, ŋga zədey ndaw. Ama yah na, ya ta sawa la a bəla amba ndəhay a hətəm heter mendəvey ba ma fəna ma fəna.

10:4 10.4 10.27; CWJ 14.4 **10:6 10.6** 16.25 † **10:8 10.8** Ndəhay tabiya ma samawa teesəd da ray adaw: Yesu aa guzley feđe na, da ray ndəhay ma təla mey ŋga Gazlavay ba. Ama aa guzley da ray ndəhay ma pamara ray ata ŋga Kəriste, ndaw ma da ləhdata ndəhay daa mebərey. **10:8 10.8** Jer 23.1-2; Ez 34.2-3 **10:9 10.9** 14.6; Ps 23.2; Ez 34.14

11 «Yah na, ndaw-mecəkwer maaya. Ndaw-mecəkwer maaya na, a vølda ray anġa maja tøbaŋ anġa hay.

12 Ndaw ma səkørey maja dala daada gway na, ara ndaw-mecəkwer fara fara ba. Tøbaŋ hay masa anġa ma səkørata na, ara nġa anġa hay ba. Da ndaw aha a høtar gødey-ley fa sawa nġada fa tøbaŋ hay a na, a hway, a mbøkdata. Anda keđe, gødey-ley a kørzey tøbaŋ hay a, siya hay, a kwakwacam ray.

13 Ndaw ma səkørey maja dala, ma hway, ma mbøkdata tøbaŋ hay na, aa fa wulkey fa tøbaŋ hay a daa ba.

14 «Yah na, ndaw-mecəkwer maaya. Ya sərta tøbaŋ adaw hay, tøbaŋ adaw hay may a sərmaya,

15 anda Papay ma sərya, yah may, ya səra Papay. Ya vølda ray adaw maja tøbaŋ adaw hay.

16 Səkway nġa tøbaŋ adaw hay mekele daha †, ama ata da wuzlah tøbaŋ hay keđe daa ba. Si ya handatərwa a wuzlah keđe hay may, amba a cəndamara d'ay adaw. A da cəmam ta tøbaŋ hay a keđe, a da nġam daa slam a, dasi har nġa ndaw-mecəkwer pal.

17 «Papay fa wudya maja ya da vølda ray adaw

10:11 10.11 ndaw-mecəkwer maaya: Ps 23.1; Ez 34.11-16; Jer 23.3; Mt 18.12-14; Heb 13.20; CWJ 7.1; **a vølda ray anġa:** 15.13; Rm 5.8; 1Jn 3.16 **10:12 10.12** SNM 20.29 **10:14 10.14** 10.27; 2Tm 2.19 **10:15 10.15** Mt 11.27 † **10:16 10.16** Səkway nġa tøbaŋ adaw hay mekele daha: Yesu aa guzley da ray ndøhay masa Jøwif hay ba hay ma da tøbmarā mey anġa. **10:16 10.16** 11.52; Iz 56.8; Ez 34.23-24; 1Pi 2.25

nga mæcey, amba fa dæba ha, ya slækðawa daa memæcey.

¹⁸ Kwa ndaw ma gwa ngaa zæfda ray adaw na, daa ba, si yah ma tæba nga vælda ray adaw nga mæcey. Ya gwa nga vælda ray adaw nga mæcey, asaya, ya gwa nga høtar aa slam a. Kede na, ara cek masa Papay ma løvya nga key.»

¹⁹ Masa Yesu maa guzley la anda kede na, *Jøwif hay a kam yawa da wuzlah ata saya.

²⁰ Ndøhay ga da wuzlah ata a løvam: «Annga ta cek da ray, annga malula. Ka jøkam slømay fa mey annga na, maja me?»

²¹ Ndøhay siya a løvam: «Ndaw ta cek da ray na, aa guzley anda kede ba. Malula na, a gwa nga wurey dey nga ndaw-wulaf daw?»

Mey da ray Jøwif hay ma røsmara Yesu saya

²² Fa mevey a, fa mevey a, *Jøwif hay fa kam gwagway nga sørfedey mewurey *Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay da *Jeruzelem. Daa ngene, gwagway a ta wuswa cay saya. Ara ta kiya memedf.

²³ Yesu fa pøkey dasi balak masa ata ma zølmara Balak nga *Salamanw daa Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay a.

²⁴ Fetede, Jøwif hay a zlørmar ray, a løvmar: «Ka fa høbndar ray kalah kaa na, haa ta vara? Da kah *Køriste, *ndaw masa Gazlavay ma wala nga løhdata ndøhay heyey na, kadandara la fara fara gway taw!»

²⁵ Yesu a mbøfdatara, a løvtar: «Ya ta kadakwara cay, ama akwar ma tømbara daa ba. Maazla hay tabiya masa yah ma kata na, ara ta gødanj nga Papay. Maazla hay a fa wuzda mey da ray adaw.

²⁶ Ama akwar na, ka tømbara ba maja akwar da wuzlah ndøhay adaw hay ba.

²⁷ Ndøhay adaw hay a na, ata anda tømbarj hay, a sømbara døy adaw, ya sërta pal pal. Da ya fa daw na, ata fa søpmaya wurzay.

²⁸ Ya da vøltar heter mendøvey ba, fa daa zødam daa ba nga sømataw. Kwa ndaw ma da gwa nga pørlata dasi har adaw na, daa ba.

²⁹ Papay, ndaw ma vødatiwa na, a fønta cek hay tabiya. Anda kefe, kwa ndaw fa da gwa nga pørlata dasi har nga Papay na, daa ba may.

³⁰ Ala ta Papay na, sløra ala letek.»

³¹ Jøwif hay aa kwalam anjwa saya amba aa zakamara Yesu vagay.

³² Ama Yesu a mbøfdatara, a løvtar: «Ya ta key maazla hay maaya la ga fa mey akwar ta gødanj nga Papay. Kaa ka daa zakamaya ta anjwa vagay na, maja maazla wura?»

³³ Jøwif hay a, a mbøfdamara, a løvmar: «Ya ta wudam ngaa zakamaka ta anjwa vagay maja maazla maaya masa kah ma ka na, daa ba. Ama ya wudam ngaa zakamaka na, maja kah ma cøda Gazlavay. Asaya, kah na, ndaw-magødanj nga tede gway na, kaa ka pa ray akah nga

Gazlavay na, kwara?»

³⁴ Yesu a mbøfdatara, a løvtar: «Daa kwakwas akwar mawuzlalakaya, Gazlavay a løvey: “Akwar na, gazlavay hay.”

³⁵ Ya fa sərkwā mey mawuzlalakaya daa d̄erewel ŋga Gazlavay na, meevøsey aŋga daa ba, ba diya? Daa d̄erewel ŋga Gazlavay a zølam gazlavay hay na, ndøhay masa Gazlavay maa guzltar.

³⁶ Yah na, Papay ta walaya la, ta slørdiwa la a bøla. Ya ta løvey la, yah na, Bøzey ŋga Gazlavay, ama ka løvam a key ya cøda Gazlavay a. Kaa, kaa guzlam anda kedē na, kwara?

³⁷ Da ya fa kata sløra hay masa Papay ma vøldatiwa daa ba na, ŋgene akwar fa da tøbmara mey aḁaw daa ba.

³⁸ Ama da ya fa kata, ka tøbmara ba cøŋga na, tøbmara mey aḁaw maja maazla hay masa yah ma kata tarah taw, amba ka sørmara maaya maaya Papay aa ta yah, yah may, yah ta Papay.»

³⁹ Mahura hay ŋga Jøwif hay a søpam cøved ŋga kørzamara Yesu saya. Ama Yesu ta løhfatar sem.

⁴⁰ Yesu ta', a zløŋgey a dey-wayam ŋga Jurden saya, aa slam masa *Jan-Baptis ma zlar ŋga katar *baptem a ndøhay da hwad a heyey. Ta', a njeý fetede d̄ar ga.

⁴¹ Ndøhay ga a samawa a cakay a, aa guzlam da ray a, a løvam: «Jan-Baptis na, ta key maazla

kwa dey pal daa ba, ama mey masa aa maa guzlda da ray ndaw aha kefe na, ara mey fara fara, membərzley da hwaɗ a daa ba.»

⁴² Anda kefe, ndəhay ga fetefe a pamara Yesu nga ndaw ata fara fara.

11

Yesu, a sləkɗadərwa Lazar daa meməcey

¹⁻² Ndaw da slala Betani daha mezəley Lazar. Dam-mamaha hay cew daha, ara ata Marta ta *Mari. Mari a na, ara ngwas masa ma wucar bərdey fa salay nga Bay Mahura Yesu, ma takwafa ta engwec nga ray anga heyey. Pas pal daha, vaw a car a Lazar.

³ Dam-mamaha hay a, ta', a sləram ndaw fa Yesu nga ləvmar: «Bay aɗaw, jam akah masa kah ma wuɗa kalah heyey na, aa maaya daa ba.»

⁴ Yesu ma cənda mey a la na, ta', a ləvtar a gula anga hay: «Macay nga Lazar a na, fa da kəɗa daa ba. Ama a key amba a wuzdərwa gəɗan nga Bay Gazlavay, asaya, amba ndəhay a həslmaya ray, yah, Bəzey anga.»

⁵ Yesu na, a wuɗta ata Marta ta Mari len Lazar a kalah.

⁶ Ama, masa aa ma cənda Lazar aa daa macay na, ta ngene he cəpa, aa manjakaya daa slam aha cənga haa ɗar cew.

⁷ Fa dəba ha, ta', a ləvtar a gula anga hay: «Vəhkwa aa hwayak nga *Jude.»

⁸ Gula anɔa hay a, a mbəɔɔdamara, a ləvmar: «Kay! Bay ala, daa ɔar hay a keɔe na, *Jəwif hay siya fetede fa səpmaka nɔaa zekey ta anɔwa vagay, ba diya? Kaa ka wudey ya vəhkwa a Jude saya na, kwara?»

⁹ Yesu a ləvtar: «Daa mevərndeɔ pal na, bərey kuraw a ray a cew, ba diya? Fara fara, da ndaw a pəkey taa pas na, a hətər dey maaya maaya, a tədey ba, maja slam fa wedey.

¹⁰ Yaw, da ndaw a pəkey ta tavaɔ na, a tədey maja ləvaŋ.»

¹¹ Masa anɔa maa guzley anda keɔe na, ta', a ləvtar saya: «Jam aləkwa Lazar ta ney sem aa ɔar, ama ya daw la nɔa sləkɔadərwa.»

¹² Gula anɔa hay a, a mbəɔɔdamara, a ləvmar: «Bay ala, da a key a ney aa ɔar na, a sləkɔey la.»

¹³ Fara fara, Yesu a wudey nɔa ləvtar na, Lazar ta məcey sem, ama gula anɔa hay a, a cəndamara na, anda ara ɔar fara gway.

¹⁴ Ta', Yesu a kadataɔa mabara nɔa mey a dəba, a ləvtar: «Lazar ta məcey sem.

¹⁵ Ya faa səmey maja yah ma daw fa Lazar a daa ba araŋ. Wure keɔe amba ka təbmara mey adaw na, nakwa la fa vəɔa.»

¹⁶ Anda keɔe, *Tuma masa ata ma zəlmara Didim * a ləvtar a gula hay siya: «Nakwa la, aləkwa may, amba ya məckurwa bama ta Bay aləkwa.»

11:8 11.8 8.59; 10.31 **11:9 11.9-10** 8.12; 12.35-36 **11:11 11.11**
 Mt 9.24 * **11:16 11.16** Didim: Ara ta mey Gərek anda meləvey
 «cek nɔa dey». **11:16 11.16** Mk 14.31; Rm 6.8; **Tuma:** 20.24

Mey da ray Yesu, ndaw ma vøley heter mendøvey ba

¹⁷ Masa Yesu ma wusey cay a Betani heyey na, a cønda Lazar ta key d̄ar m̄ofad̄ cay daa cøvay.

¹⁸⁻¹⁹ Ndøhay *Jøwif hay ga ta samawa la da *Jeruzelem aa vagay a, maja slala Betani ta Jeruzelem na, ata gweegwe, a key kølemeeter maakar gway. A samawa nga camatar har ngada ata Marta ta *Mari maja vagay nga mølma ata ha.

²⁰ Masa Marta ma cønda Yesu fa sawa na, ta', a hway nga cadørwa ray. Mari na, manjakaya da way.

²¹ Marta a løvar a Yesu a: «Bay Mahura, da kah ma sawa la fiyaw na, anja mølma ad̄aw fa da møcey daa ba.

²² Ta ngaene he cøpa, ya søra, kwa wure keðe cek masa kah maa cøfd̄ey fa Gazlavay na, a vøldakawa la.»

²³ Ta', Yesu a mbøfd̄ara, a løvar: «Mølmakw a na, a sløkd̄awa la daa memøcey.»

²⁴ Marta a løvar: «Ahaw, ya søra na, a sløkd̄awa la ta pas mendøvey nga bøla, masa ndøhay tabiya ma da sløkd̄amawa daa memøcey.»

²⁵ Ta', Yesu a mbøfd̄ara, a løvar: «Yah, ray ad̄aw na, ya sløkd̄adatørwa ndøhay daa memøcey, asaya, ya vøltar heter mendøvey ba. Ndaw ma paya nga ndaw an̄ga fara fara na, kwa a møcey na, a sløkd̄awa la daa memøcey a.

²⁶ Asaya, ndaw ma hətəy heter mendəvey ba ha maja aa ma paya ŋga ndaw aŋga fara fara na, fa da məcey daa ba ŋga sərmataw. Ka wulkey da ray mey a keđe na, kwara? Ka təba mey a, aa mevel akah daw?»

²⁷ Marta a mbəddara, a ləvar: «Ahaw, Bay Mahura, ya təba. Ya səra kah na, *ndaw masa Gazlavay ma wala ŋga ləhdata ndəhay. Kah na, Bəzey ŋga Gazlavay, ndaw masa aa ma ləvey a sawa la a bəla heyey.»

Yesu, a təway maja Lazar

²⁸ Masa Marta maa guzley la anda keđe na, ta', a vəhey a way. Aa səkar mey a *Mari, a ləvar: «Bay Mahura ta sawa la, faa cəfdaka.»

²⁹ Mari a cənda na, ta', a sləkdey wure ŋgene, a daw fa Yesu,

³⁰ maja Yesu a na, ta wusey a slala ha daa ba araŋ, ama aŋga daa slam masa Marta ma cadərwa ray heyey cəŋga.

³¹ *Jəwif hay ma samawa ŋga camar har a Mari heyey, a nəkmara na, Mari ta sləkɖawa sem da way, a bawa fiyaw. A wulkam na, Mari a, a daw a mey cəvay ŋga təwawa. Ta', a səpmar wurzay.

³² Mari a wusey aa slam masa Yesu aa da hwaɖ a. Aŋga ma hətər Yesu a na, ta', a tədey asi salay aŋga, a ləvar: «Bay Mahura, da kah ma sawa la fiyaw na, anja məlma aɖaw fa da məcey daa ba.»

³³ Yesu a nəka na, ata Mari ta Jəwif hay da cakay a heyey, fa təwam. Da ray ηgene, mevel ηga Yesu a kudfferey,

³⁴ aa cəfdata, a ləvtar: «Ka jəhmara vagay a na, dama?» A mbəddamara, a ləvmar: «Bay Mahura, sawa, nəka taw!»

³⁵ Yesu ta', a təway.

³⁶ Jəwif hay a, aa guzlam da wuzlah ata, a ləvam: «Nəkmara cey, fa təway, a wudə Lazar a kalah!»

³⁷ Ama siya hay da wuzlah ata a ləvam: «Anğa ma wurara dey ηga ndaw-wulaf heyey na, kaa a gwa ηga təkə meməcey ηga Lazar a ba daw?»

Yesu, a sləkdəderwa Lazar daa meməcey

³⁸ Fa dəba ha, mevel ηga Yesu a kudfferey saya, ta', a daw a mey cəvay heyey. Cəvay a na, ara vəgeđ maavərkwakaya daa anğwa mahura, beeler da mey a.

³⁹ Yesu a ləvtar: «Gədbalamara beeler da mey a.» Marta, dam-maman ηga ndaw maməckaya ha, a mbəddara a Yesu, a ləvar: «Bay Mahura, a da zafandakwar, maja ta key dar məfad cay daa cəvay.»

⁴⁰ Yesu a mbəddara, a ləvar: «Ya ta ləvka daa ba daw? Da kah ma təba mey adaw la na, ka hətar gədan ηga Gazlavay la.»

⁴¹ Fa dəba ha, ta', a gədbalamara beeler heyey dəba. Yesu a banğada dey a vad, a ləvey: «Papay, ya kaka suse maja kah ma jəkfaya sləmay.

42 Ya sɛra ka fa jɔkfaya slɛmay mandaw mandaw, ama yaa guzley anda kedɛ na, amba ndɔhay da cakay adaw kedɛ a tɔbmara ara kah ma slɛrdiwa a bɔla.»

43 Masa Yesu maa guzley la anda kedɛ na, ta', a wudey ta gɔdan, a lɔvey: «Lazar, bawa!»

44 Lazar ndaw mamɔckaya heyey pat! a bawa, har ta salay majɔwtakaya ta maslaga, yaw, dey anɔa may masɛrtakaya ta zana. Yesu a lɔvtar a ndɔhay: «Pɛskamara, mbɛkdamara nɔa daw.»

*A wudam nɔa kɔdmara Yesu vagay
(Matiye 26.1-5; Mark 14.1, 2; Luk 22.1, 2)*

45 *Jɔwif hay tabiya ma samawa nɔa camar har a *Mari heyey ta hɔtmar maazla masa Yesu ma ka la. Siya hay da wuzlah ata a pamara Yesu nɔa ndaw ata fara fara.

46 Ama ndɔhay siya na, a diyam fa *Fariza hay, a kadamatara cek masa Yesu ma ka.

47 Masa ata ma cɔndamara cay na, ta', *bay-ray hay nɔa ndɔhay ma ka kwakwas nɔa Gazlavay ta Fariza hay a zɔlmatɔrwa mahura hay masa ma sla yawa nɔa Jɔwif hay nɔa kusey da ray mey a, a lɔvmatar: «Ndaw a fa key maazla kalah kaa na, ya da kakwa na, kwara?»

48 Da mbak! ya mbɛkdakwa nɔa key maazla hay anda kedɛ na, nɔgene ndɔhay tabiya a da tɔbmara mey anɔa. Anda kedɛ, mahura hay nɔa *Rawm a da samawa, a da pɔlhamara Way-mekey-kwakwas alɔkwa, asaya, a da paslamata ndɔhay alɔkwa hay.»

49 Ndaw pal da wuzlah ata daha mezøley Kayif. Ara *ndaw mahura da ray ndøhay ma ka kwakwas nga Gazlavay ta mevey a ñgene. Ta', aa guzltar, a løvtar: «Akwar kaa na, kwa ka søram cek ba.

50 Cøndamara, maaya na, ndaw pal a møcey maja aløkwa tabiya, da ray Rawma hay ma da samawa nga paslamandakwar tabiya daa hwayak aløkwa.»

51 Mey masa Kayif maa guzldatara ñgene na, ara mewulkey anga ba. Ama maja ta mevey a ñgene, anga mahura nga ndøhay ma ka kwakwas nga Gazlavay na, Gazlavay ta vølar gødan la ngaa guzley da ray cek ma da key: si Yesu a møcey maja Jøwif hay tabiya.

52 Yesu a møcey na, maja Jøwif hay daada ba, ama a møcey amba a cømtar ray nga bøza hay nga Gazlavay masa maakwacatakaya ray da bøla cøpa ndav.

53 Døga ta pas ñgene, a jøwmara mey ata nga kødey Yesu vagay.

54 Ara maja ñgene, Yesu a mbøkda mepøkey da wuzlah Jøwif hay. Ta', a daw aa slala fetede daha mezøley Eførayim gweegwe ta wuzlah-ley. A njam fetede ta gula anga hay.

55 Daa ñgene gwagway nga Jøwif hay mezøley «*Pak» gweegwe cay a wuswa. Ndøhay ga da slala hay mekele mekele a diyam a *Jeruzelem. A diyam na, døga gwagway a aran amba a diyam

vaw, nga terey maaya fa mey nga Gazlavay nga key gwagway a.

⁵⁶ Ndəhay a, a səpmara Yesu. Masa ata daa *Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay na, aa guzlam da wuzlah ata, a ləvam: «Ndaw aha, a sawa la aa gwagway a daw? A sawa daa ba daw? Ka wulkam na, kwara?»

⁵⁷ Aa guzlam anda kefe na, maja bay-ray hay nga ndəhay ma ka kwakwas nga Gazlavay ta Fariza hay taa guzlmatar la, a ləvam: «Kwa waawa ma səra slam masa Yesu aa da hwad a na, nga kada amba ma daw ma kərzarawa.»

12

Mari a mbədar bərdey fa salay nga Yesu (Matiye 26.6-13; Mark 14.3-9)

¹ Mendərey dər maakwaw nga key gwagway nga *Pak. Daa ŋgene, Yesu a sləkdey, a daw a Betani. Betani na, ara slala nga Lazar, ndaw masa Yesu ma sləkfdəderwa daa meməcey heyey.

² Masa ŋga ma wusey la fetede na, ta', a tamar daf. Marta a həlra daf a. Lazar aa da wuzlah ndəhay masa Yesu ma zəmamara daf a bama.

³ *Mari a lawa reta nga liter nga bərdey mezəley «*nar», bərdey a, a hədkey ba. Ta', a mbəddara fa salay nga Yesu. Fa dəba ha, Mari a, a takwada ta engwec nga ray ŋga. Slam daa way a cəpa a zey bərdey a.

⁴ Da ray ñgene, gula pal da wuzlah *gula hay ñga Yesu mezoley Juda Iskariyawt, ndaw ma da volda Yesu a har masa-gëra anga hay heyey, aa guzley, a lövey:

⁵ «Anja a völdandakwara bërdey a na, ya hëdkadakwa dala ga *, ya völdakwa dala ha ñgada masa-viya hay, ba daw?»

⁶ Aa maa guzley anda ñgene na, ta wulkey ta masa-viya hay fara fara daa ba, ama a wudey ñga lala dala ha maja anga ndaw-mayal. Ara anga ma kërza dala ñga ata Yesu ta gula anga hay, fa dëba ha, a lala dala ha ñgada anga.

⁷ Maja ñgene, Yesu aa guzlar, a lövar: «Mbëkda ñgwas aha cey! A key kaa na, a diya vaw adaw ñgadaa cëvay cay.

⁸ Masa-viya hay na, akwar mandaw mandaw bama, ama yah na, ya fa da njey da wuzlah akwar ñga mandaw mandaw daa ba.»

A wufam ñga këfmara Lazar vagay

⁹ *Jëwif hay ga a cëndamara na, Yesu sem a Betani. Da ray ñgene, ta', a diyam a Betani a. A diyam na, maja Yesu daada ba, ama a wufam ñga hëtmërwa Lazar, ndaw masa Yesu ma slëkfadërwa daa memëcey heyey, fa dey.

¹⁰ Daa ñgene, *bay-ray hay ñga ndëhay ma ka kwakwas ñga Gazlavay a jëwam mey da wuzlah ata ñga këdey Lazar vagay may.

12:4 **12.4** Juda Iskariyawt: 6.71; 13.2, 27; 18.2; Mt 10.4 * **12:5**
12.5 dala ga: Ta mey Gërek a lövey «deniye» temere maakar.
Deniye pal na, ara mawurbay ñga slëra ñga ndaw fa meværndey.
12:5 **12.5** Iz 58.7; Mt 19.21; Jak 2.15-16 **12:7** **12.7** 19.40 **12:8**
12.8 Mew 15.11 **12:9** **12.9** 11.43-44

¹¹ A jøwmara mey a na, maja ndəhay Jøwif hay ga fa təbmara mey ata daa saba. Ama a təbam na, mey nga Yesu dəba, maja aa ma sləkɗadərwa Lazar a daa meməcey.

*Yesu a mbəzey a Jeruzelem anda bay
(Matiye 21.1-11; Mark 11.1-11; Luk 19.28-40)*

¹² Pəpərek e, ndəhay ga ma diyam nga key gwagway nga *Pak da *Jeruzelem heyey, a cəndamara na, Yesu fa sawa a Jeruzelem e.

¹³ Maja ngene, a dəslmawa mey-har hay nga wudez hay anda gendew, a diyam nga cadamərwa ray ta Yesu a. A wudam ta gədan, a ləvam: «*Hawzana! Həlmakwa Bay Gazlavay! Anja Bay Gazlavay nga pəsar mey a Bay nga *Israyel hay, ndaw masa aa ma slərdərwa ta mezəley anga.»

¹⁴ Fetede, Yesu a hətey bəz-zəngwaw daha, ta', a təpey a ray a. Ara anda mawuzlalakaya daa dərrewel nga Gazlavay zleezle, ma ləvey:

¹⁵ «Ndəhay daa berney nga *Siyanw,
ka da zluram ba.

Nəkmara, bay akwar fa sawa da ray bəz-zəngwaw.»

¹⁶ Daa ngene, gula anga hay a cəndamara cek ma key da wuzlah ata ba. Ama, masa Yesu ma təpey la a vad nga njey aa slam-mewedey na, a sərfadamara anja mey nga Gazlavay maa guzley la da ray a, asaya, ndəhay ta kamar cek la a Yesu anda mey a maa guzley.

17 Ndəhay tabiya masa da cakay Yesu daa masa aa ma zəla Lazar daa cəvay, ta aa ma sləkdəderwa daa meməcey heyey na, fa kadamara mey a ŋgada ndəhay siya.

18 Maja ŋgene, ndəhay ga ma cəndamara mey a na, a samawa ŋga cadamara ray ta Yesu. A samawa na, maja ata ma cəndamara aŋga ma ka maazla ha.

19 *Fariza hay aa guzlam da wuzlah ata, a ləvam: «Ndaw a kefe na, ya gwakwa a ray a ba! Ehe, nəkmara, ndəhay tabiya fa səpmar wurzay cəŋga!»

Ndəhay Gərek hay a səpmara Yesu

20 Ndəhay ma diyam a *Jeruzelem ŋga həlmey Bay Gazlavay daa gwagway ŋga *Pak na, Gərek hay da wuzlah ata daha may.

21 Gərek hay a, a diyam a cakay *Fəlep, ndaw ma sawa da Betsayda daa hwayak ŋga *Galile. Ta', aa guzlar, a ləvmar: «Bay ala, ya wudam ŋga cey ray ta Yesu.»

22 Fəlep a sləkdəy, a daw aa guzlar a *Andəre. Fa dəba ha, ta', a diyam cewete, aa guzlar a Yesu.

23 Yesu a mbəddatara, a ləvtar: «Pas a ta wuswa cay amba Gazlavay a wuzdərwa gədan adaw, yah, *Bəz ŋga Ndaw.

24 Ya fa ləvkwar fara fara, da hulfad ŋga daw a kəzley a hwayak, ta pəshey daa ba na, a da njeý salalay a kəne. Ama da ta pəshey sem aa hwiýak na, a pəcwa, a gəley, a key ray mahura.

12:17 12.17 11.42-45 **12:19 12.19** 11.48 **12:21 12.21** 1.44;
Lk 19.3; 23.8 **12:23 12.23** 2.4; 12.16 **12:24 12.24-25** Mt 10.39;
16.24-25; 1Kwr 15.36

²⁵ Anda keɗe, kwa waawa ma wuɗa heter anɗa na, a key nɗene, aa zɗɗa. Ama kwa waawa ma wuɗa heter anɗa ba da bɛla keɗe na, a key nɗene, a bɗa nɗa hɛtey heter mendɔvey ba.

²⁶ Kwa waawa ma wuɗey nɗa kaya slɛra na, si a sɛpya. Aa slam masa yah ma da daw na, ndaw ma ka slɛra aɗaw a sawa la asi aɗaw. Papay a da hɛslar ray nɗada ndaw ma ka slɛra aɗaw a.»

Yesu aa guzley da ray memɔcey anɗa

²⁷ «Wure keɗe, ray aɗaw fa hɛbey. Ya daa guzley na, ya lɔvey me? Ya fa da lɔvey, Papay, lɛhɗaya daa banay ma da sawa a ray aɗaw wure keɗe na, daa ba, maja ya sawa a bɛla na, nɗa bɛsa banay a keɗe.

²⁸ Papay, wuzɗɛrwa gɛɗan akah amba ndɛhay a hɛslmaka ray.» Maja nɗene, ɗay a cɛnwa da gazlavay da vad, a lɔvey: «Yah ta wuzɗɛrwa gɛɗan aɗaw cay, ama ya wuzɗɛrwa la saya.»

²⁹ Ndɛhay makustakaya fetede ma cɛndamara ɗay a na, aa guzlam, a lɔvam: «Ara var maa bɛcey.» Ndɛhay siya a lɔvam: «Ara maslan nɗa Gazlavay da vad maa guzlar.»

³⁰ Ama Yesu aa guzlar, a lɔvtar: «Day a, aa guzla na, nɗada yah ba, ama nɗada akwar.

³¹ Wure keɗe, pas a ta wuswa cay amba Gazlavay a katar sariya a ndɛhay da bɛla. Wure keɗe, pas a ta wuswa cay nɗa bɛley bay-malula, ndaw ma wa bɛla keɗe.

³² Ama yah, da ta banɗaɗamaya cay fa hwadam mazlanɗalakyaya a vad nga mɔcey na, ya da ngelta ndohay tabiya a cakay adaw.»

³³ Yesu aa guzley anda keɗe na, a wuɗey a wuzda a da mɔcey na, kwara.

³⁴ Zagaba tabiya a mbɔɗdamara, a lɔvmar: «Ya ta janɗamara la daa ɗerewel nga kwakwas ala, a lɔvey *Kɔriste, *ndaw masa Gazlavay ma wala nga lɔhdata ndohay na, a da njeɗ nga sɔrmataw, ba diya? Kaa kah, ka lɔvey a da banɗaɗamara *Bɔz nga Ndaw a vad na, kwara? Bɔz nga Ndaw a na, ara wa?»

³⁵ Yesu a mbɔɗdatara, a lɔvtar: «Mewedeɗey aa da cakay akwar, a da njeɗ nekɔɗey gway. Daa masa mewedeɗey a, aa da cakay akwar keɗe na, pɔkam da hwaɗ a, amba lɔvanɗ a hɔɗfakwar saba. Da ndaw fa pɔkey daa lɔvanɗ na, a sɔra slam masa aa ma da daw a hwaɗ a ba.

³⁶ Daa masa mewedeɗey a, aa da cakay akwar keɗe na, si ka tɔɓmara aa mevel akwar, amba ka tɔram nga ndohay nga mewedeɗey.» Masa Yesu maa guzltar la anda keɗe na, ta', a ngɔchey dɔrenɗ ta ata, a bey.

Mey nga Izay da ray Jɔwif hay ma tɔɓmara meɗ nga Yesu ba

³⁷ Yesu ta key maazla hay la ga fa meɗ nga *Jɔwif hay, ama ta ngene he cɔpa, Jɔwif hay a ta pamara Yesu nga ndaw ata fara fara daa ba cɔnɗa.

38 Anda keđe, mey masa *Izay, *ndaw ma tēla mey nga Gazlavay, maa guzley zleezle da ray Yesu heyey na, ta key la. Izay a, a lōvey:

«Bay Gazlavay, ma tēba mey akah masa ala ma kadamara na, wa? Bay Gazlavay, ka wuzdərwa gədanj akah na, ngada wa hay wa?»

39 Yaw, Jəwif hay a ta gwamara nga tēbmara mey nga Yesu a daa ba. Ara anda Izay a maa guzley zleezle saya, a lōvey:

40 «Gazlavay ta wulfatara dey ata sem amba a hətmar dey saba.

Ta rəzlta sem amba a sərmara lenjesl saba.

Anda keđe, fa da mbədam dey ngada fa Gazlavay

amba ya mbəldata na, daa ba.»

41 Izay ma lōvey anda keđe na, maja aa ma hətər gədanj nga Yesu, ta', aa guzley da ray Yesu a.

42 Ta ngene he cəpa na, mahura hay nga Jəwif hay ga ta pamara Yesu la nga ndaw ata fara fara cənga, ama a wuzdamərwa a palah ba. A zluram ta *Fariza hay maja a da badamata daa *way-mewuzey-mey nga Gazlavay.

43 Anda keđe, a wudam na, ndəhay ngaa həmdamata da ray Gazlavay ma daa həmdata jak.

Mey nga Yesu a kərzata ndəhay ta sariya

44 Yesu aa guzley ta gədanj, a lōvey: «Ndaw ma paya nga ndaw anja fara fara na, a key ngene,

a pey yah taava adaw ba, ama a pa ndaw ma slərđiwa nga ndaw anğa fara fara may.

⁴⁵ Yaw, ndaw ma hətya la na, ta hətar ndaw ma slərđiwa sem may.

⁴⁶ Yah na, ndaw ma wadā bəla. Ya ta sawa la amba kwa waawa ma paya nga ndaw anğa fara fara na, a njeý daa ləvan saba.

⁴⁷ Da ndaw a cənda mey adaw, a pafar lengesl ba na, ngene ara yah ma da kar sariya ngaa zədda ba. Maja yah na, yah ma sawa a bəla nga katar sariya a ndəhay ngaa zədam daa ba. Ama ya sawa na, amba ndəhay da bəla a ləham daa mebərey.

⁴⁸ Ndaw ma wudya ba, asaya, ndaw ma təba mey adaw ba na, cek ma da kar sariya na, daha: ara mey adaw ma da kərza ta sariya ta pas mendəvey nga bəla.

⁴⁹ Mey masa yah ma kada na, ara mey adaw ba, ama ara Papay, ndaw ma slərđiwa, ma balayawa mey a amba yaa guzlda, ya wuzda a ndəhay.

⁵⁰ Ahaw, ya səra na, mey anğa a da vəkwar heter mendəvey ba. Anda keđe, mey masa yah ma kada na, ya kada anda Papay ma ləvya.»

13

Yesu a pərtara salay nga gula anğa hay

¹ Masa gwagway nga *Pak anda mandaw na, Yesu a səra pas nga meməcey anğa ta wuswa cay, a da mbəkda bəla keđe, a da vəhey ngada

fa Papaha. Yesu na, ta wudfta ndəhay anɔa hay da bəla sem. Ta pas nɔgene aa fa wuzda na, a wudfta kalah cəngə.

² Taa kwad a nɔgene, Yesu a zəmam daf ta gula anɔa hay. Anja *Satan, bay-malula, ta bata Juda, bəzey nɔa *Simanɔw Iskariyawt cay, amba Juda ha a vəlda Yesu a har masa-gəra anɔa hay.

³ Yesu na, fa səra Gazlavay Papan ta vəldara gədan sem nɔa wey da ray cek hay cəpa. A səra anɔa na, a sawa ta fa Gazlavay. Asaya, a səra pas pal a da vəhey fa Gazlavay a, a vad.

⁴ Da ray nɔgene, Yesu ta', a mbəkda mezəmey daf, a sləkdey a cəkwa zana masa mahura fa vaw, ta', a jəwey zana mekele aa labay.

⁵ Cay, a kawa yam aa taasa, a pərtara salay nɔa gula anɔa hay, a takwadatara yam a ta zana majəwkaya daa labay heyey.

⁶ Yesu a wusey ta'! fa Simanɔw *Piyer na, Simanɔw Piyer e, a ləvar: «Bay Mahura, kah ta ray akah, amba ka pəryawa salay daw?»

⁷ Yesu a mbəddara, a ləvar: «Cek masa yah ma ka kefe na, ka səra mey da ray a wure kefe ba aran. Ama nɔgada fa mey nekədey na, ka səra mey da ray a la.»

⁸ Piyer a mbəddara saya, a ləvar: «Kay! Kah ta ray akah, ka pəryawa salay ba!» Yesu a ləvar: «Da ya ta pərkawa salay daa ba na, kwa ka fa da hətəy cek fa yah daa ba may.»

⁹ Simanɔw Piyer a mbəddara, a ləvar: «Bay Mahura, da anda kefe na, ka da pərya na, salay daada ba, ama pərtiwa har hay ta ray cəpa may.»

¹⁰ Yesu a løyvar saya: «Da ndaw ma pørey sem na, a wudfey nga pørey vaw tabiya saba, si salay gway, maja døylay fa vøða daa saba, ba diya? Akwar gula adaw hay na, akwar tabiya mapørtakaya ama si ndaw pal manda-pørey.»

¹¹ Yesu maa guzley anda keðe na, a søra ndaw ma da vølda a har masa-gøra anga hay. Ara maja ngyene, anga ma løyvey: «Akwar cøpa mapørtakaya ba.»

¹² Masa Yesu ma pørtara salay cay na, ta', a køyzla zana anga mahura heyey fa vaw, a vøhey aa slam anga mezømey daf. Ta', aa guzltar a gula anga hay a, a løyvtar: «Akwar ta sørmara cek masa yah ma kakwara keðe la daw?»

¹³ Nøka, akwar fa zølmaya "Bay Mahura", asaya, "ndaw maa sørkadakwar". Ahaw, akwar maa guzlam la ara anga fara, yah na, ndaw maa sørkadakwar, asaya, yah Bay akwar Mahura.

¹⁴ Anda keðe, da yah Bay akwar Mahura, asaya, da yah ndaw maa sørkadakwar ma pørkwara salay na, si akwar may ka pøram salay nga ndaw a, nga ndaw a da wuzlah akwar may.

¹⁵ Yah ma ka anda keðe na, amba ka kamara køyne may.

¹⁶ Ya fa løykwara fara fara, ndaw ma ka sløra nga ndaw na, a føna bay nga sløra ha ba søyak, asaya, ndaw-mesløyrey na, a føna ndaw ma slørda ba søyak.

¹⁷ Wure keðe akwar ma sørmara cay, da akwar fa kamara anda keðe na, maaya nga Gazlavay a

sawa la a ray akwar.

¹⁸ «Yah maa guzley anda keɗe na, da ray akwar cɔpa ba. Ahaw, ndɔhay masa yah ma walata na, ya sɔra mewulkey ata tabiya. Ama maaya na, mey mawuzlalakaya daa ɗerewel nga Gazlavay zleezle a key fara. Mey a, a lɔvey: “Ndaw masa yah ma zɔmam ɗaf cew e daa vɔley pal ta tɔrey sem nga masa-gɔra aɗaw.”

¹⁹ Ya kadakwara mey a la teesɗ dɔga wure keɗe amba da cek aha ma da key ngene ta wuswa cay na, ka sɔmara “Yah na, ara Yah”.

²⁰ Ya fa lɔkwɔr fara fara, ndaw ma tɔba ndaw masa yah ma slɔrɗa na, a key ngene, a tɔbey na, yah, ray aɗaw. Yaw, da ndaw ta tɔbya la na, a key ngene, a tɔbey ndaw ma slɔrɗiwa.»

*Juda a da vɔlda Yesu a har masa-gɔra hay
(Matiye 26.20-25; Mark 14.17-21; Luk 22.21-23)*

²¹ Masa Yesu maa guzley la anda keɗe na, ray aɗga a hɔbey, a lɔvey: «Ya fa lɔkwɔr fara fara, ndaw pal da wuzlah akwar a vɔldaya la a har masa-gɔra aɗaw hay nga kɔɗmaya vagay.»

²² Gula hay nga Yesu a nɔkam vaw aa dey aa dey, ama kwa ta sɔmara ndaw masa Yesu maa guzley da ray a na, daa ba.

²³ Gula pal dasi ata manjakaya da cakay Yesu a, gula ha ara gula masa Yesu ma wuɗa kalah.

²⁴ *Simanɗw *Piyer a kɔɓcar dey a gula ha amba gula ha aa cɔɗɗa Yesu aa guzley na, da ray wa.

25 Ta', gula ha a gənsley ɲgada fa Yesu, aa cəfda, a ləvar: «Bay Mahura, ma da vəldaka a har masa-gəra akah hay na, wa?»

26 Yesu a mbəddara, a ləvar: «Amba ya cey daf, ya key lar fa vəda, ya təldara a ndaw. Ndaw a ɲgene na, ara ndaw ma da vəldaya a har masa-gəra adaw hay.» Yesu a cey daf dəba, a key lar fa vəda, ta', a təldara a Juda, bəzey ɲga Simanɲw Iskariyawt.

27 Dəga daa masa Juda ha ma təba daf da har Yesu a ɲgene na, wure wure ɲgene *Satan, bay-malula, a mbəzey aa mevel ɲga Juda ha. Cay, Yesu ta', aa guzlar dəba, a ləvar: «Cek masa kah ma wudəy ɲga ka na, ka la fiyaw gway taw!»

28 Kwa ndaw pal dasi gula hay a ma səra Yesu aa guzlar anda ɲgene maja me na, daa ba.

29 Gula hay siya a wulkam na, Yesu a wudəy ɲga slərda Juda ha ɲga hədkawa cek hay ɲga gwagway, da daa ba, aa cəfda ɲga vəltar cek a masa-viya hay maja ara anga ma kərza dala ata.

30 Masa Juda ma təba daf da har Yesu heyey la na, ta', a bawa fiyaw aa ambaw. Daa ɲgene, tavad ta key cay.

Mey da ray mewey mawiya

31 Masa Juda ma bawa sem aa ambaw heyey na, Yesu aa guzley a ləvey: «Dəga wure kefe, gədan adaw, yah, *Bəz ɲga Ndaw, fa wuzwa amba ndəhay a həslmaya ray. Asaya, yah, Bəz ɲga Ndaw, ya fa wuzda gədan ɲga Gazlavay amba ndəhay a həslmar ray.

³² [Maja ya fa wuzda gədanŋ ŋga Gazlavay a ndəhay na,] Gazlavay a da wuzda gədanŋ adaw a ndəhay may. Gweegwe cay a wuzdərwa gədanŋ a.

³³ Bəz adaw hay, ya fa da njeɣ ta akwar ga daa saba. Ka da səpmaya, ama ya ləvkwar anda yah ma ləvtar a mahura hay ŋga *Jəwif hay heyey: Aa slam masa yah ma da daw na, akwar fa da gwamara ŋga diyam a hwaɗ a daa ba.

³⁴ Ehe, ya vəkwar *mewey mawiya: Wudam vaw. Maaya na, ka wudam vaw anda yah ma wudkwar keɗe.

³⁵ Da masa akwar fa wudam vaw na, ndəhay tabiya a səmra la akwar gula adaw hay.»

Mey da ray ata Piyer ta Yesu

(Matiye 26.31-35; Mark 14.27-31; Luk 22.31-34)

³⁶ *Simanɣw *Piyer aa cəɗa Yesu, a ləvar: «Bay Mahura, ka da daw na, ama?» Yesu a mbəɗɗara, a ləvar: «Aa slam masa yah ma da daw keɗe na, ka gwa ŋga səpya wure keɗe ba aran, ama ka səpya la fa dəba ha.»

³⁷ Piyer a ləvar: «Bay Mahura, ya gwa ŋga səpka wure keɗe ba na, maja me? Si ya məceɣ maja akah.»

³⁸ Yesu a mbəɗɗara, a ləvar: «Kah na, ka gwa ŋga məceɣ maja yah fara daw? Ya fa ləvka fara fara, wuskwaa gwagwalak a da cey ɗay na, ka ta ləvey cay dey maakar, ka sərya ba, ka sərya ba.»

13:33 13.33 8.14 **13:34 13.34** 15.12, 17; 1Jn 2.7-8; 3.11, 23; 4.11; 2Jn 5-6 **13:35 13.35** 1Jn 3.14 **13:36 13.36** 8.14; 21.19
13:38 13.38 18.27

14

Mey da ray cøved ma daw ngada fa Gazlavay Papay

¹ Yesu aa guzltar a gula anga hay, a løvtar: «Ka daa løkam saba. Pamara Gazlavay nga ndaw akwar fara fara, asaya, pamaya nga ndaw akwar fara fara may.

² Fa Papay Bay Gazlavay da vad na, slam hay nga njeý suha daha. Ara maja ngene, yah maa guzlkwar, ya løvkwar: “Ya da daw nga diykwar slam da vad.”

³ Masa yah ma daw cay nga diykwara slam aha na, ya vøhwa la nga ngølkwar amba ka njam aa slam masa yah ma da njeý a hwad a may.

⁴ Slam masa yah ma da daw a hwad a na, ka sørmara cøved e.»

⁵ *Tuma aa cøfda, a løvar: «Bay Mahura, slam masa kah ma da daw a hwad a na, ya sørmara ba. Kaa wara ya da sørmara cøved e na, kwara?»

⁶ Yesu a mbøddara, a løvar: «Yah na, cøved ma handata ndøhay ngada fa Gazlavay. Yah na, ndaw ma wuzda mey fara fara da ray Gazlavay. Asaya, yah na, ndaw ma vøltar heter mendøvey ba a ndøhay. Da ndaw a wudøey nga daw fa Papay na, si a sawa ta fa yah.

⁷ Da ka sørmaya na, ka sørmara Papay la may. Døga tasana, ka sørmara Papay a, akwar ta høtmar la ta dey akwar.»

⁸ *Følep a løvar: «Bay Mahura, wuzdandara Papakw a na, cay gway taw!»

⁹ Yesu a mbøfdara, a ləvar: «Dəga zleezle aləkwa bama kaa na, ka sərya ba cəngə daw, Fəlep? Ndaw ma hətya la na, a key ngene, a hətey Papay a gway. Kaa ka ləvyə wuzdandara Papay a na, maja me dəba me?

¹⁰ Yah ta Papay, asaya, Papay aa ta yah na, ka səra ba daw? Mey cəpa masa yah maa guzldakwara tabiya keđe na, a sawa ta fa yah ba. Ama ara Papay masa aa ta yah heyey ma ka sləra anğa.

¹¹ Təbmara mey adaw masa yah ma ləvkwar, yah ta Papay, Papay may aa ta yah. Da ka təbmara maja yah maa guzlkwar keđe ba na, təbmara maja maazla hay masa yah ma kata tarah taw!

¹² Ya fa ləvkwar fara fara, ndaw ma paya nğa ndaw anğa fara fara na, a kata maazla hay masa yah ma kata la may. A da key maazla hay mahura ma fəna, maja yah na, ya da vəhey * a cakay Papay a vad.

¹³ Cek hay tabiya masa akwar maa cəfdamara nğa key ta mezəley adaw † na, ya kakwara la amba yah, Bəz nğa Ndaw, ya wuzdatara gədan nğa Papay a ndəhay amba a həslmar ray.

¹⁴ Yaw, da akwar faa cəfdafamaya cek nğa key

14:9 14.9 12.45 **14:10 14.10** 3.35 **14:11 14.11** 5.18, 36; 10.37-38 * **14:12 14.12** ya da vəhey: Yesu a daw fa Bay Gazlavay a vad, a da slərwa Mesəfney nğa Gazlavay a ray ndəhay anğa hay. Asaya, a kar ambahw a Gazlavay maja ndəhay anğa hay amba a hətam gədan nğa key sləra nğa Gazlavay. Nəka Janj 14.16-17. † **14:13 14.13** ta mezəley adaw: Anda meləvey, medərey-dangay ta gədan masa Yesu ma vəldara, asaya, aa cəfdəy cek masa ma mbafar a Yesu. **14:13 14.13** 15.16; 17.1

ta mezøley adaw na, ya kakwara cek aha la.»

Mey da ray Mesəfney nga Gazlavay ma da sawa

¹⁵ Yesu aa guzltar a gula anɗa hay saya, a ləvtar: «Da akwar fa wudmaya na, si ka namar ray a *mewey adaw.

¹⁶ Ya dərar danɗay la a Papay amba a slərkwār ndaw mekele nga jənkwār. Ndaw a, a da njeɗ ta akwar nga sərmataw.

¹⁷ Ara Mesəfney ma wuzda meɗ masa fara fara da ray Gazlavay. Ndəhay da bəla † a gwamara nga təbmarā daa ba, maja a hətmār ta dey ata daa ba, asaya, a sərmarā ba. Ama akwar na, ka sərmarā, maja anɗa da wuzlah akwar, asaya, aa daa akwar.

¹⁸ «Ya fa da mbəkɗakwar taava akwar anda matawak hay na, daa ba. Ya vəhwa la a wuzlah akwar.

¹⁹ Menjeɗ nekəɗey fedɗe, ndəhay da bəla keɗe fa da hətmaya daa saba. Ama akwar na, ka hətmaya la maja yah ta dey. Akwar may, ka da njam ta dey anda yah.

²⁰ Da pas a ta wuswa cay na, ka sərmarā la, Papay aa ta yah, akwar ta yah, yah may, yah ta akwar.

²¹ «Ndaw ma təba mewey adaw, asaya, ma nar ray na, ndaw a nɗene a wudya. Nəka, Papay na, a wuda ndaw ma wudya. Yah may, ya wuda

14:15 14.15 14.21, 23; 15.10; 1Jn 5.3; 2Jn 6 **14:16 14.16** 7.39; 14.26; 15.26; 16.7, 13; 20.22; 1Jn 3.24; 4.13; SNM 1.4; 2.4 † **14:17 14.17** Ndəhay da bəla: Ndəhay masa ma wulkam da ray Gazlavay ba, a səpam na, si cek hay da bəla gway. Nəka Janj 15.18-25.
14:17 14.17 1Kwr 2.10-16 **14:19 14.19** 16.16; 8.14 **14:20 14.20** 5.18

ndaw masa ma wudfya, ya wuzar vaw ngada anga.»

²² Ta', Jud aa cɔfɔda, a lɔvar: «Bay Mahura, ka da wuzey vaw na, ngada ala gway, ama ngada ndɔhay da bɔla cɔpa ba na, maja me?» Maa cɔfɔda ha na, ara Jud mekele, ba na, ara Juda Iskariyawt ba.

²³ Yesu a mbɔddara, a lɔvar: «Ndaw ma wudfya na, a cɔnya mey la may. Anda kedɛ, Papay a wudɔ la may. Ala ta Papay ya da diyam fa ndaw aha, ya da njam daa slam a.

²⁴ Ndaw ma wudfya ba na, a cɔnya mey daa ba may. Mey masa yah maa guzlda kedɛ na, ara mey adaw ba, ama ara mey nga Papay, ndaw ma slɔrdiwa.

²⁵ «Ya fa kadakwara cek hay a tabiya, daa masa yah da wuzlah akwar kedɛ dɔgay.

²⁶ Cay na, Papay a slɔrkwar Mesɔfney anga la ta mezɔley adaw. Ara Mesɔfney a ma da jɔnkwar. A daa sɔrkadakwara cek hay tabiya. Asaya, a da sɔrfadakwara mey hay cɔpa masa yah ma kadakwara.

²⁷ «Ya mbɔkdakwar daa zazay, njam ta zazay adaw. Zazay adaw a na, anga wal ta zazay nga ndɔhay da bɔla. Anda kedɛ, ka daa lɔkam ba, ka da zluram ba.

²⁸ Akwar ma cɔndamara la, yah ma lɔvey: “Ya daw la fa Papay, fa dɔba ha, ya vɔhwa la fa akwar, ba diya?” Da ka wudfmaya na, ngene,

kaa sɔmam la da ray yah ma da daw fa Papay a, maja Papay na, aa mahura da ray adaw.

²⁹ Ya kadakwara mey a la teesedɗ dɔga wure keɗe amba da cek aha ma da key ɲgene ta wuswa cay na, ka tɔɓmara mey adaw ma fɔna.

³⁰ Kwa ya fa daa guzlkwar ga daa saba, maja bay-malula, ndaw ma wa bɔla keɗe, fa sawa. Ama kwa fa da gwa ɲga kaya cek daa ba sɔlak.

³¹ Ama a sawa na, amba ndɔhay da bɔla a sɔrmara ya fa wudɗa Papay, asaya, ya fa kata cek hay tabiya anda aɲga ma lɔvyɔ ɲga kata. Yaw, lacam! Nakwa la!»

15

Yesu a lɔvey aɲga wudez ma yey babɔza maaya

¹ Yesu aa guzltar a gula aɲga hay, a lɔvtar: «Yah na, wudez * masa fara fara ma yey babɔza maaya. Bay ɲga wudez e na, ara Papay.

² Mey-har adaw hay cɔpa masa ma yam babɔza ba na, Papay a dɔslta. Ama masa ma yam babɔza na, aa kɔlhata amba a yam babɔza ma fɔna.

³ Mey masa yah ma wuzdakwara keɗe na, ta pɔrkwara mevel akwar sem.

14:28 14:28 8.14 **14:29 14:29** 13.19 **14:30 14:30** 12.31

14:31 14:31 15.10; Mt 26.46 * **15:1 15.1** wudez masa fara fara ma yey babɔza maaya: Wudez e na, a zɔlmara ta mey Pɔlta «*inabohi*». Zleezle Gazlavay a wa wudez e keɗe ta Israyel hay. Ama Israyel hay ta tɔram sem ɲga cek ɲga tede maja ata ma mbɔɗmar dɔɓa a Gazlavay. Anda keɗe, ata anda wudez ma yey babɔza maaya ba. Nɔka Jeremey 2.21. **15:1 15.1** Aw 10.1; Ps 80.9-12 **15:2 15.2** Mt 3.10 **15:3 15.3** 13.10

⁴ Njam macəmkaya ta yah anda yah manjakaya macəmkaya ta akwar. Mey-har nga wudez madəslkaya sem na, a gwa nga yey babəza saya daw? Anğa letek kəne, da akwar macəmkaya ta yah daa ba na, ka da təram cek nga tede.

⁵ «Yah na, wudez. Akwar na, mey-har hay a. Da ndaw macəmkaya ta yah, yah may macəmkaya ta ndaw aha na, menjey nga ndaw aha a key la maaya fa mey nga Gazlavay. Maja da akwar macəmkaya ta yah daa ba na, akwar fa da gwamara nga key kwa meeme daa ba səlak.

⁶ Da ndaw aa macəmkaya ta yah daa ba na, a da hazakadamara ndaw aha ta cakay anda mey-har hay nga wudez madəsltakaya ma hazakadamara ta cakay, fa dəba ha, a kweley. A kusmamara, a pam awaw fa vəfa nga wewurey.

⁷ Da akwar macəmkaya ta yah, asaya, da akwar fa təbmara mey adaw mandaw mandaw na, cacəfdam kwa cek wura wura, ka hətam la.

⁸ Da akwar fa kam maaya mandaw mandaw na, ndəhay a sərmara la akwar gula adaw hay. Anda kefe, ndəhay a da həlmamara Papay maja.

⁹ Ya fa wudkwar anda Papay ma wudya may. Njam daa mewudəy-vaw adaw.

¹⁰ Da akwar fa namar ray a mewey adaw na, ka njam la daa mewudəy-vaw adaw. Ara anda yah ma nar ray a mewey nga Papay, yah manjakaya

15:4 15.4-5 6.56; 15.7, 10, 16; Rm 11.17-18; 2Kwr 3.5; 4.7; 1Jn 2.6, 28; 3.6, 24 **15:6 15.6** Mt 7.19 **15:7 15.7** 15.16 **15:8 15.8** 14.13; 17.1 **15:9 15.9** 13.1; 5.18

daa mewudey-vaw anga may.

¹¹ «Yaa guzlkwar anda kede na, amba kaa sɔmam anda yah maa sɔmey kede may, asaya, amba ka njam daa meesɔmey masa fara fara.

¹² Ehe, ya kadakwara mewey adaw: Wudam vaw anda yah ma wudkwar kede.

¹³ Ndaw ma vɔlda heter anga nga mɔcey maja jam anga hay na, ngene ara mewudey-vaw mahura.

¹⁴ Da akwar fa kamara cek masa yah ma lɔvkwar nga key na, ngene akwar jam adaw hay.

¹⁵ Ya fa da zɔlkwar ndɔhay ma ka slɔra adaw hay daa saba maja ndaw ma ka slɔra na, a sɔra cek masa bay anga ma key tabiya ba. Ama ya zɔlkwar jam adaw hay, maja cek tabiya masa yah ma cɔndɔrwa fa Papay na, ya ta wuzdakwara cay.

¹⁶ Ma walamaya nga key bay akwar na, ara akwar ba. Sasɔkar jak, ara yah ma walakwar. Ya walakwar na, amba ka diyam, ka kamara slɔra adaw, slɔra ha a da njey nga sɔrmataw. Anda kede, Papay a da vɔldakwara cek masa akwar maa cɔfdafamara ta mezɔley adaw.

¹⁷ Cek masa yah ma wudey fa akwar na, wudam vaw.»

Mey da ray ndɔhay ma da rɔsmata ata Yesu ta gula anga hay

15:10 15.10 14.15 **15:11 15.11** 16.22, 24; 17.13; 1Jn 1.4 **15:12**
15.12 13.34; 1Jn 4.11 **15:13 15.13** 10.11 **15:16 15.16** 14.13;
 15.7; 16.23-24; Mt 18.19; 1Jn 3.22; 5.14-15; Janj 6.70; 13.18 **15:17**
15.17 13.34

¹⁸ Yesu aa guzltar a gula anğa hay saya, a ləvtar: «Da ndəhay da bəla fa rəsmakwar na, sərmara a rəsam teesəd na, yah.

¹⁹ Da akwar anda ndəhay da bəla keđe na, anja a wudmakwar la maja akwar ndəhay ata hay. Ama akwar na, ndəhay ata hay ba, maja ara yah ma walakwar wal da wuzlah ata. Ata ma rəsmakwar na, maja.

²⁰ Sərfadamara mey masa yah maa guzlkwar heyey: “Ndaw ma ka sləra nğa ndaw na, a fəna bay nğa sləra ha ba.” Da ta sərdamaya banay la na, a sərdamakwar banay la kəne may. Yaw, da ta cənmaya mey la na, a cənmakwar mey la may.

²¹ A da sərdamakwar banay a na, maja yah. A kamara anda keđe na, maja a sərmara ndaw ma slərđiwa a bəla ba.

²² Da yah ma sawa a bəla nğa wuzdatara mey nğa Gazlavay daa ba na, anja mebərey da ray ata nğa kərzata daa ba. Ama wure keđe masa yah ma sawa a bəla nğa wuzdatara mey nğa Gazlavay sem keđe na, ata ta mey nğaa guzley nğa ləhdata daa mebərey ata daa ba.

²³ Ndaw ma rəsyə na, a key ngene, a rəsa Papay may.

²⁴ Yah ma key maazla hay masa ndaw ma gwa nğa kata ba la da wuzlah ata. Anja da daa ba na, mebərey da ray ata daa ba. Ama wure keđe masa ata ma hətmatar maazla hay a ta dey ata la kaa na, a rəsmandar ta Papay cənğa gway.

²⁵ Ama cek aha, a key anda mawuzlalakaya daa kwakwas ata, ma lövey: “A rəsmaya nga tede gway.”»

²⁶ Yesu aa guzltar a gula annga hay saya, a lövtar: «Sərmara, ndaw ma da jənkwar a sawa la. A da sawa ta fa Papay. Masa yah ma daw cay a cakay Papay na, ya slərdakwara la. Ndaw aha na, ara *Mesəfney nga Gazlavay, a da wuzdatara cəved masa fara fara a ndəhay. A da key sede da ray adaw.

²⁷ Akwar may, ka da kam sede da ray adaw, maja dəga yah ma zla sləra adaw na, aləkwa bama haa wure kefe.

16

¹ «Yah ma lövkwar anda kefe na, amba kwa da fa sərdamakwar banay na, ka təbmara mey adaw cənga, ka mbəkdamara ba.

² A da bəlmakwar daa way-mewuzzey-mey hay nga Gazlavay. Asaya pas a, a wuswa la masa ndəhay ma da kədmakwar vagay na, a wulkam a key nge, a kamar cek maaya ngada Gazlavay.

³ A da kam cek maaya ba anda kefe na, maja ta sərmara Papay daa ba, asaya, maja ta sərmaya daa ba may.

⁴ Ama ya wuzdakwara anda kefe na, amba da pas a ta wuswa cay, fa kamakwar anda kefe na, ka sərfadamara yah ma wuzdakwara cay la.»

15:25 15.25 Ps 69.5; 35.19 **15:26 15.26** 1.15; 5.36; 14.16; 1Jn 5.6-9 **15:27 15.27** 1.14; SNM 1.8; 1Jn 1.2; 4.14 **16:2 16.2** 9.22
16:3 16.3 15.21 **16:4 16.4** 13.19

Mey da ray Mesəfney nga Gazlavay ma da ka sləra anğa

Yesu aa guzltar saya, a ləvtar: «Dəga yah ma zla sləra adaw, yah ma wuzdakwara mey a daa ba na, maja yah daha da cakay akwar dāgay.

⁵ Wure keɗe, ya da daw a cakay ndaw ma slərɗiwa, kwa ndaw pal dasi akwar ma daa cəɗfaya: “Ka daw ama?” na, daa ba.

⁶ Ama akwar ta mewulkey kalah maja yah ma ləykwar anda keɗe he.

⁷ Yaw, ya faa guzlkwar mey masa fara fara, anğa maaya nğada akwar amba ya vəhey fa Papay a vad. Fara fara, da ya ta vəhey daa ba na, *Mesəfney nga Gazlavay, ndaw ma da jənkwar heyey, fa da sawa daa ba. Ama da ya ta vəhey la na, ya slərdakwara la.

⁸ Da ta wuswa cay na, a da wuzdatara a ndəhay da bəla mey masa fara fara amba a sərmara mebərey ata, amba a sərmara cəved masa maaya, asaya, amba a sərmara sariya masa Gazlavay ma da ka.

⁹ A da sərmara mebərey ata na, maja ata ma pamaya nğa ndaw ata fara fara ba.

¹⁰ A da sərmara cəved masa maaya na, maja ya fa da vəhey nğada fa Papay, akwar fa da hətmaya daa saba.

¹¹ A da sərmara sariya masa Gazlavay ma ka na, maja Gazlavay ta kar sariya cay a bay-malula, ndaw ma wa bəla keɗe.

¹² «Ya fa wudfey ngaa guzlkwar da ray cek hay ga, ama wure kede na, anɗa ta banay amba ka cɛndamara.

¹³ Da masa Mesɛfney ma wuzda mey masa fara fara da ray Gazlavay heyey ta wuswa cay na, a da wuzdakwara mey masa fara fara da ray cek hay tabiya. Mey masa aa ma daa guzlda na, a sawa ta fa gɛdan anɗa ba. Ama a daa guzley mey masa anɗa ma cɛndɛrwa da vad. A da wuzdakwara cek ma da key ngada fa mey.

¹⁴ Mesɛfney a na, a da wuzdɛrwa gɛdan adaw amba ndɛhay a hɛlmaya ray maja cek hay tabiya aa ma wuzdakwara na, a cɛndɛrwa fa yah.

¹⁵ Cek hay tabiya masa Papay ma wata na, yah ma wata may. Ara maja nɗene, yah maa guzlkwar, ya lɛvey cek hay tabiya masa Mesɛfney a ma wuzdakwara na, a cɛndɛrwa fa yah.»

Mey da ray gula hay nɗa Yesu ma da tɛwam ta ma daa sɛmam

¹⁶ Yesu aa guzltar a gula anɗa hay saya, a lɛvtar: «Menjey nekɛfey fedɛ, akwar fa da hɛtmaya fa dey daa saba. Fa dɛba ha nekɛfey na, ka hɛtmaya la saya.»

¹⁷ Maja nɗene, gula anɗa hay siya aa guzlam da wuzlah ata, a lɛvam: «Aa guzldakwar, a lɛvey: “Menjey nekɛfey fedɛ, ka hɛtmaya fa dey daa saba. Fa dɛba ha nekɛfey na, ka hɛtmaya la saya.” Yaw, a lɛvey saya: “Ya da daw fa Papay

a vad.” Mey hay a keɗe na, a wuɗey nga løyey me?

¹⁸ A løyey: “Menjey nekøɗey” na, a wuɗey nga løyey me? Mey a, a cøney ba.»

¹⁹ Yesu a sèra gula anja hay fa wuɗam ngaa cøɗamara. Anda keɗe, ta’, aa guzltar, a løytar: «Ya taa guzlkwar la, ya løykwat: “Menjey nekøɗey feɗe, akwar fa da hømaya fa dey daa ba. Fa døba ha nekøɗey na, ka hømaya la saya.” Kaa cøɗam vaw da wuzlah akwar na, nga søyey mey a keɗe daw?

²⁰ Ya fa løykwat fara fara, cay na, ka tøyam la, kaa huram la da wuzlah akwar, ama ndøhay da bøla siya na, aa søyam la. Ka laløkam la, ama fa døba ha, kaa søyam la.

²¹ «Wulkam da ray ngwas ta hwaɗ taw! Da masa fa da yey na, hwaɗ a, a sørda banay. Ama da bøyey ta yawa cay na, a søyfada banay a saba, aa søyey maja aa ma høyey bøyey mawiya.

²² Wure keɗe akwar may, daa mewulkey, ama ya høykwat la saya. Anda keɗe, ka daa søyam, kwa ndaw ma da tøyakwar ngaa søyey a daa ba søyak.

²³ Ta pas a ngene, ka søyamata cek hay cøpa la, akwar fa daa cøɗafamaya nga søyey cek daa saba. Yaw, ya fa løykwat fara fara, da kaa cøɗam kwa meeme fa Papay ta mezøyey aɗaw na, Papay a, a vøyakwara la.

²⁴ Haa wure keɗe, ka taa cøɗam cek ta mezøyey aɗaw daa ba araŋ. Anda keɗe, cacøɗam cek, ka høyam la amba ka njam daa meesøyey masa fara fara.»

Mey da ray gødanj nga Yesu da ray bøla

²⁵ Yesu aa guzltar a gula anga hay saya, a løvtar: «Yah maa guzlkwar tabiya na, ta meymenɓey. Yaw, pas a, a wuswa la masa yah ma daa guzlkwar ta meymenɓey saba, ya da kadakwara mabara nga mey da ray Papay.

²⁶ Ta pas ngene na, ka daa cøfdam cek fa Papay ta mezøley adaw. Ka da wulkam ara yah ma daa cøfdakwara Papay kwa? Kay, køne ba, ama ara akwar ta ray akwar ma daa cøfdamara,

²⁷ maja Papay a ta ray anga a wudkwar. A wudkwar na, maja akwar ma wudmaya, asaya, maja akwar ma tømara ya sawa na, da fa anga.

²⁸ Ya sawa a bøla keɓe na, da cakay Papay. Wure keɓe, ya da mbøkda bøla ha, ya da vøhey ngada fa Papay a.»

²⁹ Gula anga hay a mbøfdamara, a løvmar: «Nøka, wure keɓe, ka fa wuzdørwaa mey a maaya maaya, ka faa guzley ta meymenɓey daa saba.

³⁰ Wure keɓe, ala fa sørmara, kah na, ka sørta cek hay tabiya. Cek masa ndaw ma wudsey ngaa cøfdaka na, ka ta søra sem. Maja ngene, ya tømara, kah na, ka sawa da fa Gazlavay.»

³¹ Yesu a mbøfdatara, a løvtar: «Wure keɓe na, akwar ma tømara la, ya sawa da fa Gazlavay døba daw?

³² Yaw, pas a, a sawa la, ta wuswa cay, masa akwar tabiya ka daa kwacam ray pal pal, kwa waawa a da daw a way anga, ka da mbøkdamaya taava adaw. Ama fara fara, yah taava adaw ba, maja Papay aa ta yah.

³³ Yah maa guzlkwar mey tabiya keɗe na, amba akwar masa macɛmkaya ta yah keɗe, ka njam daa zazay. Ka sɛram banay la da bɛla keɗe, ama kam gɛɗan. Yah na, ya ta fɛna bɛla ha sem ta gɛɗan.»

17

Yesu a dɛrey dangay maja gula anɗa hay

¹ Fa dɛba ha, Yesu maa guzltar cay a gula anɗa hay heyey na, ta', a baɗgaɗa dey a vad, a dɛrey dangay a Gazlavay, a lɛvey: «Papay, pas masa yah ma da sɛrey banay na, ta wuswa cay. Wuzdɛrwa gɛɗan adaw, yah Bɛzey akah, a ndɛhay, amba yah may, ya wuzdɛrwa gɛɗan akah a ndɛhay.

² Ka ta vɛlya gɛɗan la nga wey da ray ndɛhay tabiya da bɛla. Anda keɗe, ya da vɛltar heter mendɛvey ba ngada ndɛhay masa kah ma vɛldatiwa asi har adaw.

³ Heter mendɛvey ba ha na, ara amba ndɛhay a sɛrmaka, kah na, Gazlavay pal masa fara fara, asaya, ara amba a sɛrmaya, yah Yesu *Kɛriste masa kah ma slɛrdɛrwa.

⁴ Masa yah da bɛla keɗe na, ya ta wuzdatara gɛɗan akah cay a ndɛhay. Asaya, yah ma ndɛvda slɛra masa kah ma vɛldiwa nga key cay cɛpa.

⁵ Wure keɗe, Papay Bay Gazlavay, vɛhɗaya fa mey akah, hɛslya ray saya, anda kah ma hɛslya

16:33 16.33 7.7; 14.27; 1Jn 5.4 **17:1 17.1** 2.4; 11.4; 12.16, 23, 41; 13.31-32; 14.13; 15.8; 16.14; 17.10, 22, 24 **17:2 17.2** 3.35; 5.24; Mt 28.18 **17:3 17.3** 1Jn 5.20 **17:4 17.4** 4.34

ray daa masa yah da cakay akah dōga bēla ta zlar ŋga lōmey daa ba aran̄ heyey.

⁶ «Yah ma wuzdaka la a ndōhay masa kah ma walata da bēla ŋga njam asi har adaw, amba a sōrmaka. Ahaw, ndōhay a na, ara ŋga akah hay, ama kah ma vōldatiwa la asi har adaw, anda keḏe, fa cōnmaka mey.

⁷ Wure keḏe, a sōrmara cek hay tabiya masa ŋga yah na, a samawa ta fa kah.

⁸ A sōrmara na, maja mey masa kah ma wuzdiwa na, yah ma wuzdatara la, ta cōndamara la. A sōrmara fara fara ya sawa da fa kah, asaya, ta tōbmara la ara kah ma slōrdiwa.

⁹ «Ya dōrey dan̄gay na, maja ndōhay a, ba na, maja ndōhay da bēla cōpa ba. Ahaw, ya dōrey dan̄gay maja ndōhay masa kah ma vōldatiwa asi har adaw. Ata na, ndōhay akah hay.

¹⁰ Yaw, ndōhay adaw hay tabiya na, ara ndōhay akah hay. Asaya, ndōhay akah hay tabiya na, ara ndōhay adaw hay. Ya fa wuzda gōdan̄ adaw ta fa ndōhay masa kah ma vōldatiwa ha.

¹¹ Menjey nekōḏey fede, ya da mbōkda bēla. Ata na, ata da bēla keḏe mandaw mandaw. Ya da vōhey ŋgada fa kah. Papay Bay Gazlavay pal, nōkfatar dey ta gōdan̄ akah, gōdan̄ masa kah ma vōldiwa heyey. Anda keḏe, a da njam macōmkaya pal anda alōkwa cew e macōmkaya pal.

17:5 17.5 1.1-2; 8.58; 17.24 **17:6 17.6** 17.26 **17:10 17.10** 15.8
17:11 17.11-12 6.39; 13.18; **macōmkaya pal:** 10.30; 17.21-23;
 Gal 3.28

¹² Daa masa ala bama heyey na, ya ta nɔkfatar dey la ta gɔdan masa kah ma vɔldiwa. Yah ma nɔkfatar dey la, kwa ndaw pal taa zɔɔfey daa ba, si ndaw masa ma daa zɔɔfey cɔnɔga, anda mey nɔga Gazlavay mawuzlalakaya zleezle * ma lɔvey heyey.

¹³ Papay, wure keɔe, ya fa da vɔhey fa kah. Yaa cɔɔɔaka anda keɔe daa masa yah da bɔla keɔe amba ndɔhay a, aa sɔmam anda yah maa sɔmey, a njam daa meesɔmey masa fara fara.

¹⁴ Yah na, yah ma wuzdatara mey akah la a ndɔhay aɔaw hay, ama ndɔhay siya da bɔla fa rɔsmata, maja ata na, ara ndɔhay nɔga bɔla saba. Yah may, yah ndaw nɔga bɔla ba.

¹⁵ Papay, ya taa cɔɔɔaka amba ka badata da bɔla keɔe la na, daa ba, ama yaa cɔɔɔaka na, amba ka nɔkfatar dey maja bay-malula a da katar cek maaya ba.

¹⁶ Ata na, ara ndɔhay nɔga bɔla keɔe ba anda yah ndaw nɔga bɔla keɔe ba may.

¹⁷ Mey akah na, ara mey masa fara fara. Tɔrɔdata ndɔhay a nɔga ndɔhay akah hay ta fa mey akah masa fara fara ha.

¹⁸ Ehe, ya fa slɔrɔdata fa ndɔhay da bɔla anda kah ma slɔrɔdiwa may.

¹⁹ Yah na, ya vɔldakawa heter aɔaw maja ata, amba ata may, a tɔram ndɔhay akah hay fara fara ta fa mey akah masa fara fara keɔe.

²⁰ «Ya dɔrey danɔgay na, maja ndɔhay aɔaw

* **17:12 17.12** mey nɔga Gazlavay mawuzlalakaya zleezle: Nɔka Ps 41.10ta Janj 13.18. **17:13 17.13** 15.11 **17:14 17.14** 7.7; 8.23 **17:15 17.15** Mt 6.13; 2Tes 3.3; 1Jn 5.18 **17:18 17.18** 20.21

hay keđe daada ba, ama ya dōrey dangay maja ndōhay ma da pamaya ŋga ndaw ata fara fara ta fa mey masa ata ma da wuzdamatara.

²¹ Anda keđe, maaya na, ndōhay a njam macōmkaya pal anda kah Papay, kah ta yah, yah may, yah ta kah. Maaya na, a njam ta alōkwa, amba ndōhay siya da bōla a sōrmara ara kah ma slōrdiwa.

²² Yah ma vōldatara gōdan masa kah ma vōldiwa heyey cay amba a njam macōmkaya pal anda yah ta kah macōmkaya pal may.

²³ Yah macōmkaya ta ata anda kah macōmkaya ta yah. Anda keđe, a da njam macōmkaya pal maaya maaya ma fōna, amba ndōhay siya da bōla a sōrmara ara kah ma slōrdiwa a bōla, asaya, amba a sōrmara ka fa wudta anda kah ma wudya.

²⁴ «Papay, ahaw, kah ma vōldatiwa ndōhay a la. Aa slam da vad masa yah ma da njeɣ a hwad a na, ya wudeɣ anja ya njam bama ta ata. Anda keđe, a hōtmar gōdan masa kah ma vōldiwa heyey la, aa sōmam da ray a. Vōldiwa gōdan a, maja ka fa wudya dōga bōla ta lōmey daa ba aran.

²⁵ Papay, ndaw ma ka cek ta cōved e, ndōhay siya ga da bōla na, ta sōrmaka daa ba aran. Yah na, ya ta sōrka cay, asaya, ndōhay adaw hay ta sōrmara cay ara kah ma slōrdiwa a bōla.

²⁶ Papay, ya ta wuzdaka la a ndōhay adaw hay a, amba a sōrmaka. Ya wuzdaka la amba a sōrmaka cōnga, amba a wudam vaw anda

kah ma wudya kalah kede, asaya, amba ya njeý macəmkaya ta ata.»

18

A kərzamara Yesu

(Matiye 26.47-56; Mark 14.43-50; Luk 22.47-53)

¹ Masa Yesu ma dərey danğay cay na, ta', a diyam ta gula anğa hay a dey lanğar nğa wayam nğa Sedəranw. Fetedə na, jerne daha. A mbəzam ta gula anğa hay a, aa jerne he.

² Yaw, Juda, ndaw ma da vəlda Yesu a har masa-gəra anğa hay heyey, a səra slam aha, maja Yesu ta diyam la dey weewe a hwađ a ta gula anğa hay a.

³ Juda a nğəley sewje hay ga, asaya, a nğəley ndəhay ma jəda *Way-mekey-kwakwas nğa Gazlavay. Ara *bay-ray hay nğa ndəhay ma ka kwakwas nğa Gazlavay ta *Fariza hay ma slərdamata. Ta', a diyam aa jerne he dəba. Ata cəpa ta cek hay nğa vəram, ta petərļa hay, leñ awaw mandəvdatakaya fa har fa har.

⁴ Yesu na, ta səra cek ma da hətfar sem. Da ray nğene, a nğəchey nğada fa ata, aa cəfdəta, a ləvtar: «Ka səpam na, wa?»

⁵ A mbəđdamara, a ləvmar: «Ya səpam Yesu ndaw *Nezeret.» Ta', a ləvtar: «Yesu a na, ara yah.» Juda, ndaw ma da vəlda Yesu a heyey, aa da wuzlah ata.

⁶ Masa Yesu a maa guzley, ma ləvey: «Yesu a na, ara yah» heyey na, a zluram. Da ray nğene,

a ηgəcham ta dəba ta dəba, a tədəm zləmbəla'-la'-la' a hwayak.

⁷ Ta', Yesu aa cəfdəta saya, a ləvtar: «Ka səpam na, wa?» A mbəddamara, a ləvmar: «Ya səpam Yesu ndaw Nezeret.»

⁸ Yesu a ləvtar: «Yah ma ləvkwar la Yesu a na, ara yah. Da ka səpam yah na, mbəkdəmata ndəhay siya kədə ηga diyam!»

⁹ A key anda kədə na, amba mey ηga Yesu daa mēdərey-dangay anga heyey a key. Mey a, a ləvey: «Kwa ya taa zədəy ndaw pal dasi ndəhay masa kah ma vələdatiwa heyey na, daa ba.»

¹⁰ *Simanjw *Piyer na, anga ta dələw da har. Ta', a mēdərwa daa way a, a ηgəma madərlam ηga *ndaw mahura da ray ndəhay ma ka kwakwas ηga Gazlavay kaa heyey, cərah! a cərhara sləmay ta dey ηga zəmay. A zəlmara ndaw masa Simanjw ma cərhara sləmay a na, Malkus.

¹¹ Ama ta', Yesu aa guzlar a Piyer, a ləvar: «Mada dələw akah aa way a. Ka wulkey banay masa Papay ma wudəy ya səra na, ηga wusfaya ba daw?»

A handamara Yesu fa Han

¹² Sewje hay ga ta *bay-ray ata leŋ ndəhay ma jədə *Way-mekey-kwakwas ηga Gazlavay masa mahura hay ηga *Jəwif hay ma slərdəmata heyey na, a kərzamara Yesu dəba, a jəwmara.

¹³ A handamara teesed na, a way Han *. Han aha na, ara mesey nga Kayif. Kayif e may, ara ndaw mahura da ray ndəhay ma ka kwakwas nga Gazlavay ta mevey a ηgene.

¹⁴ Daa ηgene na, Kayif a taa guzltar la ηgada mahura hay nga Jəwif hay, a ləvtar: «Maaya na, ndaw pal a məcey, da ray aləkwa Jəwif hay tabiya ma da paslakwa.»

Piyer a cey mey a ləvey anga gula nga Yesu ba (Matiye 26.69, 70; Mark 14.66-68; Luk 22.55-57)

¹⁵ Ata *Simanjw *Piyer ta gula nga Yesu langgar daha a səpmar wurzay nga Yesu a. *Ndaw mahura da ray ndəhay ma ka kwakwas nga Gazlavay a, a səra gula nga Yesu langgar a. Da ray ηgene, ta', gula ha a mbəzam ta Yesu a, a way ndaw mahura ha.

¹⁶ Ama Piyer na, anga ta daa ambaw, gweegwe fa mey-mbew. Gula langgar masa ndaw mahura ha ma səra heyey na, ta', a bawa aa ambaw, aa cəfda dam ma jəda mey-mbew e nga mbəzdərwa Piyer. Ta', Piyer a mbəzey.

¹⁷ Dam ma jəda mey-mbew e aa cəfda Piyer, a ləvar: «Hey! kah na, ndaw pal dasi gula hay nga ndaw aha may, ba diya?» Piyer a mbəddara, a ləvar: «Kay! Yah na, gula anga ba.»

* **18:13 18.13** Han ta key mahura da ray ndəhay ma ka kwakwas nga Gazlavay la teesed da ray Kayif. Da ray ηgene, Jəwif hay ga fa pamara nga ndaw mahura da ray ndəhay ma ka kwakwas cənga. **18:13 18.13** 18.24; Lk 3.2 **18:14 18.14** 11.49-50 **18:15 18.15-16** Mt 26.28 **18:17 18.17** 18.25

¹⁸ Ndohay ma ka slëra fetede leŋ ndohay ma jëfa *Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay heyey ta gëfam awaw la, fa sëtmarä maja memed fa key. Piyer heyey aa da cakay ata, fa sëtëy awaw a may.

Yesu fa mey nga Han

(Matiye 26.59-66; Mark 14.55-64; Luk 22.66-71)

¹⁹ *Ndaw mahura da ray ndohay ma ka kwakwas nga Gazlavay aa cëfda Yesu da ray gula anga hay ta da ray mey masa aa maa sërkatatara a ndohay.

²⁰ Yesu a mbëfdara, a lëvar: «Ya taa guzley la fa mey nga ndohay tabiya, ya taa sërkedey ndohay la mandaw mandaw daa *way-mewuzey-mey nga Gazlavay ta daa *Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay masa *Jëwif hay ma cëmam tabiya a hwad a. Yah ma bëy mey ta bëy daa ba sëlak.

²¹ Kaa, kaa cëfdaya na, maja me? Daw fa ndohay ma cëndamara mey adaw, cacëfdata, ata na, a sërmara mey masa yah ma wuzdatara ha maaya maaya.»

²² Daa masa Yesu faa guzley anda kede na, ndaw pal dasi ndohay ma jëfa Way-mekey-kwakwas fetede, a slëngar matapa-har a Yesu. Ta', aa guzlar, a lëvar: «A mbëdam mey ngada *ndaw mahura da ray ndohay ma ka kwakwas nga Gazlavay na, kënë daw?»

²³ Yesu a mbëfdara, a lëvar: «Da yah maa guzley mey maaya ba la na, wuzdiwa taw. Yaw,

da yah maa guzley mey maaya la na, anja ka kəɖya fa me?»

²⁴ Fa dəba ha, Han a ləvtar a ndəhay heyey nga handamara fa Kayif, ndaw mahura da ray ndəhay ma ka kwakwas nga Jəwif hay ta mevey a ngene. Yesu a, majəwkaya cənga.

Piyer a cey mey a ləvey anja gula nga Yesu ba cənga

(Matiye 26.71-75; Mark 14.69-72; Luk 22.58-62)

²⁵ Masa *Simanjw *Piyer fa sətəy awaw fetede heyey na, ndəhay fetede he, aa cəfdamara, a ləvmar: «Kah na, gula pal da wuzlah gula hay nga ndaw aha may, ba diya?» Ama Piyer a cada mey, a ləvey: «Kay! yah na, gula anja ba.»

²⁶ Fetede, ndaw ma ka sləra nga *ndaw mahura da ray ndəhay ma ka kwakwas nga Gazlavay daha. Ndaw aha ara səkway nga ndaw masa Piyer ma cərhara sləmay heyey. Ndaw aha, aa guzlar a Piyer, a ləvar: «Kah na, yah ma hətkwar la ta ata ndaw aha daa jerne, ba diya?»

²⁷ Piyer a cada mey cənga. Daa ngene, gwagwalak ta', a cey dəy.

Yesu fa mey nga Bay Pilat

(Matiye 27.1, 2, 11-14; Mark 15.1-5; Luk 23.1-5)

²⁸ Pərek pərek, a badamara Yesu da way Kayif, a handamara a way Pilat, Bay Rawma. Ama mahura hay nga *Jəwif hay na, a mbəzam a way a ba, maja a wudam nga zləbmara kwakwas ata ba, anda keɖe amba a gwamara nga zəmey dəf nga gwagway nga *Pak.

²⁹ Maja ηgene, Bay Pilat, a bawa aa ambaw, a hɔ̄tfatar. Ta', aa cɔ̄fdata, a lɔ̄vtar: «Ka kɔ̄rzamɔ̄rwa ndaw a keɔ̄fe na, a kawa me?»

³⁰ A mbɔ̄ɔ̄damara, a lɔ̄vmar: «Da ta key cek malamba daa ba na, anja ya handamɔ̄rwa fa kah la daw?»

³¹ Bay Pilat a mbɔ̄ɔ̄datara, a lɔ̄vtar: «Akwar ta ray akwar, ηgɔ̄lmara ndaw a, dɔ̄ɔ̄lmara sariya aηga anda kwakwas akwar ma lɔ̄vey.» Mahura hay ηga Jɔ̄wif hay a mbɔ̄ɔ̄damara, a lɔ̄vmar: «Ala na, ta cɔ̄ved ηga kɔ̄ɔ̄fey ndaw vagay daa ba.»

³² Cek aha, a key anda keɔ̄fe na, amba Yesu a mɔ̄ɔ̄vey fa hwadam mazlangalakaya anda aa ma lɔ̄vey a da mɔ̄ɔ̄vey heyey.

³³ Bay Pilat a mbɔ̄ɔ̄zey ta ray ηgada way, a zɔ̄la Yesu. Ta', aa cɔ̄fda, a lɔ̄var: «Kah na, bay ηga Jɔ̄wif hay daw?»

³⁴ Yesu a mbɔ̄ɔ̄ɔ̄dara, a lɔ̄var: «Kaa guzley anda keɔ̄fe na, ara mewulkey akah daw, da daa ba, ara ndɔ̄hay ma kadamakawa daw?»

³⁵ Bay Pilat a mbɔ̄ɔ̄ɔ̄dara, a lɔ̄var: «Yah na, ndaw Jɔ̄wif daw? Ara sɔ̄kway akah hay ta *bay-ray hay ηga ndɔ̄hay ma ka kwakwas akwar hay ma handamakawa fa yah keɔ̄fe. Kaa ka key maaya ba na, me?»

³⁶ Yesu a mbɔ̄ɔ̄ɔ̄dara, a lɔ̄var: «Ya wey da ray ndɔ̄hay na, da bɔ̄la keɔ̄fe ba. Da yah bay da bɔ̄la keɔ̄fe na, anja gula aɔ̄faw hay a kɔ̄ɔ̄ɔ̄m vaw la amba mahura hay ηga Jɔ̄wif hay a kɔ̄rzamaya ba. Ama wure keɔ̄fe, ya fa wey da ray ndɔ̄hay da

bəla keđe daa ba.»

³⁷ Da ray ŋgene, Bay Pilat aa cəfda, a ləvar: «Kaa kah na, bay dəba daw?» Yesu a mbəddara, a ləvar: «Anda kah ma ləvey, yah bay. Ya yawa, ya sawa a bəla na, ŋga wuzdatara mey masa fara fara a ndəhay. Kwa waawa ma səpey cəved masa fara fara na, ara ndaw ma jəkey sləmay fa mey adaw.»

³⁸ Bay Pilat a mbəddara, a ləvar: «Mey masa fara fara na, mey wura?»

A kamar sariya a Yesu

(Matiye 27.15-31; Mark 15.6-20; Luk 23.13-25)

Masa Bay Pilat maa guzley la anda keđe na, ta', a bawa aa ambaw saya fa mey ŋga Jəwif hay. A ləvtar: «Yah na, yah ma hətey cek təde ŋga kədəy ndaw keđe vagay na, daa ba.

³⁹ Yaw, anda kwakwas akwar ma wudəy na, si ya pəskakwar ndaw pal daa fərsəne ta gwagway ŋga *Pak. Anda keđe, ka wudam na, ya pəskakwar bay ŋga *Jəwif hay daw?»

⁴⁰ A wudam, a ləvam: «Kay! ka mbəkda ndaw keđe ba. Ama pəskandar na, Barabas.» Barabas a na, ara ndaw-mayal ma sla dəy ŋga ndaw.

19

¹ Ta', Bay Pilat a ləvtar a sewje hay ŋga slədmara Yesu ta laway.

² Sewje hay a cam hatak, a padamar ray anda gursaw ŋga bay. Asaya, a kəzlmə zana magaža ŋga bay hay fa vaw.

³ Ta', a ngøcham a cakay a, a sasangøram a ray a, a løvmar: «Zay daw, bay nga Jøwif hay?» Fa døba ha, kan! kan! a vølmar matapa-har.

⁴ Ta', Bay Pilat a bawa aa ambaw saya, aa guzltar a Jøwif hay, a løvtar: «Dagay, jøkam slømay! Ya da badakwara ndaw aha aa ambaw amba ka sørmara kwa ya ta høtey cek maaya ba masa anga ma ka na, daa ba.»

⁵ Yesu ta', a bawa aa ambaw døba. Anga ta gursaw nga hatak heyey da ray, leŋ zana magaza heyey fa vaw. Pilat aa guzltar, a løvtar: «Ehe ndaw aha!»

⁶ Ama masa *bay-ray hay nga ndøhay ma ka kwakwas nga Gazlavay ta ndøhay ata hay ma høtmar na, a wudam ta gødan, a løvam: «Døra fa hwadam mazlangalakaya! Døra fa hwadam mazlangalakaya!» Pilat aa guzltar saya, a løvtar: «Ehe, ngølmara ndaw aha, dørmara ta har akwar fa hwadam mazlangalakaya ha, maja yah na, kwa yah ma høtey cek maaya ba masa anga ma ka na, daa ba.»

⁷ Jøwif hay a mbøddamara, a løvmar: «Kwakwas ala daha, anda kwakwas a ma løvey na, si mekødey ndaw aha keðe vagay maja taa guzley la, a løvey anga Bøzey nga Gazlavay.»

⁸ Masa Bay Pilat ma cønda anga ma løvey anga Bøzey nga Gazlavay na, mandørzay a kar ta gødan ta gødan.

⁹ A mbøzey a way saya, ta', aa cøfða Yesu a, a løvar: «Kah na, ka sawa dama?» Ama kwa Yesu

ta mbøfdara daa ba.

¹⁰ Da ray ηgene, Bay Pilat aa guzlar, a løvar: «Kaa guzley ba keđe na, ηgada yah, ba diya? Ka səra, yah na, ya gwa ηga mbəkđaka, da daa ba, ya gwa ηga dərka fa hwadam mazlangalakaya, ba diya?»

¹¹ Yesu a mbøfdara, a løvar: «Ka gwa ηga wey da ray adaw ba, si Bay Gazlavay ma vəlka cøved. Anda keđe, ndaw ma vøldaya asi har akah keđe ta key mebørey sem ma fənka.»

¹² Masa Bay Pilat ma cənda mey a keđe na, a səpey cøved amba a mbəkda Yesu. Ama Jøwif hay a, a wudam ta gødaη, a løvam: «Da kah ma mbəkda ndaw keđe sem na, ηgene, kah jam ηga bay mahura *Sezere * saba. Kwa waawa ma pa ray anηa ηga bay na, ara masa-gəra ηga bay mahura Sezere, ba diya?»

¹³ Masa Bay Pilat ma cənda mey a keđe saya na, ta', a badərwa Yesu aa ambaw saya. A njej a ray janηa anηa mekey sariya mapakaya da ray slam macacəlkaya ta anηwa mezøley ta mey *Hebøre «Gabata».

¹⁴ Ara ta pas mediyey vaw ηga key gwagway ηga Pak. Ta wuzlah-pas † na, Bay Pilat a løvta a Jøwif hay a: «Ehe bay akwar.»

19:9 19.9 Mt 26.62-63; 27.12, 14 **19:11 19.11** 10.18 * **19:12 19.12** Sezere ara bay mahura ηga Rawma hay ma wey da ray hwayak hay ga, kwa hwayak ηga Jøwif hay may. **19:12 19.12** 18.37; Lk 23.2; SNM 17.7 † **19:14 19.14** ta wuzlah-pas: Ta mey Gørek a løvey «børey maakwaw.» Da Janj a sləfa anda Jøwif hay na, børey maakwaw ara ta wuzlah-pas fa aləkwa Mafaw hay. Da Janj a sləfa anda Rawma hay na, ara slam beη! beη! fa aləkwa. Nəka Mk 15.25.

¹⁵ Ama a wudam ta gədan, a ləvam: «Kəfa vagay! Kəfa vagay! Dəra fa hwadam mazlanjalakaya.» Bay Pilat a mbəɸɸatara, a ləvtar: «Bay akwar gway na, ka wudam ya dərkwara fa hwadam mazlanjalakaya gway daw?» *Bay-ray hay nga ndəhay ma ka kwakwas nga Gazlavay a mbəɸɸamara, a ləvmar: «Bay ala mahura mekele na, daa ba, si bay Sezere gway.»

¹⁶ Anda keɸe, Bay Pilat a vəɸɸatara Yesu amba a dərmarara fa hwadam mazlanjalakaya. Ta', a kərzamara Yesu dəɸa.

*A dərmarara Yesu fa hwadam mazlanjalakaya
(Matiye 27.32-44; Mark 15.21-32; Luk 23.26-43)*

¹⁷ A badamərwa Yesu daa berney. Daa masa fa badamərwa ha na, Yesu fa la hwadam mazlanjalakaya masa ata ma da dərmarara fa vəɸa. A handamara ngadaa slam mezəley ta mey *Hebəre «Gwalgwata», anda meləvey, «slam anda tetesl nga ray nga ndaw.»

¹⁸ Fetede, sewje hay ta', a dərmarara Yesu fa hwadam mazlanjalakaya ha. A dəraram ndəhay cew saya a cakay a, pal ta har-zəmay, langar ta har-gula, Yesu na, aa da wuzlah.

¹⁹ Bay Pilat ta', a ləvtar a ndəhay nga wuzlalam mey ma ləvey: «Yesu ndaw *Nezeret, bay nga *Jəwif hay.» Asaya, a ləvtar nga sləpmara fa hwadam masa Yesu mazlanjalakaya fa vəɸa heyey.

²⁰ Jəwif hay ga ta jangamara mey mawuzlalakaya ha la maja slam masa ata ma dərmarara Yesu a na, anga gweegwe ta berney a. Asaya, ndəhay ga ta jangamara mey a la maja mey a

mawuzlalakaya na, ta mey Hebøre ta mey Leteñ leñ ta mey Gørek ‡.

²¹ Maja ñgene, *bay-ray hay ñga ndøhay ma ka kwakwas ñga Jøwif hay aa guzlmara, a løvmar: «Ka da mbækda mey a mawuzlalakaya “Bay ñga Jøwif hay” anda ñgene ba. Ama mbødda, wuzlala: “Ndaw aha ta løvey la: Yah na, yah bay ñga Jøwif hay”.»

²² Bay Pilat a mbøddatara, a løvta: «Cek masa yah ma wuzlala sem na, a da njeñ mawuzlalakaya anda ñgene.»

²³ Masa sewje hay ma dørmara Yesu fa hwadam mazlañgalakaya cay na, ta', a hølmeta zana aña hay, a wunkamara slam møfað, fa sewje he fa sewje he. Mambækakaya zana aña maazøma masa mezøvey a daa ba døga da vad haa kasl a hwayak.

²⁴ Sewje hay a, aa guzlam da wuzlah ata a løvmar: «Ya da ñgørkwa zana ha ta ñgørey ba, ama køðkwa caca amba ndaw pal a la.» Cek aha a key anda mey ñga Gazlavay mawuzlalakaya zleezle ma løvey:

«Ta wunkamara zana aðaw hay sem da wuzlah ata,
zana maazøma na, a køðam caca amba ndaw pal a la.»

Yaw, keðe he ara cek masa sewje hay ma kamara.

²⁵ Ata mamañ ñga Yesu, ta dam-mamaha, ta *Mari ñgwas ñga Kølawpas, leñ Mari da

‡ 19:20 19.20 Mey Hebøre ara mey Jøwif, Leteñ ara mey Rawma, Gørek ara mey masa ndøhay ga ma cødamara daa hwayak hay mekele mekele ñga Rawm. 19:24 19.24 Ps 22.19

Magdala, malacatakaya da cakay hwadam mazlangalakaya masa ata ma dɛrmara Yesu fa vɛda heyey.

²⁶ Yesu a nɛka mamaha. Gula anɔa masa aa ma wudɛ kalah heyey may, aa da cakay mamaha ha. Ta', Yesu aa guzlar a mamaha, a lɛvar: «Mamay, nɔgene na, bɛzey akah.»

²⁷ Ta', aa guzlar a gula anɔa ha, a lɛvar: «Nɔgene na, mamakw.» Dɛga ta pas a nɔgene gula nɔa Yesu a ta', a nɔgɛla Mari a way anɔa.

(Matiye 27.45-56; Mark 15.33-41; Luk 23.44-49)

²⁸ Daa nɔgene, Yesu a sɛra ta ndɛvda slɛra anɔa cay. Ta', aa guzley, a lɛvey: «Yam fa kaya.» Aa guzley anda kedɛ na, amba mey mawuzlalakaya daa dɛrewel nɔa Gazlavay zleezle heyey na, a key.

²⁹ Fetede, kwakulam daha marɛhkaya ta yam nɔa babɛza nɔa wudez meekwerek e. Sewje hay a jɛhwɛbam cek anda gagɛmay aa yam a heyey, a tɛrvadamara fa mey nɔa zlanday, a tɛldamara a mey Yesu.

³⁰ Yesu maa sɛba yam nɔa babɛza nɔa wudez meekwerek e heyey cay na, ta', aa guzley, a lɛvey: «Slɛra adaw tabiya, ta ndɛvey cay.» Fa dɛba ha, a jɛkwda ray, pam! a mɛcey.

Sewje a slɛka Yesu aa cakay

³¹ Yesu a mɛcey na, ta pas masa *Jɛwif hay fa dɛyam vaw nɔgadaa *pas memɛskey-vaw. Ta pas a nɔgene, mahura hay nɔa Jɛwif hay a wudam vagay hay a njam fa hwadam mazlangalakaya

hay heyey saba, asaya, maja pas meməskey-vaw § a ḡgene a fənta pas hay meməskey-vaw siya. Da ray ḡgene, ta', aa cəfdamara Bay Pilat ḡga ḡḡərfey salay * hay ḡga ndəhay fa hwadam mazlanḡalakaya, asaya, ḡga padamatərwa salay da ray hwadam hay a.

³² Anda keḡe, sewje hay a ḡḡərfamara salay hay ḡga ndaw ḡḡeeme ta ḡga ndaw ḡga dey cew e masa madərtakaya da cakay Yesu heyey dəba.

³³ A wusam ḡga ḡḡərfamara salay hay ḡga Yesu may na, a hətfamar ta məcey sem. Anda keḡe, kwa ta ḡḡərfamara salay aḡga hay daa saba.

³⁴ Ama sewje pal da wuzlah ata, ta', a sləka ta zəwet aa cakay. Wure ḡgene, mambaz ta yam a mbəḡwa.

³⁵ Ndaw ma kada mey a keḡe na, ta hətar la ta dey aḡga †. Mey masa aa ma kada na, ara mey fara fara. Yaw, aḡga na, a səra ara mey fara fara. Anda keḡe, a kada mey a na, amba akwar may, ka təbmara mey a.

³⁶ Cek hay a tabiya ma kam keḡe na, anda mey ḡga Gazlavay mawuzlalakaya zleezle, ma ləvey: «Kwa fa da ḡḡərfamar tetesl pal daa ba.»

³⁷ Asaya, mey ḡga Gazlavay mawuzlalakaya mekele daha, a ləvey: «A hətmar ndaw masa ata

§ **19:31 19.31** Pas meməskey-vaw a, a fənta pas meməskey-vaw siya na, maja ara ta gwagway ḡga Pak. * **19:31 19.31** meḡḡərfey salay: A ḡḡərfamatara salay na, amba a məcam fiyaw. **19:31 19.31** Mew 21.22-23 **19:34 19.34** 1Jḡ 5.6 † **19:35 19.35** Janj aa guzley da ray aḡga ray aḡga. Nəka Janj 19.26; 20.2; leḡ 21.24. **19:35 19.35** 15.27; 21.24 **19:36 19.36** Ps 34.20-21; Mab 12.46

ma sløkmara la.»

A jøhmara vagay nga Yesu

(Matiye 27.57-61; Mark 15.42-47; Luk 23.50-56)

³⁸ Fa dēba ha, ndaw da slala Arimate daha, mezōley *Jawzef. Ta', a daw fa Bay Pilat ngaa cəfdarawa vagay nga Yesu amba a jəha. Jawzef e na, ara ndaw ma tēba mey nga Yesu, ama ta wuzda vaw anğa daa ba maja a zlurey ta mahura hay nga *Jəwif hay. Bay Pilat ta vələr cəved la. Anğa ta', a daw a la vagay a.

³⁹ Nikwedem, ndaw masa ma hətfar Yesu a ta tavad heyey, ta', a diyam cew e ta Jawzef nga jəhey vagay a. Nikwedem ta ley mal mezey maaya nga cek mezōley «*mir» majahadəkaya ta cek mezōley «aləwes» la a har, a fəna kələw kwakwar maakar.

⁴⁰ Ata cewete ta', a lamara vagay nga Yesu a, a zləngmara ta maslaga, a takwadamar mal heyey anda Jəwif hay ma kamara daa masa ata fa da zləngam vagay.

⁴¹ Daa slam masa ata ma dərmara Yesu a na, jerne daha. Daa jerne he cəvay mawiya daha, kwa ta pam vagay a hwad a daa ba aran.

⁴² A jøhmara Yesu aa cəvay a na, maja ara hakwad, *pas meməskey-vaw gweegwe cay, asaya, maja cəvay a gweegwe fetede.

20

Yesu a sləkɗawa daa meməcey

(Matiye 28.1-8; Mark 16.1-8; Luk 24.1-12)

¹ Taa pørek ta luma nga Gudal, slam beŋ! beŋ!
*Mari da Magdala, a daw nga nəkərwa cəvay
nga Yesu. A wusey a mey cəvay a, a da nəkey
dey na, beeler mahura ma gərca mey nga cəvay
a maŋgəchadakaya ta cakay.

² Anda keđe, takw! a həla mahway ngada fa
ata *Simanw *Piyer ta gula lanġar masa Yesu
ma wuđa kalah heyey. Ta', aa guzltar, a ləvtar:
«Ta lamara vagay nga Bay Mahura Yesu sem daa
cəvay, ya səmbara a pamara aa wura ba.»

³ Da ray nġene, ata Piyer ta gula lanġar heyey,
a sləkdam, a diyam a mey cəvay a.

⁴ Ata cewete, a hwam ta hway, ama gula lanġar
heyey a hway a fəna Piyer, a wusey teesəd a mey
cəvay a.

⁵ Ta', a wuzedey dey aa cəvay a, a hətey da
hwad a na, maslaga hay makwiydatakaya, ama
ta mbəzey aa cəvay a daa ba.

⁶ Simanw Piyer a wusey fa dəba aŋga, ta',
a mbəzey aa cəvay a. A hətatar maslaga hay
makwiydatakaya,

⁷ asaya, a hətar zana masa ata ma sləwdamara
ray nga Yesu ta aŋga heyey. Zana ha na,
macəmkaya ta maslaga hay heyey ba, ama
mapadəkaya wal ta cakay.

⁸ Gula lanġar ma wusey teesəd heyey, a
mbəzey aa cəvay a may, a hətatar cek hay a,
anda keđe, a təba ma sləkɗawa nga Yesu daa
meməcey.

⁹ Ama *gula hay nga Yesu ta cəndamara mey
nga Gazlavay masa ma ləvey Yesu a da sləkɗawa

daa meməcey na, daa ba araŋ.

¹⁰ Fa dəba ha, ta', gula hay cew heyey a vəham a way ata hay.

*Yesu a wuzar vaw a Mari da Magdala
(Matiye 28.9, 10; Mark 16.9-11)*

¹¹ Daa ŋgene, *Mari da Magdala ta', a vəhey a mey cəvay a. Deŋ! a lecey a mey cəvay a, fa təway. Masa anğa fa təway a na, ta', a wuzedey dey aa cəvay a.

¹² A da nəkey dey na, a ray maslaŋ hay ŋga Gazlavay cew ta zana hay mabara fa vaw. Ata manjatakaya cəma daa slam masa ata ma pamara vagay ŋga Yesu heyey, pal manjakaya daa slam-ray, pal daa slam-salay.

¹³ Maslaŋ hay ŋga Gazlavay heyey aa cəfdamara, a ləvmar: «Kwakwa, ka təway me?» A mbəddatara, a ləvtar: «Ta lamara vagay ŋga Bay adaw Mahura sem, ya səra a pamara aa wura ba.»

¹⁴ Masa ŋgwas aha maa guzley la anda kefe, a da mbədey dey na, a ray Yesu malacakaya fetefe, ama kwa ta səra ara anğa na, daa ba.

¹⁵ Yesu a, aa cəfda, a ləvar: «Kwakwa, ka təway me? Ka səpey na, wa?» Ŋgwas aha, a wulkey na, ara ndaw ma jəfa jerne he, ta', aa guzlar, a ləvar: «Papay adaw, da ara kah ma la na, wuzdiwa slam masa kah ma pa amba ya larawa aa slam a taw?»

¹⁶ Yesu ta', a zəla, a ləvar: «Mari!» Masa Mari ma cənda mezəley anğa la na, pəla! a mbədey

dey ngada fa Yesu, ta', aa guzlar ta mey *Hebøre, a lõvar: «Rabuni,» anda meløvey «bay adaw».

¹⁷ Yesu aa guzlar, a lõvar: «Mbəkdaya, ka da zəndaya vaw ba, maja ya ta tøyey fa Papay a vad daa ba arañ. Ama kah na, daw ta lõvtar a mөлma adaw hay, ya tøyey la fa Papay masa anğa Papakw akwar may, fa Gazlavay masa anğa Gazlavay akwar may.»

¹⁸ Ta', Mari da Magdala a daw fa *gula hay nga Yesu dəba, a kadatara, a lõvtar: «Ya ta hətər Bay Mahura Yesu la.» Asaya, Mari a kadatara mey masa Yesu a ma lõvar.

Yesu a wuztar vaw a gula anğa hay

(Matiye 28.16-20; Mark 16.14-18; Luk 24.36-49)

¹⁹ Taa kwad ta luma nga Gudal a ngene, *gula hay nga Yesu makustakaya daa way daha. Ta gərcamata mey-slam hay sem ta lekəle maja ata fa zluram ta mahura hay nga *Jəwif hay. Ta', Yesu a daw a lecey a wuzlah ata, a lõvtar: «Anja Gazlavay nga njadakwar daa zazay.»

²⁰ Masa anğa ma lõvtar la anda keđe na, ta', a wuzdatara har anğa hay ta cakay anğa. Gula hay nga Yesu a, taa səmam la ga maja ata ma hətmar Bay Mahura ha.

²¹ Yesu aa guzltar saya, a lõvtar: «Anja Gazlavay nga njadakwar daa zazay. Anda Papay, Bay Gazlavay, ma slərđiwa a bəla na, yah may, ya slərdakwar nga key sləra adaw.»

20:17 20.17 mөлma adaw hay: Rm 8.29; Heb 2.11-12 **20:19**
20.19 9.22; 14.27; 20.1 **20:20 20.20** 19.34; 20.25, 27 **20:21**
20.21 17.18

22 Masa an̄ga maa guzltar anda keḏe la na, ta', a s̄əfney a ray ata, a l̄əvtar: «T̄əbam *Mes̄əfney n̄ga Gazlavay a ray akwar.

23 Da ka mb̄əkdamara meb̄ərey n̄ga ndaw na, Gazlavay a mb̄əkdara la may. Ama da akwar ma mb̄əkdamara meb̄ərey n̄ga ndaw daa ba na, Gazlavay fa da mb̄əkdara daa ba may.»

Tuma a key yawa

24 Yaw, daa masa Yesu ma wuztar vaw a gula an̄ga hay na, *Tuma, masa ata ma z̄əlmara Didim *, gula pal dasi gula an̄ga hay kuraw a ray a cew, an̄ga da wuzlah ata daa ba.

25 Masa Tuma ma sawa la a wuzlah ata na, a l̄əvmar: «Ala ta h̄ətmar Bay Mahura la.» Ama Tuma a mb̄əḏdatara, a l̄əvtar: «Da yah ma h̄ətar vevek † n̄ga mb̄əlek fa har n̄ga med̄ərey heyey daa ba, da yah ma pa b̄əz-mey-har aḏaw aa vevek n̄ga mb̄əlek e daa ba, asaya, da yah ma pa har aḏaw aa cakay an̄ga daa ba na, n̄gene, ya fa da t̄əba Yesu ta sl̄əkdawa sem daa mem̄əcey na, daa ba.»

26 Luma pal fa d̄əba ha na, *gula hay n̄ga Yesu a kusam aa way heyey saya. Tuma an̄ga da wuzlah ata d̄əba. Mey-slam hay maḡərcatakaya ta lek̄əle, ama Yesu ta' a sawa, a lecey a wuzlah ata, a l̄əvtar: «Anja Gazlavay n̄ga njadakwar daa zazay.»

27 Fa d̄əba ha, Yesu a l̄əvar a Tuma: «T̄əld̄ərwa b̄əz-mey-har akah feḏe, n̄əkta har aḏaw hay.

20:22 20.22 14.16 **20:23 20.23** Mt 18.18 * **20:24 20.24** Didim: anda mel̄əvey “cek n̄ga dey”. **20:24 20.24** Tuma: 11.16; 14.5; 20.27; 21.2 † **20:25 20.25** vevek: vavay, vev̄əlek **20:26 20.26** 20.19

Asaya, tældərwa har akah, pa aa cakay adaw. Mbəkda mekey yawa, təba ya ta sləkdfawa sem daa meməcey.»

²⁸ Tuma a mbədfara, a ləvar: «Kah na, Bay adaw Mahura, kah na, Gazlavay adaw!»

²⁹ Yesu a ləvar: «Kah ma təba mey a kede na, maja kah ma hətya ta dey akah, ba diya? Maaya nga Gazlavay aa da ray ndəhay ma təbmara ya ta sləkdfawa sem daa meməcey, masa kwa ta hətmaya ta dey ata daa ba.»

Mey da ray Mey-maaya-mawiya masa Jan ma wuzlala

³⁰ Yesu ta key maazla hay la ga mekele mekele meedey gula anğa hay, ama maazla hay a tabiya mawuzlalatakaya daa dferewel kede daa ba.

³¹ Mey hay tabiya masa mawuzlalatakaya daa dferewel kede na, ara amba ka təbmara, Yesu na, ara Bəzey nga Gazlavay, ara *ndaw masa Gazlavay ma wala nga ləhdata ndəhay. Anda kede, da akwar fa təbmara mey anğa na, ka da hətam heter mendəvey ba ta fa anğa.

21

Yesu a wuztar vaw a gula anğa hay maasala

¹ Fa dəba ha dər nekədey na, Yesu a wuztar vaw a gula anğa hay saya. A wuztar vaw na, da mey dəhwa nga Tiberiyat. Ehe, mey da ray Yesu ma wuztar vaw a gula anğa hay a.

² Ata *Simanw *Piyer, *Tuma masa ata ma zəlmara Didim, Nataniyel ndaw da Kana daa

hwayak nga *Galile, ta bəza hay nga Zebede, len *gula hay nga Yesu cew mekele, ata tabiya daa slam a.

³ Simanjw Piyer a ləvtar: «Ya daw la aa ewet.» Ndəhay siya kedfe heyey a mbəɗdamara, a ləvmar: «Ala may, ya diyam asi akah.» Da ray ngene, ta', a diyam, a təpam aa kwambiwal. Tavaɗ tavaɗ ata daa ewet e, ama kwa ta kərzam daa ba.

⁴ Taa pərek masa pas fa bawa na, Yesu a daw, a njeý a mey dəhwa ha. Ama gula anga hay ta sərmara ara anga na, daa ba.

⁵ Ta', Yesu aa guzltar, a ləvtar: «Bəz adaw hay, akwar ma kərzam ewet e la daw?» A mbəɗdamara, a ləvmar: «Ala ma kərzam daa ba.»

⁶ Yesu a ləvtar saya: «Lamara *tabaw akwar, kəzlamara ta dey nga zəmay, ka kərzamawa la.»

Da ray ngene, a kəzlamara tabaw ata anda Yesu ma ləvtar. A hətam ewet ga da hwaɗ a. A gwamara nga daɗamərwa tabaw a, aa kwambiwal saba, maja ewet ga kalah da hwaɗ a.

⁷ Ta', gula masa Yesu ma wuɗa kalah heyey a ləvar a Piyer: «Ara Bay Mahura!» Masa Simanjw Piyer ma cənda ara Bay Mahura na, ta', a kəzla zana fa vaw maja ta cəkwa zana sem amba a kərzey ewet. Ta', a jəvey daa kwambiwal gəv! aa yam, a daw nɗada fa Yesu.

⁸ Yaw, gula hay nga Yesu siya na, ata gweegwe cay a rav-zazay, mendərey a wusa meeter temere

saba. A diyam ta kwambiwal. Daa ηgene, fa đadamarara tabaw ata marəhkaya ta ewet ga da hwađ a heyey.

⁹ A bərngamawa daa kwambiwal. Masa ata ma bərngamawa cay na, a hətam zay-awaw ta ewet da ray a leŋ peŋ.

¹⁰ Yesu aa guzltar, a ləvtar: «Həlmawa ewet masa akwar ma kərzamərwa ηgene nekəđey.»

¹¹ Simaŋw Piyer a təpey aa kwambiwal a, ta', a đadamarara tabaw a marəhkaya kaf! ta ewet hay ga mahura hay da hwađ a heyey. Ewet hay a tabiya temere ta kwakwar zlam a ray a maakar. Tabaw a marəhkaya kaf!, ama kwa ta ηgərey daa ba.

¹² Yesu a ləvtar: «Samawa, zəmam cek.» Yaw, kwa gula pal da wuzlah ata ta key gədaŋ ηgaa cəđda kah na, wa na, daa ba gway, maja a sərmara fara fara ara Bay Mahura.

¹³ Yesu a ηgəchey, a la peŋ heyey, a wunkatara a gula aŋga hay, asaya, a la ewet da ray zay-awaw, a vəldatara.

¹⁴ Dəga ηga masləkđawa ηga Yesu daa meməcey na, ta pas ηgene, ara ηga dey maakar a masa aŋga ma wuztar vaw a gula aŋga hay.

Yesu aa cəđda Piyer

¹⁵ Masa ata ma ndəvdamara mezəmey cek cay na, Yesu aa cəđda *Simaŋw *Piyer, a ləvar: «Simaŋw, bəzey ηga *Jan, ka wudya a fənta ndəhay kede daw?» Piyer a mbəđdara, a ləvar: «Ahaw, Bay Mahura, ka fa səra ya wudka.» Yesu

a ləvar: «Nəkfatar dey fa ndəhay adaw hay, anda ndaw ma nəkfatar dey fa bəz-təbaŋ anğa hay.»

¹⁶ Ta', Yesu a ləvar ŋga dey cew saya: «Simanɥw, bəzey ŋga Jan, ka wudya daw?» Piyer a mbəɖdara, a ləvar: «Ahaw, Bay Mahura, ka fa səra ya wudka.» Yesu a ləvar: «Key mecəkwer ŋga ndəhay adaw hay anda ndaw ma səkərey təbaŋ anğa hay.»

¹⁷ Ta', Yesu a ləvar ŋga dey maakar: «Simanɥw, bəzey ŋga Jan, ka wudya daw?» Piyer na, ray anğa ta həbey sem maja Yesu maa cəɖda ŋga dey maakar, a ləvar: «Ka wudya daw, ka wudya daw?» Ta', a mbəɖdara, a ləvar: «Bay Mahura, kah na, ka sərta cek hay cəpa, ka fa səra ya wudka.» Yesu a ləvar: «Nəkfatar dey fa ndəhay adaw hay anda ndaw ma nəkfatar dey fa təbaŋ anğa hay.»

¹⁸ Yaw, ya fa ləvka fara fara, daa masa kah daa gula akah na, ma ɖiya vaw akah ŋgada pəkey na, kah ta ray akah. Ka fa daw kwa aa wura aa wura. Ama da kah ta key maraw cay na, ka da baŋgadata har akah hay amba ndaw mekele a ɖiykawa vaw akah. A da handaka kwa aa slam masa kah ma wudɛy ŋga daw ba.»

¹⁹ Ta mey a keɖe na, Yesu a wudɛy ŋga wuzda səkway ŋga meməcey ŋga Piyer. Piyer a da həlma Gazlavay ta fa meməcey anğa ha. Fa dəba ha, Yesu a ləvar a Piyer: «Sawa, səpya.»

21:15 21.15-17 ndaw ma nəkfatar dey fa bəz-təbaŋ anğa hay: 10.14-16; SNM 20.28; 1Pi 5.2 **21:18 21.18** 2Pi 1.14 **21:19 21.19** 13.36

Mey da ray gula masa Yesu ma wuɗa kalah

²⁰ *Piyer a mbəɗey dey fa dɔba, a da nəkey dey na, a ray gula masa Yesu ma wuɗa kalah heyey. Gula ha fa səptar wurzay. Ara gula masa ma gənsley ŋgada fa Yesu daa masa ata fa zəmam ɗaf, maa cəɗa, ma ləvey: «Bay Mahura ma da vɔldaka a har masa-gɛra akah hay na, wa?» heyey.

²¹ Piyer ma hɛtar la na, ta', aa cəɗa Yesu, a ləvar: «Bay Mahura, kaa ma da hɛftar a gula keɗe na, me?»

²² Yesu a mbəɗɗara, a ləvar: «Da ya wuɗey a njeɗ ta dey da bɛla keɗe haa kasl mavəhwa aɗaw na, meɗ akah da hwad a me? Kah na, sawa, səpya.»

²³ Mey a, a cəney fa ndəhay ŋga Yesu siya na, anda gula ha fa da məceɗ daa saba. Fara fara Yesu ta ləvar a Piyer, gula ha fa da məceɗ daa saba na, daa ba. Ama a ləvar na, «Da ya wuɗey a njeɗ ta dey da bɛla keɗe haa kasl mavəhwa aɗaw na, meɗ akah da hwad a me?»

²⁴ Yaw, gula ha na, ara ndaw ma hɛtatərwa cek hay a keɗe ta dey aŋga, ara aŋga ma wuzɗatara a ndəhay, asaya, ara aŋga ma wuzlalatərwa aa ɗerewel keɗe may. Ala na, ya səmra meɗ hay a keɗe ara meɗ hay masa fara fara.

²⁵ Yesu ta key cek hay la mekele mekele ga. Anja da cek hay a mawuzlalatakaya cəpa pal pal fa ɗerewel na, ya wulkey slam da bɛla keɗe ŋga pata ɗerewel hay a daa ba.

CXXX

Mofu-Gudur
The New Testament in the Mofu-Gudur language of
Cameroon: Mejəwey-mey Mawiya
Le Nouveau Testament en langue Mofu-Gudur
(Cameroun)

copyright © 2007 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mofu-Gudur

Contributor: Aramaic Bible Translation, Inc.

All rights reserved.

2025-05-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source
files dated 14 May 2025

2b021919-36cf-59da-a35f-10c5e5548811